

Dr. Bodó László

**Egy ember véleménye a 10 millióból
1956 következményeiről**

TARTALOM

1956. október 23.

1956. november 4.

Az „R” Csoport.

Az Országos Rendőr Főkapitányságon.

A BRFK. Erkölcsrendészetén.

Párttitkár leszek!

Elkötelezett embernek tartom magam, és ilyennek ismer a környezetem. Ennek meghatározó oka, hogy igaznak tartom, és egyetértek azzal a felfogással, hogy a társadalom két nagy részre tagozódik. A kevés gazdagok (burzsujok) és a velük szembenálló, összehasonlíthatatlanul nagy tömegű szegények (proletárok) összebékíthetetlen csoportjára. Mindezt már gyerekkoromban is éreztem, de a felszabadulás után tudatosodott csak bennem.

Hittem, és ma is hiszem, hogy a parasztság és a munkásság egy ezredéves pert - mely az őt kizsákmányoló uralkodó osztállyal szemben folytatott, - ekkor megnyerte.

Jelenleg sem a Munkáspárt, sem a Magyar Szocialista Párt tagja nem vagyok, mindössze a kisembert, a prolit, az egyszerű, kétkezi dolgozó embert, akik jelentős része ma már munkanélküli, érzem magamhoz közel, mert anyagiak hiányában még vállalkozni sem tudott, vagy cigány származása miatt a munka közelébe sem juthatott, őket tekintem eszei társamnak, velük tudok azonosulni. Még akkor is, hogy ezek az emberek saját rovásukra képtelenek voltak felismerni érdekeiket, tennivalójukat.

Ennek kiemelkedő példája lett a magyarországi restauráció **(Rendszerváltásnak nevezik!)** története, mely 1989-1990-ben ment végbe hazánkban.

Az állampolgáraink nagy része, hiú ábrándokba ringatva magát, simán tudomásul vette, hogy az őket képviselő Pártjának vezetői, (MSZMP) átadta a hatalmat, illetve hagyta, hogy elvegyék tőle.

Hiába volt biztos munkája, tervezhető jövője, egyre javuló életszínvonala, az ország gazdasági teljesítményének megfelelően hozzájuthatott autóhoz, lakáshoz, hétvégi telekhez, - az elégedetlen értelmiség elhitette vele, - hogy rab saját hazájában. A szabadságot hozza el az új rendszer, - hirdették, de hogy ez milyen szabadság lesz, arra nem is gondolt.

Mindazok, akik nem részesültek elegendő kiváltságban, és visszatartotta a harácsolástól őket a szocialista rendszer, ennek előidézőjének Kádár Jánost látták, aki iránt a médiában jelenleg elképesztő gyűlöletet hirdetnek, tömeggyilkosnak mutatják be.

Ennek dőlt be az ostoba tömeg, melynek vezetői között deklasszált elemek is voltak, bár létszámukban kevesen, de gyűlölettel lihegve várták a bosszú lehetőségét, és a szabadrablást, ma csak rendszerváltó elitnek nevezett néhány ezer embertől feltűzelve, ámították a lakosságot.

A tömegek képtelenek voltak megérteni, hogy valódi szabadsága csak a megfelelő anyagi háttérrel, (gazdagsággal) rendelkező egyénnek lehet, ebbe a körbe pedig ők nem tartozhatnak bele.

Elkábult, mert a világútlelél birtokában utazhatott, és a fejlett tőkés világban látott jóléttől, a filmekben látott csodapalotáktól megrészegülve, nem vette észre a new-yorki, párizsi és londoni slumokat, (nyomornegyedeket) ahol a nyomor, a bűnözés, a kábítószer az úr.

Azt hitették el velük, ők is ilyen életmódban részesülhetnek, ha rájuk bízzák az ország vezetését.

Számomra megdöbbenő, - a hihetetlen gyorsassággal bekövetkezett osztálytagozódást látva, - hogy szótlánul túrték ezek a munkásemberek, egyetlen védelmi eszközük, a Munkásőrség lefegyverzését, a szakszervezetek szétverését, majd az árak elszabadulását, a gyáraik tönkretételét és a közel másfélmillió munkanélküliség bekövetkeztét.

Mindehhez tudni kell azt is, hogy a 10 milliós Magyarország népességének ez több mint 85%-át érintette negatívan. Mindezt szótlanul, türelemmel viselték el, abban a boldog révületben, hogy szabadok lettek.

Pedig mindezt egy országos sztrájkjal meghiúsíthatták volna. Sajnos az őket képviselő Párt is az osztályárulók kezében volt. Ma ezek a káderek a jobboldalon, a milliárdosok között találhatók, vagy maradékuk nem képes megszólítani az embereket.

Engem is a neveltetésem, a II. Világháborúban való részvételem, a nacionalista, konzervatív jobboldal ideológiájának elfogadásához kötött volna.

A sokak által gyűlölt, de a munkásokat képviselő Párt, melyet fiatal fejjel választanom kellett, és ma diktatórikusnak neveznek, az emberek egyenlőségét hirdette és képviselte.

Ez a diktatúra annyiban „korlátozta” a sokat emlegetett szabadságjogokat és szólásszabadságot, hogy miután saját véleményét nyilvánítottam, mely eltért a központilag meghatározottól, egyszer kizárt sorai közül, majd a legsúlyosabb fegyelmi büntetéssel sújtott, (a Rákosi rendszerben) végül megrovással fejeztem be a pártbüntetések sorozatát.

De! Nem zártak börtönbe, nem internáltak, még csak eljárás sem indult ellenem. Mindez a párton belül intéződött el.

Aki vállalta és merte a véleményét elmondani, de nem fordult szembe a munkás-hatalommal, megtehetette. Legfeljebb nem lett gyárigazgató belőle. De mit is tettek volna sok tízezer igazgatóval?

Annyira hiszek a szociális egyenlőség eszméjében, hogy e pártbüntetések ellenére, csak akkor adtam vissza a tagsági könyvem, és léptem ki a Pártból, mikor az MSZMP Végrehajtó Bizottságának egyik fő eszmei vezetője, Pozsgay Imre PB tag, - ennek a pártnak egyik főárulója -, nyilvánosan ki nem jelentette, „Az 1956-os ellenforradalom népfelkelés volt”.

Ez akkora pofon volt az addig 800 ezer fős párttagságnak, hogy utána az általuk, - a párttagság véleményének kikérése nélkül, - megalakított MSZP-be, alig 15 ezer fő lépett be.

A sok mai, magát meghurcoltnak, elnyomottnak hirdető egyén, aki a szólásszabadságot hiányolta, hazudik. Ostoba locsogásaiknak eredményével ma szembesül az ország.

Baloldaliságom, és annak máig tartó hatását szeretném a hozzám közelállókka, a magam szempontjából megismertetni. Hogy mégis, miként is lehettem meggyőződéses baloldali érzelmű.

1956. október 23.

Tüntetőik vonultak a Margit hídon.

Délután hat óra körül jöttem haza Csepelről. Hulla fáradt voltam, mert ismét túlóráztam. A nehéz ládák cipelése, targoncázása kivette az ember minden erejét. Hiába voltam még fiatal-ember, úgy éreztem magam, mint akit kifacsartak. A legbosszantóbb azonban az volt, hogy keresetem 20%-át levonták a házasságon kívül született gyermekem nevelésére. A gyerektartás, békekölcsön, tagdíjak kifizetése után, jó volt, ha 4-500.-Ft.-ot haza tudtam adni.

A villamos a Margit hídon dőcögött át, nem értettem, miért megyünk ilyen lassan. Az ablakán kitekintve láttam, hogy hatalmas tömeg menetel a hídon, vörös transzparenszeket és nemzeti zászlókat visznek, java részük fiatalember, egyetemisták lehettek.

Furcsa volt, hiszen ilyen tömegű ember felvonulását csak a május elsejei ünnepeken lehetett látni. Kiabáltak, éljeneztek, volt, aki pfujozott, szabad választásokat, Rákosi távozását, az ÁVH megszüntetését és az oroszok kivonulását követelték. Egyszerűen hihetetlen volt számomra, hogy a rendszer ellen ilyen tömeg tüntessen, úgy, hogy egyetlen rendőrt, vagy ÁVH-s karhatalmi alakulatot nem látni.

Végül csak átjutottunk a hídon, és hazamentem. Vacsora közben megemlítettem, mit láttam, de érthetetlen volt számomra ez a felfordulás, a rádióban pedig jóformán nem adtak tájékoztatást. Annyit tudtunk csak meg, hogy a magyar Párt és kormányküldöttség Jugoszláviában van, ahonnan azonnal elindultak haza, és felelőtlen elemek tüntetnek.

Este, a hírek során beszédet mondott a hazaérkezett Gerő Ernő miniszterelnök. Rádiószózatában kijelentette, államellenes egyének megkísérelték a csöcselék segítségével a szocialista rendszert megdönteni, de a Párt ura a helyzetnek, intézkedtek a rend helyreállítására.

Másnap feleségem, miután az első busszal hajnali 4.45-kor kellett indulnia, hogy időben beérjen a KISTEX-be, elment dolgozni.

Öt óra sem volt, én még az ágyban voltam, mikor váratlanul izgatottan visszajött. Hitetlenkedve, izgatottan mesélte, hogy a végállomáson egyetlen jármű sem áll, már jó ideje várt a buszra, mikor végre egy fiatalember jött gyalog, és azt mondta, kitört a forradalom, sztrájkolnak a BKV-sok.

Azonnal bekapcsoltuk a rádiót, mely néhány mondatban közölte, nem engedélyezett tömegmegmozdulás van, és nyugalomra intette az embereket. Ezt megcáfolta a rádióból a beszéd közben a háttérzajból hallatszó puskaropogás, géppisztolyok kerepelése.

Valamennyien izgatottak lettünk, az eddigi nyugodt életünkbe valami eddig nem ismert félelem tört be. A zsigereimben éreztem, hogy minden általam nem észlelt előjel nélkül, polgárháború van kitörőben.

Reggeli után kimentem az utcára, de nálunk csend volt, nem volt forgalom az utcákon.

Mellettünk, a régi folyamór laktanyában volt az ÁVH egyik Karhatalmi zászlóalja, de onnan sem hallatszott mozgolódás. Az Árpád hídnál már nagyobb tömeg tolongott, csupa ismeretlen arc, olyanok, akiket még soha nem láttam Óbudán. Rákosit, Gerőt szidták, eltorlaszolták az utat, a gyér járműforgalom is alig tudott tőlük haladni.

Egy szakasznyi rendőr érkezett a Tímár utcából fegyverrel a vállukon, ott álldogáltak tanács-talanul egy ideig, majd a parancsnokuk visszavezette őket. Nyilvánvaló volt, hogy fegyverhasználat nélkül a tömeget nem tudják szétoszlatni. Fegyverhasználatra pedig valószínűleg nem volt parancsuk. Az összegyűltek erre éljenezni kezdtek, azt kiabálták, velük van a rendőrség is.

Nem lehetett érteni semmit, mindenki összevissza beszélt, szidták a kommunistákat. Teherautók jöttek, rajtuk fegyveres emberek, akik azt kiabálták, az ÁVO lövi a védtelen embereket, - „Aki magyar, velünk tart a rádió elé” - ordították.

Miután én is MDP tag voltam, jobbnak láttam hazamenni, nem lehetett tudni, mikor törhet ki a tömegben a lincshangulat.

A rádióban bemondták, Gerő lemondott, Nagy Imre lett az új miniszterelnök, aki rövidesen kihirdette a statáriumot. Felszólította a fegyvereseket, tegyék le a fegyvert, akkor mentesülnek a statáriális eljárás következményei alól. Nem ért ez semmit, hiszen mindenkinél fegyver volt, még 13-14 éves gyerekeknél is. Nem tudtam elképzelni, hogy honnan szerezték, senki nem tudta. Később láttam, amint az érkező teherautókról osztogatták a fegyvereket mindenkinek, aki csak akarta.

A kíváncsiság legyőzte a félelmemet, ismét elsétáltam a Flórián térre. Útközben már láttam ÁVH-s katonákat, akik párosával, dobtáras géppisztolyaikkal felszerelve járőröztek, de senkihez nem szóltak, nem intézkedtek. Látszott rajtuk is a zavarodottság.

Az összeverődött tömegből senki nem támadta meg őket, nem is gyalázták a fiatal katonákat, de láttukra az addigi hangos tömeg csendben elszivárgott.

A hídról újabb teherautók érkeztek, rajtuk civil fegyveresek, nemzeti színű zászlóval, melynek a közepéből kivágták a Magyar Népköztársaság címerét. A karhatalmi járőr láttán lövések nélkül továbbhajtottak.

A tömeg túlnyomó többsége csak nézte őket, egymás közt sugdosódtak, senki nem akart felszállni a kocsikra, kívülállóként nézték őket.

A rádióban egymásnak ellentmondó híreket sugároztak. Hol statárium, és kijárási tilalom volt életben, melyet senki nem tartott be, majd a kijárási tilalmat feloldották, de a statárium ellenére az utcán fegyveres fiatalembereket lehetett látni.

Mindenféle híresztelések keringtek, senki nem tudta belőle, mi igaz, mi nem. Volt, aki azt magyarázta, este megtámadták a Hajógyárat, de ott a munkások kikergették a támadókat. Mások szerint a Pártházba már be sem lehet menni, elfoglalták a forradalmárok. Pesten tűzharc folyik a rádió épületénél, ég a Nemzeti Múzeum, a Kilián laktanyánál, mely az ellenforradalmárok központja lett, romokban vannak a házak.

Nagyon szép, verőfényes idő volt.

Így múltak különösebb események nélkül Óbudán a napok, mondtuk is egymásnak a feleségemmel néhány nap tapasztalata után, jöhetne már az őszi eső, mindjárt hazamennének ezek a lelkes, magukat forradalmároknak nevező gyerekek.

Azok az óbudaiak, akik végigélték a háborús éveket, kellő tapasztalat alapján a boltokba siettek, ami pénzük volt, azon élelmet vásároltak. Közel volt még a háború emléke, a nagy éhezések kora, mikor semmit nem lehetett már pénzért venni, azonnal tartalékolni kezdtek.

Mindenesetre mi is, ami pénzünk volt, elvásároltuk a Közértben, még arra is volt gondunk, a pincénket kitakarítottuk, hogy ne adj isten, ha komolyabb lövöldözések lesznek, legyen hova menekülünk.

A házunkban, ahol laktunk, nyugalom volt. Senki nem kiabált, hogy demokratikus, vagy emberarcú kommunizmust akar, vagy a szovjetek kivonulását. Ez utóbbi követelésről csak a Szabad Európa Rádióból értesültünk, mely akkor már minden zavarás nélkül fogható volt. Nyugat lelkesülten figyelte a zavargásokat, melyeket ők dicsőséges forradalomnak neveztek, arra biztatták a fegyvereseket, ne elégedjenek meg a kivívott szabadsággal, kergessék el a kommunistákat, űzzék ki az itt állomásozó szovjet hadsereget. Segítségükre sietnek, már jönnek az amerikai csapatok, akiket az ENSZ küld.

Ezeket a híreket hallva, majd megismerve a 12 pontos követelmény szövegét, egyszerűen nem akartam elhinni, hogy ennyire ostobának hiszik az embereket. Csak a realitásoktól teljesen elszakadtak - és itt most az akkori magyar értelmiségre, köztük elsősorban az írókra gondolok, - hihették el, (csupa „széplélek”) hogy a hidegháború légkörében a Szovjetunió szó nélkül jóváhagyja Magyarország kiválását a Varsói Szerződésből.

Itt állomásozott a szovjet hadsereg több hadosztálya, az utcákon páncélosaik cirkáltak, mi magyarok pedig, egy veszett háború traumájával a hátunk mögött, a teljesen más nemzetközi körülmények között semlegesé vált Ausztria példáját akartuk követni. Szerintem rajtuk kívül nem is képzelte el ezt mindenki, hiszen az általam ismert, a környezetiünkben lakó emberek közömbösen nézték azt a hatalmi harcot, melyet a Pártközpontban és a Parlamentben vívtak. A politikusoknak már akkor nem volt hitelük.

Az utcákon rengeteg újság jelent meg, a Szabad Néptől a Forradalmi Ifjúság címűig, minden. Naponta más és más követelésekkel álltak elő, lényeg azonban az volt, döntsük meg a kommunista kormányt, még azt is, melyet akkor már Nagy Imre vezetett, hiszen ő is kommunista, ne menjünk dolgozni, általános legyen a sztrájk, hogy követeléseik teljesüljenek. Erre biztatta őket a SZER.

De előreszaladtam az események sorában.

Másnap, október 25-én, miután nálunk Óbudán csend volt, zavartalan az élelmiszer ellátás, reggel vettünk két kenyeret, és a szatyrunkba téve feleségemmel, elindultunk anyósomékhoz, a Práter utcába. Hallottuk a rádióból, hogy a környékükön folynak a leghevesebb harcok a felkelők és a szovjet csapatok között, mi pedig nem tudtunk családjáról semmit. Gyalog lehetett csak közlekedni, mert elsősorban a közlekedés dolgozói sztrájkoltak. Az életben ritkán gyalogoltam annyit a városban, mint abban a néhány napban.

Pest már nem volt olyan nyugodt. Elképedve néztük a felszedett macskaköveket a körúton, a szétlőtt, felborított villamosokat, melyek eltorlaszolták a síneket, az Üllői út elején a füstölgő Nemzeti Múzeum épületét. Mindenfelől lövöldözést lehetett hallani, de senki nem tudta ki lő, kire.

A Körút és Üllői út kereszteződésénél kiégett szovjet harckocsit láttunk, és lánctalpaktól szétmorzsolts emberi maradványokat. Rohanva mentünk át az úttesten, féltünk, valaki lelő minket nagy igyekezetében.

Elborzadva néztem egy gyerek nagyságúra összeégett szovjet kiskatona holttestét a tank mellett, ahol egy bakancs, és belőle egy kilátszó lábszárcsonk is hevert. Máshol csak péppé morzsolts, véres valami volt, melyről csak a katonaszínű ruhamorzsalék árulta el, mi lehetett.

Néhány tank rohant végig az utcákon, a szovjet T-55-öst meg lehetett ismerni, de a magyar hadseregben akkor még rendszeresített T-34-esek hovatartozása már nehezebb volt. Egyiken egy lyukas nemzeti színű zászló volt kitűzve, a másikra Kossuth címer felfestve. Egyik lőtt a másikra, nem lehetett tudni, ki az ellenség, ki barát.

A Práter utcába érve, anyósomékhöz bejutva, rémülten láttuk, hogy a lakás romokban van. A falak beomolva és az egyik fekhelyen akkora kötömb hevert, mint egy konyhaasztal.

Feleségem majd elájult, de szerencsére, egy ott lakó szomszéd kijött és elmondta, nyugodjon meg, senkinek semmi baja. A pincében voltak a lövöldözésekkor, majd miután ezt az egyetlen lakást találat érte és minden tönkrement, az egész család felköltözött Klári sógornőmhöz Budára, az Avar utcába.

Klári a férjével, Kovács Ferencsel a moszkvai Lomonoszov Egyetemen végezte tanulmányait, ott is szereztek egyetemi diplomájukat, párttagok lévén ők sem tartoztak akkor a „becsületes, igaz magyarok” közé, akik kint hőbörögtek, gyilkoltak az utcákon. Örültek az élelemnek, amit vittünk, elmesélték mi is történt velük, úgyhogy este lett, mire keservesen, a sok fegyverropogás közben hazaértünk.

Amint mentünk hazafelé, rettenetes volt látni a betört kirakatok üvegcserepeit, de a kirakatokban, ahonnan elvitt valaki egy holmit, árát odatette. Senkinek eszébe nem jutott a pénzt elvinni.

A következő napok eseményeire ma már nehéz pontosan visszaemlékezni. A rádió állandóan be volt kapcsolva, hol a statáriumot emlegették, megegyezést a felkelőkkel, máskor felszólítások hangzottak el, addig nem teszik le a fegyvert, amíg a felkelők 12 pontos követelését el nem fogadja a kormány. Ekkor ismertem meg Dudás József nevét, aki a fegyveres csoportok parancsnoka volt.

A szovjet hadsereg kivonását állandóan követelték. Tudták, amíg azok itt vannak, nem szabadulhatnak el véglegesen az indulatok, nem lehet a véres leszámolást elkezdni a prolikkal szemben.

Végül már azt sem lehetett tudni, ki vezeti az országot.

Óbudán a közlekedés leállításán kívül nem látszott forradalmi megmozdulás. Nem hőbörögtek az emberek. A házunkban sem vettem észre, hogy a szomszédok ellenségesen viselkedtek volna egymással szemben.

Az ÁVH-s katonai járőrökkel, akik a szomszédos laktanyából mentek időnként ki, civil fegyveresek is mentek, akikben fel lehetett ismerni a kerületi Pártházban dolgozókat. Nem volt lövöldözés, fosztogatás.

Annyi katonai tudásom volt, hogy azt a hírt, hogy az itt lévő Szovjet Hadsereg nem bír a VII.-VIII. és a IX. kerületek fegyvereseivel, akiket a Szabad Európa Rádióban, mint „Új Nagyhatalom” emlegettek, ostobaságnak tartsam.

Magam részéről, - háborús, és a Kossuth Akadémián tanultak alapján - a budapesti szovjeterők parancsnokát azonnal leváltottam volna, miután deszant fedezet nélkül engedte be a szűk utcákba a harckocsikat, melyek tömegesen pusztultak el. Gyalogsági fedezet nélkül, az nem gyújtott fel egyetlen „Molotov” koktéllal egy páncélmonstrumot, aki nem akart.

Közben az a hír járta, a szovjet kiskatonák nem is akarnak harcolni, átálltak a felkelők oldalára. Azt hiszik, a Szezei csatornánál vannak, ekkor tört ugyanis ki a szezei válság, melyben az angol, francia és izraeli csapatok megtámadták az Egyiptomi Köztársaságot.

28-án megváltozott az egész felkelés folyamata. Bement a rádió, győzött a forradalom, megkezdődött a Szovjet Hadsereg kivonulása, feloszlatták az Államvédelmi Hatóságot. Általános közkegyelmet hirdettek, a börtönökből kiengedték az elítélteket. De sajnos nem csak a politikai okokból elzártakat engedték szabadon, hanem a köztörvényeseket is, akik rászabadultak a védtelen városra. Kitört a zűrzavar. Félelmetes alakok jelentek meg az utcákon, a III. Kerületi Pártházat ismeretlenek elfoglalták, hordták szét az iratokat.

A Szabad Európa Rádió mást sem tett, mint ismételten arra hívta fel a fegyvereseket, ne engedelmeskedjenek a kormánynak, harcoljanak tovább, ne tegyék le fegyvereiket. Nagy Imre nem tagadja meg a kommunista múltját, - mondták, - nem maradhat miniszterelnök, már jönnek az amerikai csapatok, akik segítenek az oroszokat végleg kivenni az országból, és átadják a hatalmat az ellenforradalom vezetőinek.

A szomszédos laktanyában az ÁVH kiskatonái átöltöztek, ki civilbe, mások rendőregyenruhába és igyekeztek eltűnni, miután feloszlatták az ÁVH-t, felelőssé téve a szervezetet mindazért, ami miatt a lázadás kitört. Általános volt a harag az ÁVH ellen. Hallani lehetett arról, hogy Pesten, akin barna félcipőt láttak, megverték, volt, akit fel is akasztottak egy fára.

Nemzetőr csapatok alakultak, a gyárakban munkástanácsokat választottak. Akinek a legnagyobb volt a hangja, legjobban höbörgött, az kapott a munkástanácsban tisztséget. Annak ellenére, hogy senki nem dolgozott, a fizetéseket kiosztották. „Összkomfortos” sztrájk volt.

A Tibivel, aki a rendőrség felbomlása következtében hazajött, én is jártam a környéket. Addig még sosem láttuk a kerületi Pártházat belülről, a kíváncsiság bevitt minket is, bár ez utólag ostobaság volt.

Az egyik szobában a Forradalmi Ifjúsági Párt kerületi szervezete alakult meg éppen. Egy ismerős a szomszéd utcából, mikor meglátott, rám kiabált, hogy menjünk be, ismer minket, becsületes magyar emberek vagyunk, köztük a helyünk. Ő volt a főszervező. Ekkor már nem lehetett eltűnni, a kíváncsiság is hajtott, s miután az újságok összevissza írtak mindent, tudni szerettem volna, mit is akar ez a „forradalmi ifjúság”. Leültettek egy asztalhoz, és a jelentkezők adatait kellett beírnom egy könyvbe.

Amíg ott tartózkodtunk, 12 jelentkező volt, akiknek háromnegyede vagy villamos-, vagy autóbuszvezető volt, de egy sem volt ifjúnak nevezhető. Inkább középkorúak voltak, szavaikból kivehetően elégedetlen, a Rákosi-rendszerben, vagy a munkahelyükön sérelmet szenvedett

emberek, akik a Horthy-rendszerben valaha tisztviselői állást tölthettek be, most pedig fizikailag dolgozniuk kellett.

Délután, negyedkettőkor aztán bezártuk a szobát és hazamentünk. Távozásunkkor magammal vittem a csoport nyilvántartását, melyben a jelentkezéseket felírtam, és azt november 4. után megsemmisítettem.

A következő napon láttuk, megindult a fosztogatás. Az üres laktanyából mindenki vitte, amihez csak hozzájutott. Egyenruhákat, fehérneműt, katonai felszereléseket, stb.

Tibi két félsertést hozott át a raktárból, melyikből az egyiket nekem adta. Volt is húsunk az egész ellenforradalom ideje alatt.

Senki nem dolgozott, pedig a szovjet csapatok kivonását bejelentették. Láttuk is, hogy a páncélosok és a koporsó alakú páncélautóikban kuporgó katonák mennek ki a városból.

Tömegközlekedés nem volt, munkahelyemről semmi információm nem lévén, gyalog bementem a pesti központba. Ott éppen akkor alakították meg a munkástanácsot és osztották ki a káderanyagokat. Mindenki a sztrájkról beszélt, de az természetes volt, hogy a fizetésünket kiadták.

Mikor a káderdossziémat megkaptam, és elolvastam, majd hanyatt estem a meglepetéstől.

A Goldbergerből egy Tóthné nevű személyzetis azt írta, hogy feltehetőleg csalással kaptam a sztahanovista kitüntetéseimet, és nem ismert előttük, miként kaphattam vissza párttagságom, gyanús személy vagyok.

A MERT személyzeti osztályának egy fiatal előadónője, aki a fegyelmim megindítása előtt meglátogatott a Textilfestő gyárban, azt írta, szerinte „Igen jól táplált, ráérő ember benyomását kelti, akit javasol fizikai munkára való irányításra.” Miután a látogatásakor éppen egy szakkönyvet olvastam, még volt olyan arcátlan, és azt is megjegyezte ebben az ocsmány káderanyagban, hogy valószínűleg az ő félrevezetésére volt kezemben a szakkönyv. Eszébe sem jutott, honnan tudtam volna érkezéséről, hiszen azt meglepésnek szánta.

A káderanyagban találtam arról is néhány sort, hogy a feljelentőm, a Krausz bácsi, a Goldberger gyári üzemvezetőm nevelt fia volt, miatta távolítottak el a MERT-ből.

Itt jegyzem meg, hogy ez az éber fiatalember az első adandó alkalommal disszidált Ausztráliába.

Zűrzavaros napok következtek. Őszintén be kell vallanom, először nem is akartam elhinni, míg saját szememmel nem láttam, mikor elmondták azok, akik Pesten jártak, hogy a házak nagy része romokban hever, a kirakatok, áruházak, boltok összetörve, kifosztva.

Közben Óbudán teherautók jelentek meg az utcákon, ahonnan ingyen krumplit, lisztet osztottak az embereknek. A Pártházban a Vöröskereszt emberei tejport adtak, amit nagy örömmel vittem haza, mert jól jött a kisbabáknak.

Egyik nap teherautókról libát osztottak. Vihette mindenki, nem kellett fizetni érte. Én is hazavittem egyet, azt hittem jól jártam, mert hatalmas állat volt. Otthon aztán kiderült, sovány volt, olyan hosszú nyakkal, hogy csak nevetni tudtunk rajta.

Mindenesetre nagymama megsütötte, igen jó ebédünk volt belőle. Az élelmet ingyen osztogató emberek fegyvert viseltek, és azt kiabálták, hogy ez a fellázadt vidéki parasztság segítése a hős budapesti forradalmároknak. Később derült ki, a parasztok annál ravaszabbak

voltak, hogy a hőbörgők mellé álljanak, kivárták mi lesz a vége, addig meghúzták magukat. Sunyiságuk mentette meg az országot.

Amennyiben a parasztság is fegyvert fog, olyan vérfürdő keletkezik, amelyet a világ manapság csak a Közel-Keleten és az afrikai országokban láthat.

Néhány napig tartott csak az örömöm, - szedik össze a kommunistákat - suttozták az ismerősök. Szerencsére, nálunk Óbudán ilyent nem tapasztaltam, nem is akartam elhinni. A novemberi fizetésem felvételekor említette valaki, hogy a Köztársaság téren a Budapesti Pártházban lévő kommunistákat felakasztották, agyonlőtték. Most kezdtem el félni.

Nem értettem, hogy több mint egymillió párttag lévén, mi történt velünk? Miként eshetett szét egy ilyen óriási párt néhány nap alatt, annyira, hogy eltűnt, mintha soha nem lett volna, sőt a tagjait, mint valami bűnözőket fogdosták össze ismeretlen fegyveresek. Sehol egy autentikus vezető, aki megszervezte volna a csőcselék vérengzését, rombolását megakadályozni képes munkásokat, párttagokat.

Már Nagy Imre miniszterelnök beszédei sem a szocializmus megújításáról szóltak, hanem szinte könyörögve, amnesztiát ígért mindazoknak, akik leteszik a fegyvert.

Mikor aztán meghallottam a rádióban Mindszenty hercegprímás rádióbeszédét, aki addig életfogytiglani börtönbüntetését töltötte, már komolyan rémült voltam. Tájékozódni akart, és a bűnösök felelősségre vonásáról beszélt.

Nem tudtam mi lesz velem és családommal, hiszen apám, anyám egész családom párttag volt, most pedig minket akarnak összeszedni és kivizsgálni bűneinket, melyeket állítólag a magyar nép ellen elkövettünk?

Egyik nap Tibi, aki visszament a közlekedésrendészetre, hogy szolgálatba álljon, elmondta, társával motoros járőrként voltak szolgálatban, mikor a Fiumei úton, az SZTK székházából valaki társát, Karácsonyi István rendőrtörzsőrmestert, aki az oldalkocsiban ült, lelőtte. Hiába vitte azonnal a kórházba, már nem tudtak rajta segíteni. Mindketten rendőregyenruhában voltak, nem értette, miért tüzeltek rájuk. A gyilkosa soha nem került elő.

November első napjaiban, a rádióban hallottuk, Nagy Imre miniszterelnök bejelentette hazánk semlegességét. Felmondta a Varsói Szerződést, követelte, hogy a szovjet csapatok, akik állítólag ismét visszajöttek, azonnal hagyják el az országot. Kérte nemzetközi erőknek a bejövetelét semlegességünk biztosítására.

Közben egyre több hír érkezett arról, szedik össze a kommunistákat, akiket november 6-án, a Vérmezőn nyilvánosan ki fognak végezni.

Rettenetes érzés volt a jövőtől való félelem. Tudtam, semmi olyat nem tettem, amivel hazámnak ártottam volna. Tisztességesen dolgoztam, senkit nem bántottam, most mégis üldözött leszek, mint egy vad?

Szörnyű érzések között hánykódtam, gondolataim csak a családom körül jártak.

Egyre többen disszidáltak, mindenüket hátrahagyva mentek az ismeretlenbe. A nyitott határon át, miután a határőrizet megszűnt, Ausztriába szöktek.

Bennem is felmerült ennek gondolata, de a három hónapos kislánnyal nem is vághattam volna ilyen kalandba.

1956. november 4.

És jöttek a T-55 harckocsik.

Hajnalban hatalmas dübörgésre ébredtünk, messziről ágyúk döreje hallatszott. Ez a harci zaj azonban más volt, mint amit a távolból eddig hallottunk. Sokkal komolyabb, erőteljesebb, a levegőben pedig repülőgépek zúgása hallatszott.

Azonnal bekapcsoltuk a rádiót. Rádióbeszédében Nagy Imre remegő hangon, kétségbeesve kérte a segítséget, az ENSZ és a nyugati hatalmak beavatkozását, a szovjet haderő támadása ellen.

Közölte, Budapestet az újra bevonult szovjet erők megtámadták, csapataink harcban állnak a szovjet erőkkel. Röviddel utána ismert írók szólaltak meg a rádióban, könyörögtek, hogy amerikai csapatok siessenek segíteni. A győztes forradalom leverésének megakadályozását.

Nemsokára a rádió elhallgatott.

Mikor újra jelentkezett, beolvasták az Ideiglenes Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány megalakulását, melynek vezetője Kádár János, aki a miniszterelnöki esküt már le is tette Dobi István, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnöke előtt.

Az új kormány felkérésére a szovjet erők ismét bevonultak Budapestre, felszámolni az ellenforradalmi mozgalmat, a további ártatlan emberek legyilkolását.

Végtelen megkönnyebbülés vett rajtam erőt, tudtam, már nem lehet semmi bajunk. Eddig sem volt világos előttem, miként lehetséges, hogy egy szovjet páncélosadosztályt néhány ezer, kézfegyverekkel felszerelkezett ellenforradalmár meghátrálásra kényszerítsen, és ilyen hatalmas veszteséget okozzon nekik.

Az, ami történt, nem felkelés, a magyar nép forradalma, hanem ellenforradalom volt, egy pillanatig nem volt előttem kétség.

Hiába hivatkoztak folyamatosan arra, hogy a harc a szabadságért folyik. A budapesti munkásság a Rákosi-féle, kommunistának nevezett elnyomás, diktatúra ellen harcolt.

Addig sem éreztem magam rabnak, és a szocialista berendezkedés megsemmisítése, a gyárak, földek visszaadása, a volt urak megjelenése, nem igazi forradalomra mutattak.

Valódi forradalmat a munkás-paraszt tömegek robbanthatnak ki az uraik ellen, sorsuk jobbra fordítása érdekében, akiket ezek a régi urak kizsákmányoltak.

Az ellenforradalom során ismét megjelent uraknak nem munkáshatalom kellett, hanem új proli- és zsellérréteg, akiket kizsákmányolhat. Ebben talpnyalóik készséges segítségére számíthattak.

Az októberi megmozdulásokat megelőzően, néhány árulástól sem visszariadó pártvezető a Pártot cserbenhagyva segített egy bosszúra éhes, vértől megvadult réteget gyűlöletének kiélésére. Ennek vetett végett most a szovjet hadsereg.

A szovjet erőket most már tapasztalt tábornok vezette. Órák alatt szétlőtték a Kilián laktanyát, a felkelő csoportok központját. A Práter utcát, a Corvin közt, a Baross teret és a Moszkva teret megtisztították a fegyveres hőzöngőktől.

Ezek csak addig voltak hősök, míg csordába verődve, fegyvertelen embereket, azért, mert valamilyen tisztséget eddig betöltöttek, büntetlenül lincselhettek, elhurcolhattak.

Délelőtt a házunk udvarára Havas Ernő, Szendi Mancsi férje, egy láda kézigránát hozott át az üres ÁVH laktanyából. Az udvaron kiabálva arra buzdította a ház lakóit, jöjjenek, védjék meg a szent forradalmukat. A robbanószereket az udvarban a poroló mellé kezdte felhalmozni.

A lakók csak nézték, mit akar ez a kis seggdugas ember, többen is lekiabáltak, vigye innen a fegyvereket, még csak az kell, hogy az oroszok ezt meglássák, azonnal szétlövik a házat.

Hiába beszéltek azonban a felhevült embernek, míg végül egy sztentori hang el nem bődült: „Ernő! Viszed innen azokat a vackokat a fenébe!”

Mancsi volt az, a felesége, mire Ernő fejét vesztve iszkolt ki a házból, kérve néhány lakót, segítsen neki a cipekedésben, nehogy az asszony nekimenjen és megverje. Végül neki magának kellett mindent visszavinni, senki nem segített neki.

Következő nap megjelent a szomszédasszonyunknál néhány géppisztolyokkal felszerelkezett, alaposan berúgott alak, akik egy kordén hozták a Podhoreczki Jóska holttestét. Csurom vér volt a holttest, látszott, komoly fegyverrel végeztek vele. Részegen, egymás szavába vágva elmondták, hogy a Jóska a Nagyszombat utcánál lelőtték az oroszok. Azt, hogy miért, nem közölték, miként azt sem, miként kerültek oda, hogyan keveredtek tűzharcba a szovjetekkel.

Később derült ki, alaposan beitalozva ki akarták rabolni a Pamutkikészítő gyár pénztárát. Mikor kifelé jöttek, egy szovjet páncélos légénysége észrevette a fegyveres csoportot, egy sorozatot engedett feljűk, melynek egy része a Jóska találta el.

Juliska, a felesége kétségbeesve zokogott, anyámék vigasztalták. Miután az ÁVH laktanyájában nem volt senki azokon a civileken kívül, akik még kerestek valami elvinnivalót, felajánlottam, hogy a laktanya asztalosműhelyében a Jóska tetemének összeeszkábálok egy koporsót.

El is készítettem egy hosszúkas ládát, ami elég primitívre sikeredett, főként, mert nem vettem méretet a holttestről, és a láda túl szűknek bizonyult. A holttestet alig tudták begyömöszölni.

A haverjai levitték a Miklós téri parkba, ahol egy gödröt ástak neki, ott földelték el. Jó piacimborák lévén, egy üveg pálinkát öntöttek a sírra, így búcsúztatva barátjukat. Juliska ettől kezdve a „nemzet özvegye” lett. Ott kunyerált ki segélyt, ahol és amíg csak lehetett.

Megjelent Tibi, a rendőrséget a szovjetek ugyanis lefegyverezték, tagjait hazaküldték. Kimen-tünk az utcára körülnézni. Az elhagyott laktanyába akkor hajtott be néhány szovjet tank, páncélos lövészek kíséretében. Nekem volt egy olyan tökkelütött ötletem, hogy lemegyek a laktanyába fogadni a szovjet katonákat, átadni a laktanyát, de a feleségem olyan mérges lett erre az örült ötletre, hogy lemondtam a szereplésemről. Időnként milyen hülye is tudtam lenni.

Elsétáltunk a Flórián térre, az Árpád hídon ált egy páncélos, de lövés nem dörrent.

A Zsigmond tér és Lajos utca sarkán álló szép épület balkonja eltűnt, azt is szétlőtték. Tovább haladtunk, végig a Margit híd felé. Ott is páncélosok álltak a villamosmegállóban, lezárták a hidat. A Mártírok útján elmentünk a Moszkva térre. Elképesztő sok rom hevert mindenfelé. A sarkokon álló házak majd mindegyike szét volt löve, az erkélyek leszakadva. Látszott, hogy a szovjet páncélosok kíméletlenül ágyútűzzel válaszoltak minden lövésre, mely a fegyveresek részéről érkezett.

Halottakat nem lehetett látni, pedig néhány óra telhetett el a tankok megérkezése óta.

A Vérmező mellett, az Attila utcán mentünk végig. Kihalt volt minden, egy lélekkel nem találkoztunk, így értük el az Alagút bejáratához. Mikor oda befordultunk, hogy azon át Pestre menjünk, a Lánchíd felőli oldaláról géppuskasorozattal kényszerítették a visszafordulásra. Nem mertünk továbbmenni, igyekeztünk hazafelé.

Az „Összkomfortos” általános sztrájkot befejezettnek nyilvánították, és felszólították a munkásokat, vegyék fel a munkát, indítsák meg a közlekedést. Közölték, munkavégzés nélkül nincs fizetés, aki november 10-ig nem veszi fel a munkát, elbocsátják munkahelyéről.

Az új kormány, a Nagy Imre által meghirdetett statáriumot érvényben tartotta, komolyan is vették, akinél az utcán fegyvert találtak, azonnal agyonlőtték.

Az elkövetkező napokban még szórványos lövöldözés hallatszott, de már elkezdtek a körúton felszedett kockakövek lerakását, a romcsok összeszedését.

Nálunk Óbudán, csend volt. Egyetlen alkalommal volt fegyveres incidens, mikor az Árpád híd feljárójánál álló szovjet páncélosra, valaki a kerületi Tanácsház padlásablakából puskával rálőtt.

A harckocsi tornya arra fordult, majd egy lövés dörrent, és a Tanácsház padlásablaka, a felette lévő kis tornyocskával, eltűnt. Azt, hogy a lövöldözővel mi lett, a mai napig nem tudom.

Később a romos tetőzetet rendbe hozták, de a dísztorony már nem került vissza a helyére.

A történetek után néhány nappal a kapuban álltam, mikor a Szendi Gyuri, akit napokig nem láttunk, egy sátorlappal a hóna alatt iszkolt kifele a házból. Bárhogy takargatta, kilátszott egy dobtáras géppisztoly csőve. Később, jó néhány hónap múlva tudtam meg, ő is a Schmidt kastélynál összeverődött ellenforradalmárok között volt.

Miután a gyerek talán még tizenöt éves sem volt, annak ellenére, hogy én már az „R” csoport-nál dolgoztam, békén hagytam, még akkor is, mikor megkezdődött az ellenforradalomban fegyveresen résztvevők összeszedése.

Ma, minden október 23-i évfordulón néhányan összegyűlnek a Schmidt kastély előtt, hangzatos szavakkal emlékezve hőstetteikről, a szovjet tankok kilövéséről, bár az egész ellenforradalom alatt egy lövést nem hallottam onnan, pedig a gangunkról jól lehetett látni azt a terepet.

Aki akart, még néhány napig tudott disszidálni, mert csak azután zárták le a határt. Azt követően már csak életük kockáztatásával tudtak a határon átszökni. Ekkor találkoztam utoljára a volt feleségemmel, Stefivel, aki egy lovas kocsi bakján ülve haladt a Bécsi út felé, intettünk egymásnak, majd tovább hajtottak.

Óbudán is megszerveződött a párttagok fegyveres csoportja.

Előkerült Molnár Ernő a kerületi első titkár, aki, amíg a harcok dúltak, eltűnt. Lakatos Ernő, egy alacsonynövésű izgága kis ember vezetésével, - akit a Goliból ismertem, mint rendészt, - őrjáratokat szervezett.

Egyik éjszaka arra ébredtünk, hogy durván zörögnek az ajtón, majd bejött három ember és a laktanyából elvitt holmikat keresték. Nagyon gorombán viselkedtek, mutatni akarták, a hatalom ismét náluk van.

Nálunk nem találtak semmit, de a távozásuk után kimentünk a folyosóra és láttuk, hogy több lakásból összekötözött csomagokat dobáltak le az udvarra, melyekben katonaruhák, és más egyéb katonai holmi volt.

A közlekedés lassan megindult, szinte csoda, hogy néhány nap alatt rendbe tudták hozni a leszakadt vezetékeket, a kockakövekkel burkolt síneket, eltüntették a kiegészítő villamoskocsikat. Meglepve láttam, hogy némelyik villamosvezető mellett géppisztolyos rendőr áll, sőt a rendőr vezeti a villamost. Mint megtudtam, néhány helyről orvlövészek lőttek a vezetőkre, mert azok munkába álltak. A BKV dolgozói erre hivatkozva nem akartak dolgozni, de a rendőrség a helyükbe állt. Ezzel segítették a munkásokat, hogy eljussanak a gyárakba és munkahelyeikre.

November 8-án jelentkeztem a csepeli Szabad kikötőben lévő munkahelyemen. A volt kishatalmas munkatársamról megtudtam, ő is disszidált.

Talán két hét telhetett el, mikor megjelent Tibi. Arra kért, menjek vele és kérjem felvételem a rendőrséghez, ott megalakították az „R” Csoportot, ő is annak a tagja. Nagyon kevesen vannak, - mondta - akik fegyveresen is készek harcolni a rend helyreállításában. Parancsnokuk kérte őket, hogy keressenek megbízható párttagokat, akik hajlandók akár életüket is kockáztatva, felszámolni az ellenforradalom maradványait, rendet, csendet teremteni. A történelem megismétli önmagát.

Nem sokat kellett kérnie, a kalandvágyam ismét győzött, és anélkül, hogy a feleségemnek szóltam volna, bementem vele a Deák térre, ahol a Budapesti Rendőr főkapitányság volt. Felmentünk az V. emeletre, ahol egy alacsony kis ember fogadott.

Fóti András őrnagyként mutatkozott be, majd rövid kérdezősködés után, megtudva, hogy Tibi gyerekkorom óta ismer, párttag vagyok, nem vettem részt ellenforradalmi cselekményben, leküldött az I. emeleti Személyzeti Osztályra, intézzem el a felvételemet. Tibi nem jött velem, egyedül mentem le.

Egy szépen berendezett szobában ült az osztály vezetője, egy (ma sem tudom milyen nevű) alezredes. Tömzsi, pökhendi fickó volt, aki unottan végignézett, majd mikor előadtam a

mondandómat, - hiába hivatkoztam Fóti őrnagyra, - rövid úton elküldött azzal, hogy nincs jelenleg a rendőrséghez felvétel.

Szó nélkül elmentem. Tudomásul vettem, hogy mi a helyzet, nekem itt semmi keresnivalóm, bár nem értettem, akkor miért hívtak be. - Egyik kéz nem tudja, mit tesz a másik? - jutott eszembe. Fóti őrnagyhoz vissza sem mentem, annyira sértő volt ez az eljárás.

Visszamentem dolgozni, kezdődött megint a hajnali kelés, késő éjszakai hazamenés, túlórázás.

Közben a házunkból is disszidált egy lakó a III. emeletről, a lakást pedig megkapta egy rendőrtizedes. Mikor megtudtuk, hogy átmenetileg akar csak odaköltözni, rábeszéljük, hogy cserélje el azt a lakást a mi földszinti lakásunkra. A csere meg is történt, ami nagy könnyebbséget jelentett számunkra. Nagyszüleim a szobában laktak, mi pedig feleségemmel a spejzt rendeztük be magunknak hálóhelységnek. Nem kellett továbbra is egy szobában aludnunk. Évikém továbbra is kocsijában a tűzhely mellett aludt, a konyhában.

Az „R” Csoport.

1956. december 25.

Ismét felkeresett a Tibi barátom. Mérgesen kezdte, dühös volt, mert a főnöke, Fóti őrnagy lehordta, milyen embert ajánlott, aki egyszerűen otthagya őket, pedig annyit mondhatott volna, nem akar velük dolgozni.

Elképedve hallgatta, mikor elmeséltem neki, mi történt. Arra kért, menjek azonnal vele, mondjam ezt el a Fótinak. Karácsony volt, nem dolgoztunk, így minden további nélkül elmentem vele. Feleségem ismét nem tudott róla.

Tibi bekísért a parancsnoki szobába, ahol Fóti őrnagy mikor meghallotta mi történt, éktelen káromkodásban tört ki. Elmondta, most már érti, miért senki nem jön vissza, mikor felvételre leküldi őket a személyzetire. Átküldött a helyetteséhez, azzal, hogy az majd elintézi a felvételt.

Amint beléptem a szobába, azonnal megismertem az ott tartózkodó rendőrtisztet.

Garami István, akit utoljára 1949-ben láttam a Katonapolitikai osztályon, mikor kihallgatott engem, ekkor már rendőr százados volt. Bár akkor csak alhadnagy volt, mostanra a századosi rendfokozatig vitte. Ismerősnek tűnhettem neki én is, mert kiküldött a szobából, csak a Tibivel akart beszélni.

Néhány perc múlva kijöttek mindketten, az ajtóban állva Garami azt mondta a Tibinek, - szóval felelősséget vállal értem?

Mikor az igennel felelt, közölte, - akkor rendben van, felvesznek, de bármi probléma akad velem, Tibi lesz a felelős.

Kellemetlenül éreztem magam ebben a helyzetben, eszembe jutott az akadémiai kizárásunk, de már nem volt visszakozás.

Azonnal kiállítottak egy rózsaszínű igazolványt, mely magyar és orosz nyelven készült. Azt tartalmazta, hogy a munkásőrség tagja vagyok, éjjel-nappal szabadon közlekedhetek, fegyverviselésre vagyok feljogosítva. Az aláírók Sós György ezredes, budapesti rendőrfőkapitány, és Grebennyik tábornok szovjet városparancsnok volt.

Ezt követően azzal mehettem el, hogy másnap reggel 9 órakor jelentkezzem itt eligazításra.

Másnap reggel 9 órakor ott álltam a főkapitányság Deák téri épületének V. emeleti folyosóján, vártam, miként kezdődik el az új munkám.

Az előző napi brigádok éppen leléptek, minket pedig, akik újonnan kerülünk hozzájuk, beosztottak a szolgálati helyünkre.

A 3 számú brigádba kerültem, melynek parancsnoka Bohn Lipót rendőr százados volt. Az 536. szoba volt a körletünk, melyben 6 ágy volt.

Egy váltásban három brigád volt szolgálatban, a beosztásunk pedig 24/24 órás volt, azaz egy váltás egy teljes napig volt szolgálatban, aztán kapott egy nap pihenőt. Kevés emberünk volt, a szolgálat pedig feszített.

Lipi bácsi, ahogy a többiek nevezték, bemutatott a brigád tagjainak. Nyolc főből állt csapatunk.

A miénkben volt Körmendi Tibi, Óhegyi István, Molnár Imre, Veszélka József, Herold Károly, Szabó Dezső és Stökler György.

A századosunk leküldött a brigád gépkocsijához, mely egy II. világháborús amerikai Weapon volt, azzal, hogy vigyen el a Tagló utcába felszerelni.

A Tagló utcai rendőrségi raktárban kaptam egy pár halinacsizmát, egy szőrmebéléses rendőrbundát, tányérsapkát és derékszíjat. Átvehettem a szabvány pisztolyt, hat darab lőszerrel és egy magyar gyártmányú, a II. Világháborúban rendszeresített, fatusás géppisztolyt. Egyenruhát nem kaptam.

Visszatérve, szóltak a társaim, menjünk le a pincébe, kipróbálni a géppisztolyainkat.

No, nem a fogdarészbe mentünk, hanem az előtérből nyíló ajtón keresztül, az irattároló helyiségbe. Annyi lőszerünk volt, hogy meg sem tudtuk volna számolni. Az biztos, az ott tárolt iratok nagy részét szétlőttük.

Szobánkba visszaérkezve, a rendőrbundát a civil ruhámra kellett felvennem, és már indultam is életem első razziájára, a híres Ilkovichs étteremhez, mely a Marx tér sarkán volt.

Azt sem tudtam, mit kell tennem. Bohn százados odaállított a Bajcsy Zsilinszky úti kijáráthoz, azzal, hogy az ajtón egy lelket ne engedjek se ki, se be.

Ő a többiekkel a Nyugati pályaudvarról nyíló ajtón ment be, megkezdődött az igazoltatás.

A razziához egy Csepel teherautóval vonultunk ki, amely nem sokkal mögöttem parkolt le. Akit kihoztak, nekem kellett felsegítenem a kocsira és vigyázni, nehogy onnan megszökessen. Igen szedett-vedett társaságot hoztak ki.

A razzia végén bevittük őket a főkapitányságra, ahol elkezdődött a priorálásuk. A priorálás, tulajdonképpen bűnügyi ellenőrzés. A személyi adataik alapján, telefonon lekértük az illető adatait a nyilvántartóból. Amennyiben volt az illető már büntetve, bent maradt elszámoltatásra, akinek nem volt priusza, annak adatait feljegyeztük és elengedtük.

Meglepődtem, mert akiket begyűjtöttek, azoknak túlnyomó többsége priuszos volt. Köztörvényes bűnözők, volt nyilas párttagok, mind olyanok, akik már összeütközésbe kerültek a törvénnyel.

Az éjszaka nyugalomban telt el, nem kellett sehova kivonulnunk. A csoport tagjai, akik már régebben itt voltak, élményeiket mesélték. Néhány komoly akcióban vettek részt. Ők verték szét az angol és amerikai nagykövetség előtti tüntetést. Ebben az akcióban részt vett Sós főkapitány is, aki miközben a követség erkélyéről egy férfi a himnuszt vezényelte az éneklő tömegnek, kiadta az utasítást az oszlatásra. Az „R” Csoport tagjai gumibottal kergették szét az

összegyűlteket, miközben a nagykövetségről filmezték a jelenetet. Valaki fejbe vágta Sós ezredest, de az illetőt Garami a géppisztolyával leütötte.

Szétkergették a Móricz Zsigmond körtéri csoportosulást, ahol a helyzetet csak Lipi bácsi mentette meg, mert az egyik ellenforradalmár, miközben a csoportjuk a himnuszt énekelte, a Rövid Jóska nyakából már a géppisztolyt akarta levenni. A régiek felhívták figyelmem, annyi himnuszt az életben nem fogok hallani, mint egy akció során, mert az összegyűlt tömeg azt hiszi, hogy a nemzeti himnuszunk éneklése feljogosítja őket a törvénytörésekre.

Azt hitték, hogy akkor nekünk vigyázban kell állnunk, míg ők közben lefegyverezhetnek minket.

Ekkor mesélte el nekem Molnár Imre, egyik társunk, a Szabolcs utcai lövöldözés történetét, melyben ő is részt vett.

A csoportnak egyetlen hősi halottja volt, Béres Zoltán őrmester, akit halála után alhadnaggyá léptettek elő. Béres Zoli is részt vett ebben az akcióban és ott sebesült meg.

Miként Molnár Imre elmondta, este bejelentés érkezett, hogy a Szabolcs utca egyik házában fegyveres férfiak tartózkodnak. Az egyik nyolcfős brigád ment ki, lefegyverezni őket.

Csepel teherautóval mentek a helyszínre, és ameddig a csoport tagjai bementek a házba, két emberüket, Lócsei Pali bácsit és Schlézinger Mikit, *(aki később Szigetvárra magyarosította a nevét)* ott hagyták a teherautó mellett. Rövidesen tűzharc tört ki, Lócsei beszaladt a házba, Schlézinger maradt a kocsinál. Egyszer csak civilek futottak ki a kapun és felugrottak a teherautóra. Schlézinger meglepetésében hirtelen nem tudta mit tegyen, majd tüzet nyitott a géppisztolyából. Annyira ideges volt, hogy tíz méterről képtelen volt bárkit eltalálni. Közben valaki a közeli gyár portájáról beszólt a főkapra, ahonnan Garami vezetésével az egész bent lévő állomány kocsiba ugrott és kiment. Akkor értek oda, mikor a teherautó elhajtott, Garami egy sorozatot engedett utánuk, de nem álltak meg.

A helyszín rémes volt. Senki nem sebesült meg, de pl. Lócseit egy szekrényből húzták elő, ahova az ellenforradalmárok bezárták. Az udvar tele volt eldobált fegyverekkel, amit a menekülők szórtak el, nehogy fegyverrel a kezükben kerüljenek elfogásra. Garami a kocsikra parancsolta az embereket és a menekülő teherautó után indult. Észrevette ugyanis, hogy egy lövedék eltalálta a teherautó üzemanyag tankját, szinte jelezte, merre kell menniük.

A Dózsa György úton érték utol a menekülőket, akik nem tudták, miért állt le kocsijuk. Pillanatok alatt körbefogták a társaságot, és a falhoz terelték őket. Ekkor következett be a tragédia. Béres Zoli egy dobtáras géppisztollyal hátba vágta az egyik ellenkezőt, a géppisztoly elsült és a golyó Zoli hasába fúródott. Azonnal bevitték a kórházba, de a haslövés oly súlyos volt, hogy sérülésébe belehalt.

Garami nem akarta, hogy ebből ügy legyen, így azt a verziót adták elő, hogy a tűzharcban kapott halálos lövést. Senki nem bolygatta tovább ezt az ügyet.

Annyira élethűen mondták el a történeteket, hogy úgy éreztem, én is köztük voltam.

Ekkor tudtam meg, hogy november 10. után, mikor a közlekedés megindult, az „R” Csoport tagjai voltak azok a rendőrök, akik a villamosvezetők mellett álltak és védelmezték őket, valamint az utasokat a sztrájkra uszítók és orvlövészek provokációi ellen. Volt rá eset, hogy a sztrájkoló villamoskalauzok helyett, ők vezették a kocsit.

A szolgálat végén, reggelire kávét kaptunk, hozzá felvágottat, vaját, mindenből annyit, amennyit csak akartunk. Rúdszámra állt ott a felvágott, vajtömbök és akciók előtt a rum. A konyhaszemélyzet örült nekünk, hiszen rajtunk kívül, legfeljebb a kapuőrség tagjait látták.

Utána eligazítással kezdődött a napunk. Fóti őrnagy, (*mindegyikünk Bandi bácsija,*) ismertette, hogy a csoport mindössze hatvan fő körül van. Három Weapon, (*így írják angolul a nevét, mi csak viponnak neveztük*) áll rendelkezésünkre, megpróbál rájuk páncéllemezeket szerezni, mert pár napja is rálöttek az egyik kocsira.

- A mai napig nem nyugszanak néhányan, - mondta, - a nyavalyás nyomozók pedig csak ebédelni járnak be, utána eltűnnek, mint a kámfor.

Bandi bácsi elkötelezett kommunista volt, az 1945-ben létrehozott „R” Csoport egyik parancsnoka. Most Sós György ezredes, régi barátja, akivel együtt az ÁVO börtönét is megjárták, - ő volt az újonnan kinevezett budapesti főkapitány, - felkérte arra, hogy alakítsa meg ismét azt az egységet, mely annak idején, mikor éjszaka, a sötétbe burkolózott budapesti utcákon, gyilkosok, rablók vetkőztették a békés járókelőket, képesek voltak a bűnözők megfékezésére, és megteremtették a főváros rendjét.

Ő meg is felelt a várakozásnak, létrehozta újra az „R” Csoportot, melynek már én is tagja lehettem.

Érdekes volt az összetételünk. A csoport tagjainak harmadát olyan rendőrök alkották, akik kommunisták voltak, és első perctől hittek abban, hogy nem a nép ellen, hanem az ellenforradalmi hőbörgők ellen kell fegyvert fogni.

A másik harmadát volt partizánok, és menekült görög kommunisták, akik a háború alatt harcoltak a nyilasok és fasiszta barátaik ellen. Most a néphatalom védelmében akartak részt venni.

Végül ott voltunk mi, olyan fiatalemberek, akiket a felsoroltak közül valaki ismert, biztosak voltak elkötelezettségünkben a néphatalom mellett, és képesnek tartottak a feladat ellátására, kérték a segítségüket. Ezek közé tartozhattam én is.

Megismerkedtem olyan nevekkal, mint Pilár József, becenevén „Zsiráf”, Bohn Lipót, Schlet István, Bur József, Rövid „Hosszú” József, Ádám Zsigmond, Glemba István, Süle József, stb. akiknek egy része, a konszolidáció után elismert vezetői lettek a rendőrségnek.

Ez utóbbi állításom nem egészen helytálló, mert miután már nem kellett félni a csőcselék atrocitásaitól, azonnal megjelentek az új „hősök” akik lelkesen bizonygatták, hogy szintén helytálltak, sőt, ők verték le az ellenforradalmat.

Hogy hol, én is szeretném tudni, mert szinte egyikkel sem találkoztam közülük, mikor az utcán még lövöldöztek.

Az a véleményem, hogy a rendőrségen belül már akkor egy kontraszelekció folyt. A belügy új vezetői által kinevezett főtisztek igyekeztek olyan haverokat összeszedni és felvenni, akiktől nem kellett félni, hogy a fejükre nőnek, vagy a gyereküket, legyen bármilyen ostoba, gyenge jellemű, igyekeztek kinevezni. Ilyenformán gyengült az önállóság, a gyenge vezetők mellett ritka volt a széles látókörű, kiemelkedő képességű rendőrök vezető állásba való kerülése. No, ez azonban már későbbi gond volt.

(Egyébként szerintem, ez a helyzet azóta sem szűnt meg.)

Akkor a partizánok és fiatalok a nagytapasztalatú, hatalmas személyi ismerettel rendelkező rendőrtisztoktól tanulhattak, nem ezektől a későbbi szájhősöktől.

(Ma már mindenki letagadja, hogy részese volt az ellenforradalom leverésének.)

Eljött az este és csoportunk kivonult az éjszakai szórakozóhelyek ellenőrzésére. Itt ért életem egyik komoly meglepetése. Ehhez azonban vissza kell térni az időben.

Mikor beiratkozhattam 1953-ban a gimnáziumba, nagyon jó társaság verődött össze. Már nem voltunk gyerekek, a húszas éveink közepe, vége táján jártunk, legtöbben függetlenek voltunk.

Minden hétfőn, tanítás után, mely rendszerint 21 óra körül fejeződött be, néhányan, egy baráti társaságot alkotva, a csak általunk Jerinek nevezett, Jereván mulatóba mentünk. Elegáns hely volt, nehéz függönyök, sejtelmes félhomály, keleties hangulat. Egy sörre vagy kávéra mindig volt pénzünk, a lányokat az osztályból mindig meghívtuk.

Nekem egyik osztálytársnőnk volt a partnerem. (Sajnos az első év után kimaradt, nem bírta a tanulás iramát.) Eredménytelenül udvarolgattam neki, de túl csóró voltam a családjához képest, így aztán lógó orral, legfeljebb hajnalban gyalog jöhöttem haza Pesterzsébetről, ahova a Jeri után hazakísértem, mert akkor már nem volt éjszakai villamos.

A portás, aki nagykegyesen beengedett minket, úgy nézett ki a sok aranyrojtjával, mint egy tábornok. A felszolgáló pincérnő, egy jó alakú, szép szőke nő volt, aki után csak sóvárogva néztek a férfiak, köztük mi is.

Novemberben ismét megkezdődött a tanítás, ekkor mi már a Tibivel negyedikesek voltunk, érettségire készültünk. Anna már csak egy emlék volt.

Hétfőnként a Trefort utcában jött össze a kis csapatunk, alig maradtunk húszan az 1953-ban beiratkozott 43 főből. Nem volt könnyű helyzetem, egész héten keményen dolgozni, majd hétfőnként a gimnázium, este, hullafáradtan tanulgattam csak néha.

Miután a rendőrséghez kerültem, néhány tanítási napot ki kellett hagynom, de aztán Tibivel együtt elkézkedtünk a szolgálatból és bementünk az iskolába. Főti még meg is dicsért, mikor megtudta, hogy érettségire készülünk.

Egyik hétfőn úgy engedtek el szolgálatból, hogy utána vissza kellett menni. Azt a megrökönyödést, ami akkor ott volt, még nem láttam. Rendőrbunda volt rajtunk, egyenruhában, géppisztollyal, amit a fogásra akasztottunk, úgy ültünk be a padunkba. Néhány tanárunk majd frászt kapott mikor meglátott minket, de egy szót sem szóltak. Később megszokták, nem volt különösebb gond. Mi is igyekeztünk aztán lehetőleg civil ruhába bejárni a tanításra. Igyekeznünk kellett a tanulással, a nyáron érettségiztünk. Szórakozásra már nem maradt időnk.

A razziát Bohn Lipi százados vezette. A cél pedig, ahová mentünk, a Jereván mulató, az iskolai csoportunk kedvelt szórakozóhelye volt.

Még ma is emlékszem arra az elképedésre, ami akkor ért, mikor századosunk odaszólt az ajtót nyitó portásnak, - „no, mi van Józsi, megy még a valutázás?”

A portás majd földig hajolva kasenolta magát, - dehogy tesz ő ilyet, elmúltak már azok az idők, százados úr - mondta.

- Ez lenne az a főúri magatartású ember, akitől mi éveken át tartottunk? - jutott eszembe, de már benn is voltunk a félhomályos helységben. Halk zene szólt, mindaddig, míg Lipi bácsi le nem állította.

- „Razzia, kérem előkészíteni a személyi igazolványokat” - harsogta, majd nekünk, újaknak, kezdte mutogatni, kihez menjünk igazoltatni. Tévedhetetlenül szúrta ki azokat, akikkel gond lehetett.

A félhomályba burkolt asztaloknál ülő férfiak legtöbbször az ellenforradalom során szabadult a börtönökből, vagy szabaduló levelük volt, melynek feltétele, hogy nem járhattak nyilvános szórakozóhelyre.

Igazoltatás közben láttam, amint az általam annyira csodált, szőke felszolgálónő ott kellett magát a századosunknál, aki elég flegmán beszélt vele.

Végül csak nem bírtam megállni és megkérdeztem tőle, ki ez a nő, ismeri-e?

- A Szopós Lilit? - válaszolta, - ki nem ismeri? Ha van egy ötvenesed, a pult mögött bármikor leszop - felelte.

Az ég szakadt le rám, hiszen olyan kiállású volt a nő, mint akihez szólni sem mernék. Igazi úrinőnek tarthattam. Igen hamar megtanultam aztán, milyen más rendőrszemmel nézni a világot, az életet, mint egy jóindulatú, az éjszakai életet csak annak csillogásától elvakult civilével.

A razziára ponyvás teherautóval mentünk, mely hamar megtelt. Bevittük őket a Főkapra. *(Ez volt a BRFK elnevezése köztünk, akik a rendőrséget is csak a „Cégnek” neveztük.)*

A bevonulásunkkor ment ki a következő brigád, mi pedig megkezdtük a behozottak priorálását. Volt köztük prosti, csavargó, körözött bűnöző, alig akadt olyan, aki csak a személyi igazolványa nélkül tartózkodott az ellenőrzött szórakozóhelyen.

Ez utóbbiakat külön vettük, s amennyiben semmi gyanú nem merült fel velük szemben, elengedtük őket, azzal a figyelmeztetéssel, ne legyenek feledékenyek, mert kötelező volt a személyi igazolványát mindenkinek magánál tartani.

Miután megírtuk a jelentéseket, pihenhattunk.

Szobánkban egész éjjel szólt a rádió, legtöbbször a Szabad Európa Rádió. Be lehetett telefonálni hozzájuk, és slágereket, zeneszámokat kérni. Rengeteg disszidens kérte az „Oly távol, messze van hazám, csak még egyszer láthatnám” című dalt, mely akkor a nyugatra távozottak egyik kedvenc slágere lett, és kérték ezt a számot. A sok disszidens onnan nyávogta a honvágyát, elhagyott hazája után.

Mondta is a Fóti Bandi bácsi, hogy nem lesz sok dolgunk, mert a börtönből szabadult stricik javarésze disszidált. - A külföldi rendőrségeknek fognak munkát adni - mondta. Igaza is lett, éveken keresztül olvashattuk, hogy Ausztriában, Svájcban, de főként Franciaországban, ha bankbetörés történt, azonnal a magyar disszidensek között keresték a tetteseket, és rendszerint ott találták meg.

A razziák során ismertem meg a leghírhedtebb kocsákat, eszpresszókat, melyek a bűnözők találkahelyei voltak. Ilyen volt a Fehér Ökör, a Dózsa, a Nemzeti, stb.

Egyik nap Bandi bácsi éktelen káromkodások közt jött be a szobánkba. - Azonnal menjetek át a Szabad Európára, - mondta, s ekkor hallottam először ennek az adónak a „Fekete Krónika” című műsorát.

Az „R” Csoport tagjainak neveit sorolta fel a bemondó azzal, hogy ezek készüljenek a felelősségre vonásra, nem ússzák meg a kötelet, meg vannak a napjaik számolva.

Kiderült, hogy a csoportból a Fehér nevezetű századosunk egy társával disszidált, magával vitte a névsorunkat, amit átadott a rádiónak. Ezzel akarták bizonyítani hűségüket az ellenforradalmi vezetők, és a nyugati hírszerzőszolgálatok kihallgatói előtt, akik a névsort azonnal megkapták a Szabad Európa Rádiótól.

Nem mondom, hogy kellemes volt hallani a nevemet azok között, akiket a disszidáltak akasztófával fenyegettek, csak azért, mert a sok ezer ártatlan polgári áldozatot is követelő vérontás után rendet, csendet és nyugalmat akartunk biztosítani Budapest népének.

Szilveszter éjjelén szolgálatban voltam, mikor egy remegő hang hívta fel csoportunkat. A Bakács téri templom plébánosa volt, kérte, segítsünk neki, mert fegyveres fiatalok fenyegetik őt. Egy csoportunk kiment, és néhány ittas fegyveres fiataalt talált ott, akik a paptól azt követelték, hogy az orgonán játsszák el az Erdélyi Himnuszot. A fiatalokat lefegyvereztük, behoztuk őket. Éjfélkor harangzúgást hallottunk, a plébános hívta a híveket éjjeli misére. Mondtuk is, hogy az izgalom az agyára ment, hiszen kijárási tilalom van.

A razziák folyamatosak voltak, rengeteg olyan helyszínt kerestünk fel, melyek közismerten a bűnöző, lumpen elemek lakhelyei voltak. Így ismertem meg a Gellért-hegy oldalában lévő barlangrendszereket is.

Állíthat bármit most, a rendszerváltásnak nevezett, nyomorba döntés után hatalomra került elit, *(ez is milyen ostoba elnevezés, ennek az elitnek java része gátlástalan csaló, sikkasztó, isten tudja, honnan kerültek elő)* személyesen bizonyítom, hogy heteken át az üzletekből, áruházakból, a teher-pályaudvarokon veszteglő, árukkal megrakott vagonokból elrabolt, ellopott holmit vittük be teherautószám a főkap. épületébe, hogy visszakerülhessenek a rendes kereskedelmi forgalomba.

Itt ismertem meg a mesemondás nagymestereit. Volt olyan lakás, melyben semmit nem találtunk a házkutatás során, és amikor indultunk kifelé, a géppisztolyom célgömbje beleakadt az ágynemű huzatába. Az kiszakadt, s akkor láttuk, hogy a paplan az egyik textilgyárból ellopott kártolatlan gypjúfonal-kötegekkel van megtöltve.

A lakás tulajdonosa azzal védekezett, hogy nemrég vette az ágyneműt, nem is tudta mi van benne.

Jellemző az akkori magatartásunkra, hogy a lopott holmit elszállítottuk, de ezeket az embereket, amennyiben nem volt priusuk, békén hagytuk, nem állítottuk elő őket, hiszen ha mindazokat, akik az ellenforradalom ideje alatt valamit elloptak, bevisszük, nem lett volna elég fogda az országban.

Egyik este nagy kiabálásra ébredtem, a folyosón sorakozott a szolgálatos részleg. Fóti őrnagy kijött a szobájából, vele az egyik brigádból egy százados. Bandi bácsi ismertette, ez a százados a begyűjtött rablott holmiból el akart vinni két inget. Miután ezt lopásnak minősítette, azonnali hatállyal kirúgta az „R” csoportból. - Ilyen emberek nem valók közénk, - mondta.

Egyszerű, de becsületes ember volt a parancsnokunk, aki nem tűrt meg a közelében senkit, aki az ő erkölcsi szabályainak nem felelt meg.

Január közepe felé elkezdődött a börtönökből kiszabadultak begyűjtése is. Ennek a műveletnek irányítói a csoport régi, nagy szakmai tapasztalattal rendelkező rendőrtisztjei voltak. Ismerték a keresendő bűnözők lakcímeit, ismerőseik lakását, kapcsolataikat, valahol csak meg lehetett találni őket, ha csak nem disszidáltak. Volt olyan köztük, akit az ágyneműtartóból húztunk elő.

Csoportunkból Ádám Zsigmond - aki a Süle vezette brigád tagja volt, - fogta el és gyűjtötte be Nagyné Markos Máriát, a „Mocsok” gúnynevű prostit, aki a Köztársaság téri mészárlás után, a fejjel lefelé felakasztott három honvédezredes egyikének, Asztalos Jánosnak tetemét leköpte.

Ez a jelenet látható volt azokon a fotókon, melyeket részben külföldi újságírók, másrészt jelenlévő béméskodók, de részben a fedésben dolgozó államvédelmisek készítettek.

Ezek a képek megjelentek a Kormány által kiadott „Fehérkönyv”-ben is, s ennek alapján azonosítottuk az ott látható személyeket.

Fóti utasítására ketten a Tibivel, kerestük fel a Parlamentben a Kormány Tájékoztatási Hivatalát, hogy elkérjük az eredeti fényképeket, melyeken tisztábban fel lehetett ismerni egyes személyeket.

Markos Mária (Mocsok) leköpi Asztalos ezredes holttestét.

Ennek eredménye volt az is, hogy azonosítottuk Janó Piroskát, aki a felakasztott Papp ezredesnek kivágta a szívét. Miután tettüket a bíróság nem gyilkosságnak találta, hullagyalázás büntette miatt ültek néhány évet, de nem akasztották fel őket. Ma a nemzet hősei lehetnek, Wittner Máriával együtt.

Egyébként nem volt nehéz dolgunk az azonosítással. Mikor az őrző, vértől ittasult, a felelősségre vonásra már nem számító csöcselék gyilkolt és akasztott, a nyugati újságok tele voltak az elkövetett rémtettek képeivel. Köztük olyanokkal is, akik büszkén néztek szembe a fényképező nyugati riporterekkel, hiszen hősnek érezték magukat.

Egyik este, soha nem látott izgalom uralkodott a folyosónkon. Felsorakozott a brigádunk, tudtuk, valami szokatlan akció készül. Fóti őrnagy közölte, az állambiztonságiak felkérték, egy veszedelmes ellenforradalmárt készülnék elfogni, csak az „R” Csoportban bíznak, hogy tűzharc esetén nem hagyjuk őket cserben.

El lehet képzelni minket, amint nehéz téli bundákban, csizmában, harcra készen, felkapaszkodtunk egy teherautóra. Dunakeszire mentünk, ahol egy kis mellékutcában fogtunk körül egy házat.

Az állambiztonságiaktól néhányan bementek, rövidesen egy hosszú bőrkabátot viselő, siránkozva magyarázkodó férfival jöttek ki. Betuszkolták a kocsijukba, majd minket szó nélkül otthagya, sietve távoztak.

Fóti összeszedte az embereit, éktelenül káromkodott, mindenféle mocskok bandának lehordva az állambiztonságiakat

Felszálltunk a teherautóra és visszamentünk a főkapra. Ott tudtam meg, hogy Hornyák Tibort tartóztatták le, aki az ellenforradalom alatt az Újpesti Forradalmi Bizottság különleges nyomozócsoportját vezette. Feladata a kommunisták, államvédelmisek, és a baloldali érzelmű emberek összeszedése és bebörtönzése volt.

Én csak egy hulla fehér arcú, minden ízében remegő emberkét láttam benne, mikor elvitték. Abszolút nem látszott szabadságharcos hősnek, hogy nem vette körül a fegyvereseinek bandája.

Amiért nem akasztották fel, annak oka az volt, hogy nem tapadt vér a kezéhez.

Kezdték rendszeresen bejárni azok a rendőrök, rendőrtisztek, akiket eddig nem lehetett látni. Megvetettük őket, mert csak ebédelni jöttek, utána eltűntek. Állítólag mindegyik dolgozni ment, de csak az Isten tudja, mit dolgoztak. Mikor vége volt az ellenforradalomnak, mindegyik hősként jelentkezett, szerettek volna minket megfűzni, - később sikerült is - mert nagyon jól tudták, mi a véleményünk róluk.

Egyik este riasztottak, a csoportunk ment ki, mert a bejelentés szerint egy ittas férfi megtámadott egy rendőrt a Felszabadulás térnél.

Akkor már Pobedákat kaptunk, azokon jártunk, kis csoportunkat Lipi bácsi vezette, és a Rákóczi útnál, a Felszabadulás tér torkolatában, megláttuk a rendőrt, amint sapka nélkül támolyog felénk.

Mikor odaértünk, elmondta, egy láthatóan ittas személyt akart igazoltatni, mire az arcul ütötte, úgy, hogy a sapkája lerepült. Mivel a tettes erőfölényben volt, ő elszaladt és betelefonált a rendőrségre, segítséget kérve.

Beültettük a kocsiba, s mikor a Váci utcához értünk, egy dülöngélő férfi, fején rendőrsapkával, jött felénk.

Lipi bácsi szólt a sofőrünknek, menjen mellé, s mikor odaértünk, hirtelen kivágta a kocsiját, ami a nagydarab embert egy pillanat alatt a földre fektette. Mire észhez tért, már megbilincselve bent volt a kocsiban, s vittük be a főkapra.

Ott aztán alapos verésben részesült, mert alapelvünk volt, hogy aki a kezét rendőrré meri emelni, annak azt el kell törni.

Már az első pofonok után kiabálta, hogy kirúgat minket, mert ő Marosán György állam-miniszter sofőrje. Erre még jobban megvertük, mert neki tudnia kellett, hogy vége a rendőr-verésnek, a hőbörgésnek.

Reggel aztán megérkezett a telefon, engedjük azonnal szabadon, tényleg ő a miniszter sofőrje.

Nem baj, legalább megtudta, nem körülötte forog a világ, nem egy kivételezett személy.

Elérkezett az első fizetés napja. Mi, akik nem voltunk hivatásos rendőrök, egységesen kétezer forint fizetést kaptunk. Ez az én addigi hatszáz forintomhoz képest krózsusi fizetés volt. Hát még mikor néhány nap múlva megkaptam az éves ruhapénzt, több mint négyezer forintot.

Még ma is emlékszem, mikor este hazavittem, a feleségem már lefeküdt, én pedig a nagy halom piros százforintost rászórtam. Vége volt annak az időnek, mikor az ő fizetéséből kellett megélnünk.

Akkor azt hittem, ő is elégedett, később tudtam csak meg, mennyire gyűlölte a munkámat, mely elvont a családomtól, hiszen a szolgálat miatt alig láttak. Neki kellett egymagában a kislányunkkal foglalkozni, dolgozni járt a Kispesti Textilgyárba, mely a téli hidegben egy ember-próbáló feladat volt. Napi 3-4 órát utazott, én pedig nem segíthettem neki. Előbb a nagyszü-leimre volt bízva a gyerek, a nagypapa halála után pedig néha a nagymamára, mely korára és egészségi állapotára tekintettel állandó nyugtalanságot okozott számára. Mindez addig tartott, amíg az „R” Csoport meg nem szűnt. Ezt követően már legalább a kislányunkat a bölcsődébe én tudtam vinni és hozni, majd az óvodában hasonló módon, segíteni feleségemet a gyerek nevelésébe. Minden tiszteletet megérdemel a nejem, hogy ezt az időszakot kibírta.

A következő emlékezetes esetem a Városligeti sétánynál történt. Riasztást kaptunk 22 óra körül, hogy egy erősen ittas férfi, kezében pisztollyal, a Gundel étterem közelében ordítózik, hadonászik.

A helyszínre érve, egy magas, izmos, láthatóan részeg férfit találtunk, akin rendőregyenruha volt, vállán főhadnagyi rangjelzéssel, fegyvere a táskájában.

Felszólítottuk, mutassa az igazolványát. Kiabálni kezdett, szidta a rendőröket, közölte ő ÁVH-s volt, neki a piszkos, gyáva rendőrök ne parancsolgassanak. Annyit sikerült tőle végül megtudni, hogy a Kerepesi úti Hunyadi laktanyában van az egysége, jelenleg karhatalmis-taként a Forradalmi Karhatalmi ezrednél szolgál. Viselkedése egyre fenyegetőbbé vált, ekkor jelezte nekem Bohn százados, hogy vegyem el tőle a fegyverét.

Én ugyanis mögötte álltam, így módomba volt közelíteni hozzá, míg a többiek csitították.

Hozzálépve, egy mozdulattal sikerült kinyitni a pisztolytáskáját, s mire megmozdult, már a kezembe volt a TT pisztolya. Dühödten ütni akart felém, mire a pisztolyt ráfogtam. Egy pillanat alatt leállt, hagyta magát megbilincselni és betettük a kocsiba. Akkor néztem meg a fegyvert, mely kibiztosítva, csőre volt töltve. Megértettem, miért csendesedett el, de hihetetlen szerencséje is volt, hogy izgalomban nem húztam meg véletlenül a ravaszt.

Bevittük a Hunyadi laktanyába, ahol ezredük volt, átadtuk az ügyeletes tisztnak.

Mikor levettük róla a bilincset, megvadult, nekünk ugrott, egyikünket leütötte.

Az ügyeletes tiszt, egy őrnagy, hasztalan próbálta csitítani, tovább tombolt. Ekkor Lócsei bácsi elővette a gumibotját, a híres „Kádár kolbászt” és azzal nekiesett. Addig verte, míg a földre nem rogyott, már csak nyöszörgött, tombolása abbamaradt.

Az ügyeletes-tiszt, aki a jelenetet hitetlenkedve nézte, az addig szótlanul bámuló őrséggel elvitette. Az esetről jelentést írtunk, a további eseményekről nem kaptunk tájékoztatást.

Az „R” Csoportnak veszekedett híre volt, senki nem akart velünk kikezdeni, még a Forradalmi Karhatalmi ezredből sem.

Egyik nap parancsban kaptuk, hogy az egész „R” Csoport átköltözik a Tolnai Lajos utcába.

Néhány szót a Tolnairól, ahogy az épületet a Cégnél neveztük.

A kétemeletes épület eredetileg a M. Kir. Honvédség hírhedt Vkf. II. Osztálya (*a Vezérkari főnökség, katonai hírszerzés és elhárítás*) számára épült. A világháborúban súlyos bombatalálat érte, a József utcai szárny megsemmisült, helyén egy hatalmas udvarrészt alakítottak ki a gépkocsik számára. Innen volt a bejárat a belső udvarra is a liften keresztül. A megmaradt épületrészt rendbe hozták és az ÁVO vizsgálati részlege használta.

Ezen a belső udvarán végezték ki a koncepciók perек áldozatait, köztük Rajk László volt belügyminisztert.

Mikor mi odaköltöztünk, az épületet tatarozták, s amint a villámvédelem földelését készítették, a feltört beton alól egymás után kerültek elő azok a betonlyukak, melyekben az akasztófákat állították, majd miután a kivégzések abbamaradtak, betonnal leöntötték, eltüntetve az utókor elől. Az aljas bűnöknek azonban mindig nyoma marad.

Az udvar túl felén volt a börtönrész, három emeleten cellák, a bejáratnál kis helyiség a fogda-őrségnek.

A József utcai szabad térség felé, a liftnak nevezett kétrészes, vasrácsokkal ellátott kapu, és közel 6 méter magas fal volt. Nem volt egy bizalomgerjesztő hely a Deák téri főkapu után.

Mi az első emeleten helyezkedtünk el, a másodikon a volt ÁVH helyett megalakult, a BM. III. Főcsoportfőnökség Állambiztonsági Főosztály, vizsgálati-osztálya kapott helyet. Nagyon ritka volt köztünk az érintkezés. Bandi bácsi, a főnökünk nem szerette ezt a szervezetet.

Mint megtudtam, a Rajk per idején őt is le akarták tartóztatni, napokig bujkált, és csak Münnich Ferencsel kapcsolatos jó viszonyának köszönhetette, hogy megelégedtek azzal, elbocsátják a testülettől és egy cégnél biztonsági őrként dolgozhatott az ellenforradalom leveréséig. Soha nem tudta megbocsátani a volt ÁVH-soknak, - akik nagy része az új állam-biztonsági szervhez került, - amit vele tettek.

1957. január 10-én, hivatalosan is megalakult a Munkásőrség. Néhány hét után az addig használt igazolványainkat kicserélték egy kék színű, magyar-országi nyelven nyomtatott Munkásőr Igazolványra, mely feljogosított a fegyverviselésre és igazoltatásra.

Miután hivatalosan nem vettek még fel a rendőrség állományába, ilyen igazolvánnyal láttak el minket is az „R” Csoportban. Ezt kapták a volt partizánok, és mi újonnan odakerültek is.

Nehezen ment a rendcsinálás. A Diósgyőriek páncéllemez ígértek a gépkocsiinkhoz, mely védelmet nyújthatott volna az orvlövészek ellen, de nem érkeztek meg. Az éjszakai járőrözés során amint a körúton, a felszedett kockaköveket kerülgetve haladtunk, soha nem tudtuk, mikor lő ránk valaki. Szerencsére, mire leszállították volna, nem volt már rá szükségünk.

Megkereste az „R” Csoportunkat a XIII. Kerület tanácselnöke, azzal a kéréssel, hogy a nemrég elkészült József Attila lakótelep néhány házába, mindenféle engedély nélkül cigány-családok költöztek be, Kérték a kerületi kapitányság segítségét, de azok képtelenek voltak ezeket az embereket kiköltöztetni.

Időközben népes cigánycsaládok költöztek be a lakásfoglalókhoz, úgyhogy most már némelyik lakásban 15-20 ember is tartózkodik.

Mivel tél van, a távfűtés ezekben a házakban még nem indult meg, a beköltözők felszedték az éppen csak lefektetett parkettákat és azzal fűtöttek, tönkretettek egész épületeket, ők már a tanácsnál tehetetlenek. Hallotta, hogy létezik a csoportunk, mely eddig minden nehéz kérdést megoldott, ezért arra kér minket, segítsünk.

Fóti Bandi bácsi megígérte a segítséget, és egyik este két brigádot kiküldött a telepre. Utasított, hogy nagyon határozottan lépjünk fel, ne törödjünk semmivel, mert a cigányoktól váratlan reakciókra számíthatunk.

Kiérkezve, hármasával bementünk a földszinti lakásokba, felszólítottuk az ott lévő férfiakat, csomagoljanak össze, 10 percet kapnak, hogy pereputtyostól eltűnjenek. Lett ott visítozás, átkozódás, de ordítva közölték, hogy ők nem mennek sehova.

Megvártuk a 10 percet, aztán egyikünk kinyitotta az ablakot, ketten elkaptuk a legnagyobb cigányt, és azzal kidobtuk az ablakon.

Ezzel egy időben más lakásokból is repültek ki nagydarab cigányok, akik utána a földön jajgattak.

Néma csend lett pár pillanatig, majd mikor látták, hogy a következő férfihoz léptünk, ész nélkül szedték össze cókmojkukat és rohantak ki az épületből. Egy órán belül egyetlen lélek nem volt a környéken.

Néhány cigányt, aki kötekedni kezdett, bevittünk a körletünkbe, ahol Fóti utasított, hogy nyírassuk kopaszra valamennyit, - bántani nem kell őket, - mondta.

Úgy el kezdtek ordítani, mint akiket tüzes vassal égetnek. Mint kiderült, a cigányoknál a legnagyobb szégyen, ha valaki kopaszra van nyírva, mert ez a becsületük elvesztését jelenti.

Az is biztos, hogy több jogosulatlan beköltözés nem történt.

Még tartott a tél, mikor egyik reggel, mikor szolgálatba álltam, láttam, hogy Bur százados jön ki Fóti őrnagy szobájából, arca kék-zöld, alaposan össze volt verve.

Mint megtudtuk, az előző este a Fenyőgyöngye étteremben volt egy társasággal, mikor a mellettük lévő asztalnál egy társaság ordenáré hangon, káromkodások közepette hangoskodott. Annyira zavaró volt a viselkedésük, hogy odalépett, igazolta magát és felszólította őket, hagyják abba a trágárkodást.

Ekkor közülük egy kis, alacsony emberke felugrott, ordítani kezdett, hogy ők az „R” Csoport tagjai, nekik egy bunkó rendőr ne parancsolgasson, majd össze-vissza verték. Alig tudott előlük elmenekülni, a vele lévő társasága nem mert segíteni neki.

Több sem kellett nekünk, dühös lett az egész csoport, szóltunk a vendéglő vezetőjének, ha ez a társaság ismét megjelenik náluk, szóljon be hozzánk.

Alig egy hét múlva, a Rövid Jóskaék kapták az értesítést, hogy ez a társaság ismét a Fenyőgyöngyében mulat.

Két brigádunk ment ki. Mint a vadnyugati filmekben látható, berúgtuk az ajtót, előreszegezett géppisztollyal rontottunk be. Rájuk ordítottunk, hogy álljanak fel felemelt kézzel.

A mulatozó társaság ijedtében majd összecsinálta magát. Végre összeszedték magukat, hogy beszélni tudtak, valamilyen pecsétes papírt lobogtatva közölték, hogy ők az „R” Csoport tagjai, szabad fegyverviselési és mozgási joguk van.

A mutatott igazolást az MSZMP III. Kerületi Pártbizottsága adta ki, azzal, hogy ők a fegyveres karhatalmat, a munkásőrséget képviselik.

Mikor megtudták, hogy a valódi „R” Csoportosokkal állnak szemben, megrémültek. Hozzájuk is eljutott a hírünk, azonnal előszedték, és az asztalra tették fegyvereiket.

Felismertem a vezetőjüket, az a Lakatos Ernő volt, aki a veszély elmúltával oly arrogánsan vezette nálunk is a házkutatást.

Bevittük az egész társaságot a Tolnaiba. Amint ott álldogáltak sorban a folyosón, kezdett elmúlni a félelmük, egyre magabiztosabbak lettek.

Ekkor érkezett be Bur Jóska, akit megvertek. Mikor meglátta őket, azok pedig a századost, néma csend lett.

Bur rámutatott Lakatos Ernőre: - ő volt az, aki megveretett - közölte, azzal elment. Lakatos kivételével a többi néhány hatalmas pofon után elmehetett, de Lakatost ott tartottuk.

Reggelre nem volt emberi kinézete. A kis Molnár Imre többször is végigrugdalta a folyosón, mikor megunt, másik jött és folytatta.

Reggel, mikor Fóti beérkezett, már várta a telefon. Molnár Ernő kerületi első titkár hívta és követelte, engedjük el emberét.

Sajnos ekkor Lakatos elvtársunk már menni sem tudott, úgyhogy bevittük a Gorkij fasorban lévő belügyi kórházba, hozzák egy kicsit rendbe a képét.

Másnap Sós György ezredes főkapitány, és Molnár Ernő, a kerületi első titkár jött hozzánk. A felsorakozott egységünk előtt elvezették Lakatost, azzal, mutassa meg, kit ismer fel közülünk, akik megvertek. A csoportunk ekkor már rég hazament, az újak közül pedig senkit nem ismert fel a még mindig rettegő jómadár.

Bandi bácsi az eredménytelen felismertetés követően, Sós jelenlétében elég gorombán kioktatta Molnár Ernőt, mit tehetnek az emberei és mit nem, egy olyan helyzetben, mikor központi kérdés a nyugalom és rend helyreállítása. Ebbe rendőrtisztek megverése nem fér bele, főként részegeskedő emberekkel.

Utólag aztán mikor másnap magunk között voltunk, felhívta figyelmünket, ne vigyük túlzásba a megtorlást, a főkapitánynál pedig elsimította az ügyet.

Ezt követően volt életem első, szerencsére az utolsó fegyverhasználata. A Mátyás tér sarkán lévő csehóban razziáztunk. Mikor megtelt a kocsink a személyüket igazolni nem tudó emberekkel, elindultunk a Tolnai felé. Amint a Mátyás téren a József utcához értünk, egyik őrizetbe vett ember egy szaltóval hirtelen kiugrott a nyitott Weaponból.

A kocsink fékezett, Lőcsei elvtárs és én ugrottunk le, és szaladtunk utána. Már a tér közepén futott, éreztem, nem tudjuk utolérni, olyan gyorsan rohant, ekkor a géppisztollyal egy rövid sorozatot mellélőttem. A lövéseket követően a szaladó férfi már a földön feküdt. A sorozat egyik lövedéke, amint a fegyvert hirtelen lerántottam a vállamról, a géppisztolyom szíját is átlőtte, amit csak később vettem észre. Akkor csak egy csípést éreztem az arcomon.

Mire a sorozat eldőrdült, a Mátyás tér túl felén addig beszélgető emberek közül egyet sem láttam. Mint a villám, úgy eltűntek. Volt, aki egy kapu alá beugrott, mások a földre feküdtek, ugyanúgy, mint az általunk üldözött fickó. Lőcsei bácsi jobbról, én balról rohantunk a fekvő emberhez, akinek a lába rángatózott.

Megijedtem, azt hittem eltaláltam, pedig, miután a géppisztolyom balra húzott, én is baloldalra engedtem ki a sorozatot, nem akartam eltalálni, csak megijeszteni. Melléérve, megkönnyebbülten láttam, nem sérült meg, csak úgy megijedt, hogy belerondított a nadrágjába.

Visszacipeltük a kocsinkhoz, ott arccal a padlóra fektettük, nem akartuk, hogy beszenyezze a kocsinkat.

Beérve a Tolnaiba, alig adtuk át a bevitt személyeket a fogdának, engem hívott Bohn százados, és dühösen mordult rám, azonnal írjak igazoló jelentést a fegyverhasználatomról. Nekem akkor még fogalmam sem volt, mi az igazoló jelentés, egyáltalán mit kell benne leírnom.

Az idősebb rendőrök magyarázták el, a fegyverhasználatnak szigorú szabályai vannak, tehát a jelentésben részletesen szerepelni kell, mi történt, főként azt, mi volt az oka, hogy löni kellett, mert kivizsgálják a fegyverhasználat jogosságát, miután az nem parancsra történt. Ekkor már kezdett helyreállni a rendőrség belső szabályzata is.

Be voltam gyulladva, de amint ott pötyögtem az írógépen, hirtelen kinyílt az ajtó és az Állambiztonsági vizsgálati osztály vezetője lépett be.

Közölte, nem kell semmit írnom, gratulál az elfogáshoz, ugyanis azt az embert már jó ideje keresték, ő volt a várpalotai Forradalmi Bizottság különleges alakulatának vezetője. Sok elvtársat megkínzott, volt, akinek kivégzésére adott utasítást. Még egyszer gratulált, majd kiment.

Nemsokára megjelent a Bohn Lipi, azzal, hogy piszok nagy szerencsém van, ha nem lép közbe az alezredes, fegyelmivel kirúgatott volna az „R” csoportból.

Mikor elment, akkor mondták a kollegák, hogy a Lipi bácsit egymás között csak „Bíbic”-nek nevezik, mert mielőtt hozzánk került volna, a rendőrség belső elhárításának volt a tagja, bizalmi embere, akinek a rendőrök megfigyelése volt a feladata. Utálták őt is meg a Zsiráfot, aki szintén onnan került hozzánk.

Sütött a nap, szép idő volt, mikor Bohn kiküldött minket a Veszekával, azzal, hogy több bejelentés érkezett a Rákóczi téri prostiktól, egy férfi valamilyen rendőrigazolványt mutogatva, többeket közülük ingyen megkefélt, menjünk ki, nézzük meg, ki az a rendőr. A Rákóczi téren az egyik lány megmutatta, ugyanis a férfi éppen ott bóklászott, éppen szóba elegyedett az egyik lánnyal. Mikor észrevette, hogy ketten közeledünk felé, gyanút fogott és beszaladt a Bérkocsis utcába. Utána szaladtunk, de nagyon gyors volt, nem értük utol. Hiába kiabáltunk, hogy rendőrök vagyunk, álljon meg, sikerült kijutnia a körútra, és a megállóból éppen kiinduló villamos lépcsőjére felugrott.

Veszeka ekkor elővette a pisztolyát és néhány lövést utána engedett. Én csak azt láttam, hogy az emberek sikítózva rohannak a falhoz, a lövedékek pedig szikrát szórva pattognak a kockaköveken. Végre sikerült leállítanom a lövöldözést, és a lépcsőről félelmében leugró, és elvágódó férfit elkapni. Kiderült, semmi köze a rendőrséghez, mint álrendőr potyázott a lányoknál.

Néhány félelmetes élmény fűz ezekhez az időkhez. Mikor fegyveres személyt fogtunk el, azt azonnal átszállították a Gyorskocsi utcában lévő katonai statáriális bíróságra. Néhány esetben, az elfogásban résztvevő rendőröket tanúként behívták a tárgyalásra. Tanúként hallgatták meg őket, megkérdezték, az elfogáskor fegyver volt a vádlottnál vagy sem. Igenlő válasz esetén kihirdették az ítéletet, mely a statáriális törvény értelmében halálbüntetés volt. A kegyelmi kérést rendszerint elutasították.

Részt vettem a miskolci rendőrgyilkosok perének tárgyalásán. Ezek az ellenforradalom alatt, - mint a ma ellenállónak nevezett csöcselék tagjai, - a felelősségre vonástól nem tartva, elképesztő kegyetlenséggel legyilkolták a miskolci ÁVH és a rendőrség néhány vezetőjét. A miskolci ÁVH vezetőjét, Gáti alezredest a rendőrség épületéből kihurcolták, ütlelés közepette szájába egy hentes-kampót akasztottak és egy autó után kötötték. Így hurcolták végig holttestét a városon.

Miskolcon így ünnepelték a forradalmat.
Gáti alezredes mártírhalála.

Egy pesti gombügynököt, - aki védelmükre kelt, és hangot adott felháborodásának a kegyetlenkedések miatt, - felakasztottak az ottani szovjet hősi emlékműre.

Szálnalmas volt látni ezeket az egykori hősokeket, akik, a felelősségre vonástól nem tartva, győzelmük tudatában, kiélték vérgőzös hajlamukat, most a bíróság előtt kellett számot adni tetteikről.

Volt köztük olyan is, aki karakánul viselkedett. Szabadságharcosnak vallotta magát, azokat, akiket meggyilkolt, a nép árulóinak, szovjet ügynököknek tartotta, kétségbe vonta a bíróság illetékességét. Mások azonban reszketve, félelemtől eltorzult arccal várták az ítéletet, mely kétségtelen volt számukra.

Egyikük válla rángatózott, úgy tett, mintha idegbajos lenne. A tárgyalás során aztán elfeledkezett arról, hogy eddig a jobb vállát rángatta, a balt kezdte el rángatni. A bíró rá is szólt, ne legyen ilyen feledékeny. Nyolc ellenforradalmárt ítélték halálra.

A halálos ítéletüket hallva, mindegyik összeomlott, alig tudták a fegyőrök kivezetni a terem-ből ezeket a gyilkosokat.

Visszatérve azonban a kora tavaszi időszakhoz, voltak meglepő élmények. Egyik éjjel Fóti őrnagy, a parancsnokunk vezetésével kivonultunk, a jelenlegi, BAH-csomóponti útkereszteződésénél lévő Víghajós étteremhez. Bejelentés érkezett ugyanis arról, hogy a MUK (*Márciusban Újra Kezdjük*) vezérkara ott ülészik. Veszélyesnek ígérkezett az akció, mert a betelefonáló jelezte, állig fel vannak fegyverkezve.

A városban elterjedt a híre, hogy márciusban a levert ellenforradalmárok újra megmozdulást szerveznek, fegyveres harcot kezdenek. Mi ugyan biztosak voltunk abban, hogy ennek már nincs meg sem a személyi, sem tárgyi feltétele, hiszen itt voltak a szovjet csapatok, de minden eshetőségre fel kellett készülni.

Magát az éttermet egy beton aljzatú kerítés fogta körbe, melynek a tetején élő sövény futott végig. Körbevettük és tanakodtunk, miként is hatoljunk be, úgy, hogy meglephessük a bent lévőket, ne tudjanak fegyvert használni.

Az épületből világosság szűrődött ki, mozgást nem észleltünk. Senki nem akart a sötétben előre menni.

Végül meguntam a tétlenkedést, felugrottam a betonkoszorúra, átmásztam a sövényen, a géppisztolyomat csőre töltve osontam az étteremhez. Az ablakon belesve, nem láttam senkit. A többiek még ekkor sem jöttek utánam. Megkerültem az épületet, a személyzeti bejáró ajtaja nyitva volt, valami mocorgást hallottam.

- Itt az „R” Csoport - kiáltottam, - senki ne mozduljon, mert lövök!

Hatalmas csörömpölés hallatszott, beugrottam az ajtón, és egy pincért találtam, aki éppen mosogatott, ijedtében mindent kiejtett a kezéből. Végül is kiderült, vaklárma volt, rajta kívül senki nem tartózkodott az étteremben.

Ekkor már bejöttek a többiek is, és nyugtatgattuk a szerencsétlen pincért, aki sem élő, sem holt nem volt az ijedtségtől.

Mindenesetre, ez volt az a perc, mikor Fóti őrnagy felfigyelt rám, és a későbbiekben kiemelten kezelt, mint az egyik legjobb emberét. Rendkívüli módon hatott rá, ahogy behatoltam az épületbe, nem törődve az esetleges fegyveres ellenállással. Nem tudom, mi volt velem abban az időben. Valamilyen eufórikus hangulatba kerültem, nem is gondoltam arra, valami bajom is lehet. Úgy éreztem, megtaláltam a hivatásom.

Nem mindegyikünk volt ilyen, s ezt a Bandi bácsi is észrevette.

Egy alkalommal, szintén bujkáló ellenforradalmárokat keresve, Újpesten, egyik külső kerületi házba hatoltunk be. Az akciót Bohn százados vezette, aki miután nem találtunk senkit az épületben, észlelte, hogy a padlás felől valami neszezés hallatszik. A padlásra az udvarról egy falépcső vezetett, odaszaladtunk, elől a Lipi, aki azt kiáltotta: Utánam!

Én rohantam mögötte, s mikor a feljáróhoz értünk, Lipi oldalt lépett, én pedig egyedül felrohantam a lépcsőn. Már félúton járhattam, mikor rájöttem, nem valaki után, hanem a Lipi előtt megyek. Gyorsan lehasaltam a lépcső végén, kidugtam a fejem, várva, mikor dörren esetleg egy lövés.

Mondanom sem kell, galambokon kívül, csak egy rozzant dívány volt a padláson. Na, ekkor lett elegendő a Bohn-féle hősközből, aki féltette a nagy seggét, engem engedett előre.

Ezek az események voltak azok, amire Bandi bácsi visszaemlékezve, a minősítésemben a „*halált megvető bátorságról tanúskodott*” jelzőt írta.

A híres MUK mozgalomból végül nem lett semmi, bár volt eset, hogy az akkor még létező munkástanácsok megpróbálták az Ideiglenes Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány ellen lázítani a munkásokat. A nyugalom, biztonság azonban fontosabb volt az embereknek, nem sikerült a tervük, hiába zengett róla a SZER.

Az biztos, nem bántunk kesztyűs kézzel az ellenünk fellépő személyekkel. Egy alkalommal mikor járőrözni mentünk, a járdáról kiabált felénk egy férfi, öklét rázva, mindenféle mocskos áruónak, Kádár pribéknek nevezve.

Megálltunk és a futásnak eredő férfit elfogtuk, végigfektettük a kocsi platóján, egész este magunkkal vittük, majd hajnalban kimentünk Budafokon túlra, ahol nincs közlekedési eszköz, s ott elengedtük. Gondolom, mire hazagyalogolt, lehült az addig forró feje. Egyébként nem bántottuk, még egy pofont sem kapott.

Másik esetemnek sajnos egy akaratlan szemtanúja is volt, Beck Imre, aki jól ismert, hiszen évekig munkatársak voltunk. Egy másik összerakóbrigádnak volt a vezetője, jelentéktelen kis emberke, aki aztán elhíresztelte a Goldberger gyárban, milyen kegyetlen ember lettem.

Az történt, hogy a Thököly úton lévő egyik borozóban razziáztunk, mikor egy megvadult, ittas prosti, igazoltatás közben nekem ugrott. Táskájával fejbe vágott, sapkám legurult, a nő pedig köpködött, átkozódott, hiába mondtam neki, maradjon nyugton, adja ide a személyi igazolványát.

Mikor aztán fejbe vert, elkaptam a hosszú fekete haját, lerántottam a földre, és minden kapálózása ellenére kivonszoltam az ajtón. Ott egy rövid lépcsősor vezetett az utcára, azon végighúztam a kocsinkhoz. Addigra már néhány kollega odaért és együttes erővel felraktuk a kocsiba. Még ott is szidalmazott minket, végül bilincs került a kezére.

Ezt a jelenetet látta meg, aki éppen arra utazott egy villamoson, és kárörvendezve mesélte el a történetet a volt munkatársaimnak.

Március vége felé már csend volt. Parancsnokunk összehívott minket, és közölte, hogy Marosán György államminiszter, március 29-ére nagygyűlést szervez a Köztársaság téri Pártszékház elé, ahol a világsajtót is bejáró vérengzés történt.

Annak ellenére, hogy propaganda célból, a biztosítást a megalakult Munkásőrségre bízta, Fóti elvtárs utasított minket, civilben, géppisztollyal a kabátunk alatt, vegyünk részt a gyűlésen.

Amennyiben bármi zavargás lenne, és a Munkásőrség nem tudna helytállni, azonnal lépünk közbe, oszlassuk fel a gyűlést, védjük meg a miniszterünket.

Nem kellett közbelépniük.

A gyűlésen, szerintem közel százezer ember vett részt, nagy ovációval fogadták Marosán elvtársat, kifejezve örömeiket, hogy végre rend, nyugalom van, zavartalanul dolgozhatnak.

Akik ezt látták, elgondolkozhattak azon, hol volt a munkás háttere a felkelőknek? De azon is, hol voltak ezek az emberek, akik csírájában elfojthatták volna a néhány hőbörgőt, még mielőtt azok fegyverhez jutottak volna. Lapultak!

Kapcsolatunk a két társszervezettel, a Forradalmi Karhatalmi ezredekkel, melybe a hűségeskűt tett honvédtisztek is szerveződtek, és a Munkásőrséggel, - nem volt felhőtlen.

Mint már elmondtam, a Munkásőrségből néhányan, az ellenforradalom elleni dühüket levezetendő, nem mindig jártak el a követelmények szerint.

A honvédségi Karhatalom, *a pufajkások*, szintén okoztak nekünk gondot. Törvények felettinek tartották magukat, pedig csak azért kapták vissza fegyverüket, mert letették a tiszti esküt az új kormányra.

A Fegyveres Erők Minisztériuma igyekezett a három egységet összefogni, de ez az igyekezet néha hiábavaló volt.

Például értesítést kaptunk, hogy egy „szürkét”, *(így nevezték a rendőrségi rádióban a rendőrség tagjait)* meglőtték a Visegrádi utcában.

Kérkezve megtudtuk, hogy egy részeg honvéd százados fegyverével hadonászott, mire Hliva István hadnagy, az „R” csoport tagja, aki pont arra járt, de nem volt szolgálatban, felszólította, tegye el fegyverét.

Erre a százados szó nélkül belelőtt. A lövedék a vállánál találta el Hlivát, aki, mint elmondta, csak egy ütést érzett, de annyi ereje még volt, hogy leütötte a századost, elvette a TT pisztolyát, kitárta, kidobta a csőből a löszert, majd elájult.

Mire mi a helyszínre értünk, a századost már nem találtuk.

Kiderült, a pufajkások hallgatták a rendőrségi rádióforgalmat, egy közeli járőrük a századost elfogta és bevitte a városparancsnokságra.

Feldúlva ment oda csoportunk, követelve a lövöldöző karhatalmista kiadását, amit megtagadtak.

Majdnem tűzharcra került sor köztünk, s csak azért nem lett lövöldözés, mert megérkezett Garami százados, aki utasított, hogy Münnich miniszter elvtárs parancsára vonuljunk be a Tolnaiba, ő személyesen intézkedik a tettes felelősségre vonása iránt.

Április elején mindegyiküinktől megkérdezték, mióta szolgálunk az „R” Csoportban.

Megtudtuk, hogy a kormány kitünteti azokat, akik 1956. december 31. előtt, fegyvert fogtak az ellenforradalom leverése érdekében.

Volt is nagy tülekedés a Főkapon.

Ekkor már a csoportunk kezdeti 68 fős létszáma közel 120 főre gyarapodott. Mind kitüntetés akart. Végül 28-an maradtunk, akik augusztus 20-án a Böszörményi úti rendőrlaktanya udvarán rendezett kitüntetési ünnepségre felsorakozhattunk.

Meglepett, milyen sokan várakoztak a kitüntetésre.

Évek múlva tudtam meg, hogy közel tizenötezer ember részesült ebben a kitüntetésben.

Hol voltak ezek, mikor a csoportunk egymaga járőrözött a romos utcákon, mikor oda kellett állnunk a munkát felvevő villamosvezetők mellé, hogy megvédjük őket a munkába állásuk miatt feldühödött hőzöngőkkel szemben? Én nem találkoztam velük.

Garamvölgyi László rendőr vezérőrnagy, országos főkapitány adta át a kitüntetések, Tibi, és én is megkaptuk a

„Munkás-Paraszt Hatalomért” Emlékérmét.

Büszke vagyok rá és a mai napig legmegbecsültebb kitüntetésem, és őrzöm, amíg élek.

(Elképzelhető, hogy mutat mellette a „Magyar Köztársaság Érdemkeresztje” ezüst fokozata!)

A mi szakaszunk mellett állt a III. Kerületi Munkásőrök egy csoportja, akik között megláttuk Lakatos Ernőt, akit egykor alaposan megvertünk.

Ünnepség közben Lakatos vizsla tekintetekkel méregetett minket, valószínűleg felismerte néhányunkat, de ezen kívül nem történt incidens, nem mert megszólalni.

(Ezen az eseten kívül még két esetben kerültem Lakatossal kapcsolatba, egyik sem volt lélekvidító.)

Április közepén sorba lehívtak minket a személyzeti osztályra. Engem Hajdú Júlia őrnagy kérdezett ki. Első kérdése az volt, hogy vissza kívánok-e térni a volt munkahelyemre, mert akkor abban minden segítséget megadnak, vagy inkább a rendőri hivatást választom.

Mikor közöltem, szeretnék rendőr maradni, megkezdődött a káderezés. Részletes önéletrajzot kellett ott helyben írnom, majd annak alapján válaszoltam a felmerülő kérdésekre.

Külön kiemeltém a nyugati hadifogságot, mire belenézve egy iratba, azt mondta, ez nem érdekes. Végül elbocsátott azzal, hogy a továbbiakról értesítést kapok.

A volt rendőrökkel semmi gond nem volt, a partizánok nagy része is visszament a volt munkahelyére, hiszen ott általában vezető beosztásban voltak, vagy kerültek.

Április végén aztán sorban lehívtak ismét a személyzeti osztályra, ahol letettük a rendőresküt, majd átadták az igazolványomat, rendőrnagyozó őrmesternek lettem kinevezve.

Meglepetésemre Veszelkát leszerelték, mint kiderült, priusza volt, amit az „R” Csoportba jelentkezéskor nem mondott el.

A mai napig nem felejttem el, Lőcsei bácsi, a nálunk maradt partizán, aki az Egyesült Izzó Rt. Személyzeti osztályán dolgozott előtte, főhadnagyi váll-lapokat kapott.

Halálosan megsértődött és elrohant. Alacsonynak találta a rangot, amire kinevezték, pedig életében nem volt rendőr. Mintegy másfél óra múlva jött vissza, kezében őrnagyi váll-lapokkal és a rendfokozatát igazoló új igazolvánnyal.

Mint kiderült, jó ismerőse volt Münnich elvtársnak, a Fegyveres Erők miniszterének, aki azonnal őrnaggyá léptette elő.

Mikor aztán megtudtuk, hogy a mi tiszti előléptetésünket a Bohn és Pilár századosok fúrták meg azzal, hogy mi még fiatalok vagyunk a tiszti ranghoz, semmi rendőri tapasztalatunk nincs, elátkoztuk még a nagyanyjukat is.

A Bohnt hamar utolérte az átkunk, mert egyszerű sérvműtétre kórházba ment, ahol a műtét után bezabált egy egész rúd párizsit, amitől bélgyulladást kapott. Három nap múlva tepsiben hozták ki.

Nem kis kárörömmel mentünk ki a temetésére, a dízsorutúz után alig álltuk meg, le ne köpjük a sírját.

A brigádunk vezetését Ferkó András hadnagy vette át, egy piás, jópofa haver, akit az ital miatt már kétszer fokoztak le hadnaggyá. Mint később megtudtam, az ÁVH-nál szolgált.

A következő kiemelkedő esemény számunkra a május elsejei ünnepség volt. Hasonló eligazítással vettünk részt rajta, mint a Köztársaság térin. Az ünnepségen Kádár elvtárs mondta az ünnepi beszédet, több mint kétszázezer ujjongó, ünneplő ember előtt. Nagyszerű érzés volt látni, ehhez a mi munkánk is hozzájárult.

Politikai kérdés lett abból, hogy az ünnepi emelvényt a Munkásőrség vegye körbe, akik akkor kapták meg új, szürke egyenruhájukat. Lelkesek, de felkészületlenek voltak.

Mindenesetre az „R” csoport civilben, készenlétben állt.

Miközben néztem az ünneplő tömeget, ismét az a kérdés motoszkált a fejemben, hol voltak ezek az emberek, mikor az őrvongó csöcselék a Köztársaság téren, a körúton embereket gyilkolt halomra, meglincsel?

Egyre gyakrabban repült fel a hír, nincs már szükség az „R” Csoportra.

A május elsejei nagy tömeggyűlés már valóban bizonyította, hogy arra a kemény fellépésre nincs szükség, melyet az egységünk képviselt, a Munkásőrségnek kellett ismertséget teremteni.

Már nem huszonnégy-huszonnégy órás szolgálatban voltunk, hanem előbb huszonnégy-negyvennyolc, majd rendszeres napi nyolcórás szolgálatot teljesítettünk. Jöttek egymásután hozzánk a rendőrtisztek, mind az „R” Csoportban akart tündökölni.

Ekkor már a konszolidáció időszakát éltük. Az emberek dolgoztak, kezdődött az újjáépítés, rendezték a fizetések, zavartalan lett a közlekedés.

Mindjobban éreztették velünk, feleslegesé váltunk, irigykedett ránk a felső vezetés jó része, hiszen tanúi voltunk viselkedésüknek. A gyáva emberek nem felejtene, bosszúállásuk örök.

Komoly feladatunk nem lévén, kölcsönadtak minket egy-egy szakosztálynak. Jártuk az áruházakat a zseblopási-csoport nyomozóival, akik megismertettek bennünket a zsebesekkel, a zseblopás és elfogás módjával.

Máskor a gagyizók elfogása volt a cél. A gagyizás jellegzetes cigánybűnözés. Valamilyen réztárgyat, rendszerint egy rézgyűrűt, csillogóvá fényesítenek, majd az utcán, hirtelen megszorultságukra hivatkozva, azt aranyként akarták a gyanútlan áldozatuknak eladni. A sok vidéki bunkó ezt gyakran bevette.

Ezt a munkát rendszerint cigányasszonyok végezték, akik mikor igazoltatni akartuk őket, felkapták szoknyájukat és pucér pinájukat mutogatva, ordítottak, - Segítség, magyarok, ez a rendőr meg akarja dugni őt.

Nagyon ostoba helyzet volt. Bohn százados mutatta meg, mit lehet ilyenkor tenni. Odalépett a szoknyáját nyakáig felhúzó cigányasszonyhoz és csizmás lábával a meztelen lábára lépett. Egy pillanat alatt lenn volt a szoknyája, sikítózva simogatta a lábát, mi pedig egy perc alatt felpakoltuk a kocsinkra.

Mikor Marosán György államminiszter részt vett a Fővárosi Tanács épületében tartott Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ) alakuló gyűlésén, ezt még mi biztosítottuk, de már látszott, hogy szerepünket egyre inkább átveszi az állambiztonsági szervezet és a Munkás-őrség.

Május végén Csapokra vezényeltek, egyhetes lökiképzésre. Mintegy kétszázan voltunk a csopaki táborban, még alezredek is voltak köztünk. Azzal kezdődött a kiképzés, hogy át kellett öltözni, mindenkinek gyakorlóruhát kellett felvenni.

Másnap a kiképzés vezetője, egy alhadnagy, közölte velünk, a Belügyminisztérium észrevétele, hogy a rendőrség tagjai az ellenforradalom alatt nem tudták sokszor megfelelően használni a fegyverüket, ezért most fegyverhasználati alapkiképzésen kell átesnünk.

Kihangsúlyozta, nincs rendfokozat, hallgató mindenki, és köteles az utasításait végrehajtani. A kiképzés ideje alatt a tábort elhagyni, szeszestilt fogyasztani tilos.

Volt is felzúdulás, de végül senki nem tudott mást tenni, mint beletörődni a helyzetbe.

Kemény egy hét volt. Az első gyakorlat az volt, hogy egy kb. 10 méterre lévő lölapot kellett feltámasztott kézzel eltalálni. Túlnyomó többség még a lölapot sem találta el.

Ezt követően aztán több lánnyi löszert használtunk fel a gyakorlatokhoz. A hét végén volt a vizsga, mikor egy ferde pályán, egy csillére három futó alak volt erősítve, melyekre 50 méterről indulva, a zárt pisztolytáskából fegyvert rántottunk, azt csőre töltve, két-két lövést kellett a mozgó célpontokra leadni.

Az egyheti kemény kiképzés eredményeként alig volt köztünk, aki ne tudta volna a célok többségét leküzdeni.

Utolsó feladat a Vécsei-féle kézigránát kezelése volt.

Mikor a kiképzés után elindultunk a vasútállomásra, útközben már nem volt fegyelem.

Sokan berohantak a bort kínáló házakba, s végül mire a vonatunk beérkezett, volt olyan főtiszt, akit a sínek közül kellett a beérkező vonat elöl kihúzni, annyira leittasodott, elvesztették minden emberi tartásukat.

Visszaérkezve, folytattuk az addigi tevékenységünket, de akkor már Akció alosztálynak, másik nevén URH-soknak nevezték a megmaradt csoportunkat.

Augusztusban operatív tanfolyamra iskoláztak be. A tanfolyam parancsnoka régi ismerősöm, Garami István százados volt, az „R” Csoport egykori parancsnok-helyettese. Főti áthelyeztette őt a felderítőkhöz, kinevezéséig oktatónk lett az iskolán.

A tanfolyam anyaga államtitoknak volt minősítve, jegyzeteinket minden foglalkozás végén le kellett adni, másnap reggel kaptuk csak vissza. Ezen a tanfolyamon tanultam meg az operatív *(felderítő, hírszerző és elhárító)* munkát.

Megtanították az ügynökkiválasztás, megközelítés, beszervezés, kapcsolattartás és beszámoltatás módjait, az ezekkel kapcsolatos gyakorlati és adminisztratív feladatokat, a nyilvántartások készítését, kezelését.

A tanfolyamot kitüntetéssel végeztem, a kiértékelésnél második lettem és háromszáz forint jutalmat kaptam. Operatív tiszti képesítéssel jöttem el a tanfolyamról.

Az Országos Rendőr Főkapitányságon.

Az Országos Rendőr főkapitányság épülete.

Szeptember első napjaiban tértem vissza ismét a Tolnaiba, ahol Fóti őrnagy azonnal behívott az irodájába. Erzsike, a titkárnője mondta, várjak egy kicsit, jön még valaki. Nemsokára bejött a Tibi is, aki a csoportnál maradt, nem vezényelték az iskolára. Együtt mentünk be a parancsnokunkhoz.

Fóti elvtárs közölte, az ORFK két embert kért tőle, akiket bizonytalan időre át kell vezényelni hozzájuk. Ő ránk gondolt, s kérdezte, elvállaljuk-e ezt a feladatot.

Természetesen igent mondtunk, és másnap, szeptember 15.-én a Deák téren jelentkeztünk, új szolgálati helyünkön.

Az ORFK Társadalmi Tulajdonvédelmi Osztály Üzérkedési Alosztályához kerültünk, melyet akkor állítottak fel, a mindjobban elharapózó feketézés visszaszorítására.

Az alosztály nem az ORFK épületében, - a volt ÁVH központban a Jászai Mari téren, - hanem a Deák téri BRFK-n nyert elhelyezést.

Dr. Majtényi János százados, az új parancsnokunk tájékoztatott arról, hogy eddig a BM Rendőr Akadémia, oktató tisztjei voltak nála, de azokat visszavezényelték az Akadémiára, mert ismét megkezdődött a rendőrtisztjelöltek oktatása, ezért nincs vizsgálója, ezeket kellene helyettesítenünk.

„Jellemző a BM vezetőinek értelmi szintjére, hogy miután kiváló minősítéssel operatívtiszt képzést kaptam, vizsgálótishti beosztásba kerültem, egy nyomozóbrigád vezetőjének. Azt sem tudtam, mi az a vizsgálati munka, eszik, isszák?”

Vizsgáló csoportokban dolgoztunk, egy-egy csoportban négy fő volt. Mint vizsgálónak, hozzám osztották be Sarkadi István r.századost, operatív tisztnek, Ibikét (egy fiatal csinos kislányt) gépirónőnek, és Turgyán József r.őrmester volt a gépkocsivezetőnk. Furcsa helyzet volt. Én, mint nyomozóőrmester, parancsnoka lettem egy századosnak, de az elkövetkező időben ez semmi gondot nem okozott köztünk, a munka összehozott minket, jó barátok lettünk. Segített a munkámban, ahol tapasztalatlanságom miatt megakadtam.

A személyünk kiválasztásának az lehetett az oka, hogy júniusban sikeresen leérettségiztünk, és ezt követően behívtak minket a személyzeti osztályra. Megkérdezték, hogy az egyetemen milyen szakra akarunk jelentkezni. Mint mondták, a kitérítésünk alapján bármely egyetemre mehetünk továbbtanulni. Természetesnek vették a továbbtanulásunkat.

Mikor elmondtam, régi vágyam, hogy régész legyek, úgy néztek rám, mint egy lököltre. Néhány pillanat múlva közölték, jó, akkor az ELTE Állam és Jogtudományi karán fogok továbbtanulni.

Tehát mikor a Központi Üzérkedési Alosztályra áthelyeztek, már mint egyetemi hallgatókat vettek figyelembe minket.

Dr. Majtényi alosztályvezető, jelentkezésünk után átadott egy jókora iratgyűjtőt azzal, hogy az anyagot a Fővárosi Bíróság visszaküldte pótnyomozásra. Határozatában megjelölte, milyen nyomozati cselekményeket kell pótlólag elvégezni. Ezt a feladatot végezzem el és a befejező határozatot neki adjam át.

Az egyik szobába ketten kerültünk a Tibivel, aki szintén egy brigádot vezetett és egy másik bűnügyi anyagot kapott.

A több száz oldal átolvasása után, bár a vizsgálati munka nyomtatványait sem ismertem, az volt a véleményem, hogy a Rendőr Akadémia oktatótisztjei igen hanyag, slampos munkát végeztek. Úgy jellemeztem, csak „összegányolták” a vizsgálati anyagot, nem csoda, hogy azt pótnyomozásra visszaküldték.

A feladat nem tűnt nehéznek, a bíróság utasítására néhány embert kellett tanúként kihallgatni. Milyen körülmények között került Hídvégi István gyanúsított egy MGTSZ-be, volt-e része fegyveres gépjárműrablásban, és tisztázni, Hídvégi milyen körülmények között jutott a nála lefoglalt gépkocsihoz.

Már az első tanúk meghallgatása után rájöttem, szükségem van Hídvégire személyesen is, ezért áthozattam a Markó utcai börtönből. A főkap. pincéjének egyik cellájába került, onnan hozattam fel kihallgatásra.

Az első pillanattól kezdve elképesztően pimasz volt, bennem pedig kitört az „R” Csoport stílusa, úgy hogy rövid idő alatt rájött, nem az eddig őt kihallgató tanárokkal került szembe, hanem egy rendőrrel, azok közül is a rosszabbik fajtával.

Mire befejeződött a pótnyomozás, már nem csak T.T.-elleni büntettekkel, hanem izgatás büntetével is meg volt vádolva. A kihallgatott tanúk ugyanis elmondták, hogy az ellenforradalom alatt a volt munkahelyén fel akarta akasztani a párttitkárt.

Már hozta a kötelet, s ez csak azért nem sikerült, mert nem akadt társa, aki ebben segített volna neki.

Megállapítottam, nem vett részt fegyveres gépkocsi rablásban, ellenben a HM Páncélos és Gépjármű Főcsoportfőnökség egyik tisztjének segítségével be tudtam bizonyítani, hogy a lefoglalt gépkocsi nem az ő tulajdona, hanem azt az ellenforradalom alatt lopták el a honvédségtől, ő csak hamis dokumentumokkal igazolta a tulajdonjogát.

Még két bűntársa is, mint orgazda, mellé került, s az általam készített új befejező határozatot a bíróság elfogadta, Hídvégit el is ítélték.

Ez volt a tanulási időm a vizsgálati munkában, és itt ismerkedtem meg a kihallgatások módszertanával is.

Hídvégi például, mikor látta, szorul körülötte a hurok, megtagadta a vallomástételt. Azzal is kísérletezett, hogy a cella faláról lekapart meszet a szemébe dörzsölte, hogy a börtönkórházba kerülhessen, idegileg teljesen kikészült.

Először nem tudtam, mit kell ilyenkor tenni, majd rájöttem, **bizonyítsak!** Akkor akár beszél, akár nem, elítélik. Az ítélethez megdönthetetlen bizonyítékok kellene, nem pedig beismerő vallomás, amit a nyomozók legtöbbször a legfontosabb bizonyítéknak tartott. Ezt is tettem.

Az első, üzérkedés büntette miatt indult, és államellenes izgatással végződő ügy után komoly vizsgálati munkákat végeztem.

Eljártunk egy Nagytemplom utcai iparos ellen, aki cigányokkal faszedret szedetett, majd azt, fillérekért vett málnatörkölyön átréselve és cukorral ízesítve, valódi málnaszörpneként adta tovább. Ezzel 10.-Ft. rezsiköltséggel 30.-Ft. nyereséget realizált.

A sikeresen lezárt vizsgálat meggyőzte az alosztályvezetőnket, hogy a brigádunk felkészült, még az igényesebb feladatokat is képes elvégezni, és kijelölte részemre a keleti megyék ellenőrzését.

Enyém lett Szabolcs-Szatmár, Hajdú-Bihar, Békés és Csongrád megyék TT. Védelmi osztályai munkájának felügyelete, segítése.

Jogom volt folyamatban lévő ügyeket átvenni és befejezni. Utáltak is érte a megyei nyomozók, hiszen több esetben már majdnem befejezték a nyomozást, mikor átvettem tőlük az ügyet, és a brigádunk fejezte be. Az alosztályunk hírneve és tekintélye egyre nőtt.

Felderítettünk egy feketéző hálózatot, mely egyik megyéből a másikba szállítva a sertéseket, az árkülönbözetet kihasználva, tetemes haszonra tett szert. Ennek vizsgálata során emlékezetes esetem volt.

A Csongrád megyei Főkapitányság vezetőjénél, egy ezredesnél jelentkeztem, és átadtam a megbízó levelemet. Szívélyesen fogadott, s következetesen őrnagy elvtársnak szólított. Végül közöltem vele, én csak nyomozó-őrmester vagyok.

Ma is előttem van az elvörösödő arca, amint rám szólt, azonnal álljak fel. Azzal felhívta Budapesten az ORFK TT. Osztály parancsnokát, Magyar alezredest. Dűhtől fuldokolva mondta el, egy őrmester jelentkezett nála, teljes körű ellenőrzésre feljogosító nyíltparancssal. Kikérte magának, hogy ilyen helyzetbe hozták.

A választ nem hallottam, de az ezredes utána szó nélkül letette a telefonkagylót, zsebébe nyúlt és az íróasztalára csapta kulcsait, azzal, hogy ott a páncélszekrénye, azt vizsgálom meg, amit akarok.

Kértem, ne értsen félre, nem az ő ellenőrzésére érkeztem, feladatom a megyei kapitányság TT. Osztályának a segítése. - Hívassa be az osztályvezetőt, mutasson be neki, a többit bízta ránk, - mondtam.

Lassan megnyugodott, teljesítette kérésem, többet nem is találkoztam vele, tipikusan beképzelt, öntelt vezető volt, az ilyentől jobb tartózkodni. Nem szívesen lettem volna a beosztottja.

Az osztályvezetőjével jó barátságba kerültünk, általa ismertem meg a Tisza hídnál lévő Kossuth Tsz. Halászcserdjáját, ahol életem mai napig is legízletesebb halászléjét ettem. Annyira ízlett, hogy mikor a sertés-ügyben Szombathelyen nyomoztunk, végül Szegeden kötöttünk ki a halászlé miatt. Annyira ismertek ott, hogy mikor beléptem, a cigányzenekar tust húzott.

Emlékezetesebb eseteim egyike az volt, mikor a brigádom eredményeként, 1958. karácsonyán, a budapestiek az addig 65.-Ft./kg.-ért árusított dióbelet 48.-Ft.-ért tudták megvenni.

Felderítettük ugyanis, hogy Tarpán, ahol nagy diófaligetek voltak, egy felvásárló, cigányokkal szedeti fillérekért a diót, melyet megtöret, és a dióbelet szállítja fel Budapestre a ZÖLDÉRT-nek. A héjas és a törtdió közti különbözetet megtartotta. Ennek során az üzérkedés gyanúja merült fel.

A ZÖLDÉRT illetékes osztályvezetője a hasznon a felvásárlóval megosztozott, több tízezer forintot vágtak zsebre. Nem csak büntett volt, hanem aljasság is a cigányokkal szemben.

A diót törő szegények, - akik nagy része cigány volt, - a munkáért a megtört dió héját is megkapták fizetségük részeként, és még ennek is örültek, mert télen jól tudtak vele fűteni.

Az osztályvezetőt, akihez titkárnője elfoglaltságára hivatkozva először be sem akart engedni, munkatársainak nagy megrökönyödésére, tanácskozás közben megbilincselve vettük őrizetbe. El sem tudták az urak képzelni, hogy velük ilyesmi megtörténhet. Ezzel azonban nem volt vége az ügynek. Többen is ügyeskedtek a vállalatnál.

Az egyik szál Gyöngyösre vezetett, ahol az ottani kirendeltség igazgatójánál tartottunk házkutatást. Megdöbbsenem a lakásában. A fizetésem akkor 2.000.-Ft./hó volt, ott pedig a lakásban, nagyjából 3-4 millió Ft. értékű berendezés volt. Soha nem láttam ilyen gazdagságot, ahogy ez az üzér élt. Közben én ekkor a nagyszüleim kamrájában laktam a feleségemmel. Soha nem tudtam megérteni az ilyen vagyonosodást.

Számomra szinte elképzelhetetlen időszak volt, amit az ORFK vezénylésem alatt eltöltöttem. Pobeda típusú gépkocsinkba egy Volvo motor volt beszerelve, mellyel elképesztő gyorsasággal tudtunk az akkori viszonyokhoz képest közlekedni. Volt olyan este, hogy alig másfél óra alatt Budapestről Szegedre értünk.

Általában hétfőn felvettem 3.000.-Ft.-ot, úgynevezett „B” pénzt, (akkoriban ez óriási összegnek számított) mely nem volt elszámolás-köteles, hiszen ebből kellett az ügynököket kifizetni. Ez elméletileg azzal járt, hogy az illető aláír egy elismervényt a neki átadott pénzről, de ezt végül is senki nem ellenőrizte. A nyomozó tisztességére volt bízva, arra a célra használja fel, amire hivatalosan adták, vagy sem. Fel sem merült bennem a korrupciónak még a gondolata sem.

Megismertem az ország legjobb szállodáit. Mikor nem gépkocsival mentünk, ingyen utaztunk a MÁV vonalain, és bár többen ostobának tartottak ez miatt, amennyiben mód volt rá, szálloda helyett a megyei főkapitányságok vendégszobáit vettem igénybe. Közelebb lehetett a helyi nyomozókhoz kerülni, bizalmukba fogadtak, segítettek.

Közel fél év telt el, mikor hírek kezdtek szállingózni, hogy a legfelsőbb rendőri irányítás meg akarja szüntetni alosztályunkat. Nem tudtam először elképzelni, miért szüntetnék meg egy valóban eredményesen dolgozó alosztályt. Míg végül arról nem érkezett hír, hogy a felső vezetésnél észrevételezték, alosztályunk többségében zsidó származású tetteket vett őrizetbe és adott át az ügyészségnek vádemelésre.

Ez feltűnt a gazdasági élet újonnan kialakuló elitjének, és észrevételüket jelezték a felsőbb rendőri vezetésnek.

Sajnos, sok zsidó származású volt felelős beosztásokban a BM-nél is, akik ezt nem tűrhették, és inkább megszüntettek egy eredményesen dolgozó alosztályt, mint felelősségre vonták volna azokat, akik a bűncselekményeket elkövették.

Megrökönyödtem, hiszen egyikünk sem azt nézte, milyen származású vagy vallású az eljárás alá vont bűnöző, hanem azt, elkövette-e a bűncselekményt vagy sem.

Április elején behívatott magához Dr. Majtényi százados, megkérdezte, amennyiben megszüntetik az alosztályt, maradnék-e az ORFK-n?

Örömet látva, hozzátette, tőle két ember nevét kérték, ő pedig a Körmendit és engem szívesen ajánlana átvételre. A döntés azonban nem tőle függ, - mondta.

Április 15-én kiderült, másik két embert helyeztek át, én pedig 300.-Ft jutalommal és országos főkapitányi dicsérettel visszavezénylésre kerültem a BRFK-ra. Nagy volt a csalódásom.

Jóval később tudtam meg, mi volt a kinevezésem akadálya. Már ekkor „pettyesnek, nyugtosnak” számítottam, hiába álltam helyt az „R” csoportban. Ez akkor már nem volt jó ajánlólevél a BM-nél.

A BRFK. Erkölcshandészetén.

Egységünkhöz visszatérve a Tolnai Lajos utcába, jelentkeztünk szolgálattételre Fóti őrnagynál, aki akkor már a BRFK Bűnüldözési Osztály, Erkölcshandészeti és Rablási vizsgálati alosztályának vezetője volt.

Szívélyesen fogadott, engem Kun Miklós százados csoportjába osztott be vizsgálótishti beosztásba.

Körmendit pedig áthelyezte a BRFK Felderítő Osztály állományába, ahol Garami István őrnagy osztályvezető, gépkocsivezető operatívtishti beosztásba vette át. Szép cím, de valójában sofőr lett.

A Tolnaiban egy szobába kerültem Bárkányi Frigyes főhadnaggal, aki a Néphadseregéből került át hozzánk. Ott huszárként szolgált, mint őrnagy, a rendőrség azonban csak főhadnaggként vette át.

A csoportunkban vizsgáló volt még Kurilla István százados, pártcsoportbizalmi, Nagy István főhadnaggy, valamint Kónya Lajos hadnaggy. A férfiakon kívül három, majd később négy nő volt vizsgálótishti. A kis Kertészné és a Kovácsházi Kati, mindketten századosi, Leller Mari főhadnaggyi rangban. Nemsokára Dr. Bodor Istvánné, Dr. Turgonyi Mária őrnaggyot helyezték hozzánk át.

Én voltam egyedül őrmester a sok tishti között.

Dr. Bodorné férje, egykor az ORFK Igazgatáshandészeti osztályának volt a vezetője, s ebben a beosztásában az ellenforradalom alatt nem engedte meg, hogy az ÁVH tagjait Személyi Igazolvánnyal lássák el. Ezzel megakadályozta, hogy azok legalizálhassák magukat egy esetleges igazoltatásnál. Az ÁVH-nál dolgozóknak ugyanis különleges, a civilektől eltérő Személyi Igazolványuk volt. Az ellenforradalom leverése után azonnal leszerelték, még szerencséje volt, hogy nem vonták felelősségre.

Eredetileg az ORFK-n volt beosztva a Bodor Mari is, - ahogy mi csak egymás közt neveztük - de a felső-vezetés megelégedett azzal, hogy a férjét eltávolítsák, a feleségét pedig alacsonyabb beosztásba helyezték.

Mari állandóan fensőbbes, sértett arccal járkált közöttünk, nem is volt neki egyetlen barátja sem. Áthelyezésekor Fóti hozzánk osztotta be, azzal, hogy tanítsuk be. Fogalma sem volt a valódi rendőri munkáról, rangján kívül más képessége csekély volt. Ettől függetlenül, mutatós, szép szőke nő volt.

Az új beosztásomban hamar otthon találtam magam. Ekkor már komoly gyakorlatom volt a vizsgálati munka területén, de sajnáltam azoknak a lehetőségeknek a hiányát, melyek az ORFK-n rendelkezésre álltak.

A csoport tiszt tagjai először gyanakvással figyeltek, de hamarosan ez feloldódott. Gyorsan észrevették, legalább olyan fokon végzem a munkát, mint ők, ez mellett már a jogi egyetemet is végeztem.

Hamarosan haveri barátság alakult ki Bárkányi Frici, Kónya Lali és köztem. Csak „a szent-háromságnak” neveztek minket, örökké együtt járkáltunk.

A legtöbb ügy feldolgozását mi hárman végeztük, ugyanis Nagy főhadnagy folyton „szélesítette” a rábízott ügyet, azaz mind több gyanúsítottat keresett, ezzel megúsza, hogy újabb ügyet osszanak ki részére. Kurilla százados, pártmegbízatására hivatkozva, kimondottan lógott.

A lányok tisztességesen végezték munkájukat, nem volt gond egyikkel sem.

A Bűnüldözési Osztály szervezeti felépítésében az Erkölcserendészeti és Rablási alosztály operatív részlege a Nagyházban helyezkedett el. Ádám Zsigmond százados vezette.

A hozzánk kerülő bűnügyek felderítése az ő feladatuk volt, nekünk, vizsgálóknak ezeket az anyagokat kellett vádemelésre alkalmas formában elkészíteni, és az ügyészségnek átadni.

Állandó ügyészi felügyelet mellett dolgoztunk. A Tolnaiban Dr. Kovács László kihelyezett ügyészként állandóan jelen volt, minden kérdéses ügyben hozzá lehetett segítségért fordulni. Külön irodája volt, ahol felkereshettük, ez sokat segített, mert a határozatokat, panaszokat ő bírálta felül, nem kellett folyton a Markó utcába rohanganunk. Távolságtartó, de nem be-képzelt, tisztességes embernek ismertem meg.

Rengeteg nézeteltérésünk volt az operatív munkatársakkal, mert, bár részben igazuk volt, hiszen ők ismerték a bűnelkövető személyét, körülményeit, de ez az eredményes vizsgálati munkához nem volt elég. Jelentésükben leírták, mit követett el a gyanúsított, legtöbbször beismerő vallomást is csatoltak jelentésükhöz, de amint egy dörzsöltebb bűnöző átkerült hozzánk a vizsgálatra, beismerését azonnal visszavonta, azzal, hogy őt a nyomozók meg-verték, így csikartak ki belőle beismerő vallomást.

Ezt követően, megfelelő bizonyíték hiányában nem egyszer meg kellett tagadni vagy megszüntetni a nyomozást.

Nem részletezem, minek neveztek minket az operatívok, akiknek nem egyszer több hónapos kemény munkájuk feküdt egy anyagban, de az mégsem volt elég a vádemeléshez. Soha nem akarták beismerni a hibájukat.

A régi BTK már nem volt érvényben, új még nem készült, mi a BHÖ.-ből (*Büntetőjogszabályok Hatályos Összeállítása*) dolgoztunk. Ez az időszak a rendőri munka legeredményesebbjének tudható.

Volt egy olyan lehetőségünk, ami aztán sajnos 1960-ban megszűnt, ez pedig az internálás intézménye volt. Mikor egy prosti vagy munkakerülő került hozzánk, és nem volt elégséges a bizonyíték, egy hárompéldányos nyomtatvánnyal, 6 hónapra ki lehetett az illetőt küldeni Tökölre, az Internálótáborba. Ezt az eljárást még két esetben megismételhetjük, így ahogy mi mondtuk, ezeket másfél évre ki lehetett vonni a forgalomból, ezzel tudtunk csak az operatívokon segíteni.

A rendőri munka nem volt mindig izgalmas. Nem egyszer unalmas figyelést kellett végezni, mely nem volt olyan komoly ügy, hogy a felderítés megfigyelőit kellett volna bevonni. Máskor valakit elő kellett állítani, vagy mert nem jött be az idézésre, vagy felmerült vele kapcsolatban olyan adat, hogy jelenlétére sürgős szükség volt.

Ilyen volt az, amikor Kun százados szólt, hogy hozzuk be a gagyizó Horváth Marit, a Százház utcából.

Nem volt messze tőlünk a lakása, így hát átsétáltam a Tolnaiból a Százház utcába. A keresett ház első emeletén volt a lakás, ahol a cigánynő be volt jelentve.

Kopogtam, majd bementem. Voltak a szobában vagy hatan, négy férfi és két nő. Igazoltam magam, és megkérdeztem, melyikük a Horváth Mari. Az egyik kövér cigányasszony mondta, hogy ő az. - Na, akkor indítson, bemegyünk a Tolnaiba - mondtam, s meg sem várva, mit mond, megfogtam a karjánál és kivitettem a lakásból. Dermedt csend volt közben, a gangon a nő körbenézett, meglepődve jött velem. Felszálltunk a villamosra és bevitettem őt az őrzőbe.

Jelenttem Kun századosnak, hogy a gyanúsítottat előállítottam. Kérdezte, kikkel mentem és nem volt-e balhé. Mikor megtudta, miként zajlott le az előállítás, megkérdezte, normális vagyok-e.

Nem értettem, mit tettem rosszul, s akkor felvilágosított, hogy ő azt hitte, egyenruhás kísérettel megyek ki, gépkocsival, annyira veszélyes hely a Százház utca. A cigányok vertek meg már ott egyenruhás rendőrt is, csoda, hogy én megúsztam az egész előállítást baj nélkül.

Csak néztem, fel sem fogtam mi volt ebben a különleges. Én az „R” csoport módszeréhez voltam szokva, fel sem merült bennem, hogy ellenkezzen valaki velem. Semmi veszélyérzetem nem volt.

Egyik nap a lakásunkon felkeresett a szomszédos Sorompó utcában lakó asszony, anyám egy ismerőse azzal, hogy a lányának egy Lakatos Ernő nevű férfi udvarol, akit a lánya, annak erőszakos modoráért kiutasított. Erre Lakatos pisztolyával megfenyegette, hogy megöli, ha elhagyja. Kérte, mint rendőr, tegyek valamit a lánya érdekében, mert félnek tőle.

Az esetet jelentettem Fótinak, aki intézkedett, és Lakatos Ernőnek, aki a III. Kerületben hivatásos Munkásőr parancsnok volt, és mi még az „R” Csoportból nagyon jól ismertük, a szolgálati fegyverét bevonatta.

(Ennek ellenére, néhány hónap múlva Lakatos egy engedély nélkül tartott TT. pisztollyal agyonlőtte a lányt. Hosszú fegyházbüntetést kapott.)

Miután Erkölcsrendészeti és Rablási alosztály volt a hivatalos elnevezésünk, a rablási ügyeket is nekünk kellett kivizsgálni. Ennek egyszerű volt az oka. Abban az időben a rablások túlnyomó részben a „markecolás”-nak (*ittas személy magatehetetlen állapotát kihasználó kifosztás*) nevezett büntettet jelentették. Komoly, erőszakos rablás igen ritkán akadt.

Legemlékezetesebb markecolós ügyem a Kóbor Terézé, - akinek alvilági beceneve „Bányász Teri” volt, - vizsgálata volt.

Azért kapta a Bányász gúnynevet, mert fizetésnapokon, a leittasodott bányászokat szemelte ki áldozatnak. Miután tudta, azoknak komoly fizetésük van, a közösülés ígéretével kicsalta őket

a budai hegyekbe, ott tovább itatta, míg szinte eszméletlenek nem lettek, s ekkor a pénzüikkel eltűnt.

Azért maradt emlékezetes ez az ügy, mert egyik alkalommal, a kiszemelt áldozatával, Sz.I.-vel, több éjszakai mulató meglátogatása után, taxival a Csúcs hegyre vitették magukat, azzal, hogy közösülnek. A lány figyelte a sértett kabátzsebében lévő pénzköteget, azt titokban magához vette, majd azzal, hogy vizelni megy, elszökött. A sértett jó személyleírást adott a lányról, hamar elfogták, majd átküldték a vizsgálatra.

Tiszta volt az ügy, a lány és módszere már ismert volt, bár eddig még nem büntették meg. A befejező határozatot írtam volna, mikor Erzsike, Fóti elvtárs titkárnője telefonált, menjek be az őrnagy elvtárhoz.

Bemenve Fótihoz, egy civilt találtam ott, valahonnan ismerősnek tűnt, aki végighallgatta a jelentésem erről az ügyről. Mikor befejeztem, megkérdezte, - Mit akar tenni?

Ekkor tudtam meg, magával Garamvölgyi László r.vezérőrnagy, országos főkapitánnyal állok szemben. Hát persze, ő adta át annak idején a kitüntetésemet.

Mikor közöltem, átadom az ügyészségnek vádemelésre, utasított, szüntessem meg az eljárást.

Bandi bácsi közben egy szót sem szólt, hagyta, szinte élvezte a helyzetet.

Jelentettem Garamvölgyi elvtársnak, semmi akadály, kérek tőle írásos utasítást, ezt írja elő a szolgálati szabályzat. Vörös arccal küldött ki a szobából, azzal, hogy hajtsam végre az utasítását.

Egyenesen Dr. Kovács ügyészhez mentem, és beszámoltam neki az esetről. Egyetértett azzal, amit tettem, és telefonált Fóti elvtársnak, nem járul hozzá az eljárás megszüntetéséhez.

Alig értem vissza a szobámba, mikor néhány perc múlva csengett a telefon, Dr. Kovács volt az, aki dühtől fuldokolva közölte, szüntessem meg az eljárást.

Mikor visszamentem hozzá, még mindig fehér volt az arca, ugyanis őt a budapesti főügyész utasította a megszüntetésre. Később Fóti elmondta, hogy az országos főkapitány tőle azonnal felhívta a főügyészt, és kérte az eljárás megszüntetését.

Kiengedtük a Terit, akiről akkor tudtam meg, hogy az egyik külső kerület párttitkárának a lánya. Az apja megtérítette a kárt, majd régi barátját, Garamvölgyi tábornokot kérte, segítsen a lányán.

Ezzel nem zárult le az ügy. Nem telt bele két hét, a Teri ismét benn volt, hasonló bűncselekmény miatt. Mikor megkérdeztem Bandi bácsit, most mit tegyek, azt a lakonikus választ kaptam: - Te vagy a vizsgáló, b... -meg, tedd azt, amit jónak látsz.

Én azt láttam jónak, ha a lányt kivonom a forgalomból, s mielőtt valaki tudott volna szólni, a lány már Tökölön volt, internálva.

Dühös voltam, mert a sok szerencsétlen, repedtsarkú prostiért senki nem emelte fel szavát, de ezért az ócska kis kurváért, maga az országos rendőrfőkapitány, **egy tábornok!** - jött hozzánk.

1958. szeptember 11-én a Visegrádi utca egyik kis dohányboltjában két férfi berontott, az egyik az eladónőt egy vasdoronggal többször fejbe ütötte, hogy a bevételt megszerezzék.

Az eladónő segélykiáltásai a járókelők, a menekülő tetteseket elfogták és átadták a kitérő rendőröknek. Az ügyet én kaptam meg vizsgálatra.

Egyik nap váratlan látogatóm akadt. Bejött egy férfi, bemutatkozott, mint a VIII. Kerület rendőrkapitánya, Végh István őrnagy volt. Majd leestem a székről, mikor kiderült, hogy az egyik tettes az ő öccse.

Nem kért semmit, csupán érdeklődött, miként áll a vizsgálat. Bár nem volt szabályos, megnézhettem az addigi vallomások, tanúkihallgatási jegyzőkönyveket. Megköszönte, azzal eltávozott.

Semmi kivételezést nem kért. Ilyen rendőrtisztek is voltak, sok év múlva nagyon jó barátságba kerültünk, annak ellenére, hogy már nem voltam rendőr, ő pedig ezredesi rangban a BRFK Bűnüldözési osztályának a vezetője volt.

A rablási ügyek mellett munkánk túlnyomó többségét a prostituáltak és homoszexuálisok elleni eljárások tették ki.

A homokosokkal volt a legtöbb gondunk. Lebukásuk után elkezdtem gyanúsítottkénti kihallgatásukat, és miután legtöbbjük már volt nálunk, rögtön beismerték tettüket. Azonban, - jó magyar szokás szerint - ha már lebukott, bujjanak a barátai is, sorolni kezdték, kikkel is fajtalankodtak még. Ez azt jelentette, hogy egy sima, kétszemélyes eljárásból, nem egyszer 11-15 gyanúsítottas ügy lett.

Ez a havi 18-23 ügy mellett olyan terhet jelentett, hogy rendszerint végül azt mondtam az éppen meghallgatott gyanúsítottaknak, ha még egy nevet kiejt a száján, úgy megverem, hogy az anyja sem fog ráismerni.

Nem „szélesítettem” az eljárást, ez a módszer megmaradt a Nagy főhadnagynak.

Ilyenkor aztán végre le lehetett zárni az ügyet, elkészülhetett a több száz oldalas jegyzőkönyv és a nyomozást befejező határozat.

Egy ilyen vizsgálat során, volt egy rendkívül különleges ügyem is.

László Árpád gyanúsítottat szemérem elleni büntett miatt küldték át a vizsgálatra. Hozzám került az ügye, és kihallgatásakor közölte, ő Szenes Sándor őrnagy elvtárs, - aki akkor az Erkölcsrendészeti alosztály operatív részlegének egyik csoportvezetője volt, - a „téglája” (*mezítlábas, azaz nem beszerzett ügynök*), és rendszeresen neki jelentette az általa megismert homokosokat.

László érdekes figura volt, szolgált a francia Idegen Légiónban, mint pilóta, és egy baleset során olyan súlyosan megsérült, hogy a koponyáját platinalémezzel kellett pótolni. A beszédén is látszott, hogy nincs nála valami rendben.

Elmondása szerint, gyűjtötte a pornográf képeket, tárgyakat és filmeket. Mikor ezt Szenes őrnagynak egy alkalommal elmondta, váratlanul őt őrizetbe vette, és házkutatást rendelt el. Ennek során közel három hatalmas doboznyi pornográf anyagot foglaltak le nála, őt pedig gyanúsítottként küldte át hozzánk.

A vele átküldött nyomozati anyagban azonban házkutatási és lefoglalási határozat nem volt. Átszoltam Szenesnek, azonnal küldje át a hiányzó jegyzőkönyveket a lefoglalt anyagokkal együtt. Idegesen reagált, és csak erélyes fellépésem után küldte át a nála lévő anyagot.

Elképesztő volt az ott talált gyűjtemény. A pornó képek ezrei, két orsón egy keskenyfilm, több távol-keleti lingam (*férfi hímvessző*) volt a dobozokban, sok más egyébbel egyetemben. Legértékesebb egy, Zichy Jenő által készített erotikus rajzokat tartalmazó albuma, mely könyvritkaságnak számított, a piacon hatalmas értéke volt.

Szenes másnap átjött és arra kért, válogathasson és elvihessen a tárgyak közül néhányat. Kérdésemre, hogy minek kell az neki, azt válaszolta, a Bűnügyi Múzeum számára akar belőle anyagot összeállítani.

Közöltem vele, erre nincs szükség, mert a teljes anyagot, ahogy azt lefoglalták, a nyomozás befejezésekor átküldöm a Bűnügyi Múzeumnak, válogassák ki belőle, ami érdekli őket, a többit pedig hivatalosan semmisítsék meg.

Szenes rendkívül feldúltan távozott, kapcsolatunk ettől a perctől csak a hivatalos teendőkre korlátozódott.

Nem tudom, ma milyenek a belső viszonyok a nyomozóknál, de akkor természetes volt, hogy én, mint rendőrőrmester, utasítottam egy csoportvezető őrnagyot, mert a beosztásom, mint vizsgáló, erre felhatalmazott.

Később tudtam meg barátaimtól, Szenes egy „kukkoló” volt, aki látcsővel a Rózsadombról leste a Lukács fürdő női napozójában pucéran sütikérező nőket.

László, mikor megtudta tőlem, hogy a gyűjteményét nem kapja vissza, megvadult. Kihallgatás közben felugrott, az íróasztalommal a falhoz nyomott, közben magánkívül ordított, hogy őt becsapták, megöl engem. Úgy tudtam csak megfékezni, hogy a telefonkagylómmal fejbe vertem, a kagyló eltört, s az ájult gyanúsítottat visszavitettem a cellájába.

Ezzel azonban nem volt vége, mert a fogdások felszóltak, hogy a gyanúsítottam őri jön a cellájában, annyira, hogy dr. Füsti László orvos-alezredessel, a Tolnai orvosával lementünk, megnézni, mi van a gyanúsítottal.

László olyan állapotba került, hogy Füsti Laci bácsi azonnal beutaltatta a Kozma utcába, a BM Ideg és Elmemegfigyelőjébe.

Egy hét után kimentem hozzájuk, ahol akkor vezették fel Lászlót kényszerzubbonyban a hideg zuhany alól.

Kérésemre biztosítottak egy szobát, ahol leültem vele beszélni. Rövid beszélgetés után, melyben nyoma sem volt az előző viselkedésének, levettem róla a kényszerzubbonyt. Másnap áthozattam a Tolnaiba, ahol már nyugodt körülmények között befejezhettem az eljárást.

Talán egy hét telhetett el, mikor telefonhívást kaptam Avar elvtárstól, a Fővárosi főügyészség helyettes vezetőjétől. Rövid udvarias beszélgetés után, rátért a lényegre.

Megkérdezte, nálam van-e még a két lefoglalt filmtekercs. Igenlő válaszom után arra kért, ők is szeretnék megnézni a főügyész elvtárrsal.

Elmondtam, a filmeket még csak ki tudom vinni a Tolnaiból, *(bár ez a szabályok szerint tilos volt)* de a vetítőgép akkora, hogy észrevétlenül nem tudom magammal vinni.

Megnyugtató, vigyem csak a filmet, ők gondoskodnak vetítőgépről.

A megbeszélt időpontban át is mentem a Markó utcába, ahol Avar elvtárs fogadott és átkísért a főügyész elvtárshoz. A nevére minden erőlködésem ellenére már nem emlékszem.

Nagyon szépen berendezett titkársága volt, a szobája pedig olyan, hogy ilyen hivatali helyiséget még nem láttam. Ott volt a Tolnay Laci is a Bűnügyi Technikai Intézetből, ő hozta a vetítőt. Későbbi barátságunk innen datálódik. Ő később az Országos Védelmi Tanácsnak lett a munkatársa.

A főügyészünk, kedvesen fogadott. Kiszólt a titkárnőjének, hozzon be nekünk konyakot, majd elhelyezkedtünk és kezdődött a vetítés.

Kemény fekete-fehér pornófilm volt. László útjai során, Törökországból szerezte.

Éppen nagyban ment a vásznon premier plánban a stumangolás, mikor nyílt az ajtó és a titkárnő hozta a konyakokat. Belépett, és a vászonra tekintett, mire kezében a poharak a tálcán csörömpölni kezdtek.

Főnöke rászólt, - Tegye csak le a tálcát, majd mi kiszolgáljuk magunkat, mert a végén még leejti.

Titkárnője úgy sietett ki a szobából, mintha ördögöt látott volna.

A vetítés végén még elbeszélgettünk egy ideig, kérdezgetett a munkámról, majd visszamentem a Tolnaiba.

Tibivel ritkán találkoztunk. Mikor mesélgetett a munkájáról, csak sajnálni tudtam. Napokig megfigyelést végezni, ülni a kocsiban, nem egy lélekvidító feladat volt.

Egyik este, készültem haza, mikor bejött hozzám. Arra kért, mutassam meg neki a prostikat, akikkel foglalkozunk. Jót mulattam magamban, ismertem őt, örökké a farka után ment, de azért elvittem a Nemzeti eszpresszójába.

Rendeltünk a Tibivel két kávét, majd megkérdeztem tőle, mit szól a kávéfőző pultnak támaszkodó két nőhöz.

- Ugyan már, - válaszolta, - ezek nem lehetnek kurvák, nem úgy néznek ki.

A két nő, a Kovács (*Cigány*) Ica és a Gréczi (*Paraszt*) Mari volt, akiket az aznapi razzia során gyűjtöttek be, de néhány órával előbb kiengedtem őket, azzal a figyelmeztetéssel, hogy kerüljék a szórakozóhelyeket. Mikor megláttak, elsápadtak, azt hitték, beviszem őket. Úgy tettem, mintha nem vettem volna észre őket, ők pedig lassan a kijárat felé somfordáltak.

Közben kihozták a kávéinkat, majd odaintettem a két nőt. Ijedten álltak meg asztalunknál, én pedig becenevükön bemutatam őket a Tibinek. Mikor megtudták, hogy nem előállítani akarom őket, megnyugodtak, leültek asztalunkhoz, ahol élénk beszélgetésbe kezdtünk.

Tibi miután soha nem tudott parancsolni a farkának, elfelejtette, amire Fóti Bandi bácsi mindig oktatott minket.

- Ne felejtsetek el - mondta, - egy rendőr mindig a három „P”-n bukhat meg, ez pedig a pénz, a pia és a pina!

Megegyezett a Cigány Icával, hogy elmegy vele. Engem a frász kerülgetett, de mit lehet tenni, ha a barátod meghülyül. Legfeljebb te is vele hülyülsz.

Már majdnem megfeledkeztem az egész ügyről, mikor a reggeli eligazításnál Kun Miklós százados átadta a Paraszt Mari aktáját, azzal, hogy folytassam le a vizsgálatot vele szemben, üzletszerű kéjelgés büntette miatt.

Sokáig gondolkodtam, mi lenne a legjobb megoldás, végül beszóltam Erzsikének, - kihallgatást kérek Fóti elvtárstól.

Mikor bemehettem hozzá, kértem, a Gréczi aktát adassa át másnak, mert én érdekelt vagyok az ügyben, azzal elmondtam mi történt.

Bandi bácsi természetesen nem hitte el, hogy kívülálló voltam, szokásos módján reagált.

Éktelen káromkodásba kezdett, engem elküldött az anyámba, megkérdezte, - Tudja-e, hogy már annyi farok járt a Mariba, hogy az Kamcsatkáig érne? Mi az isten ütött magába?

Ajaj, már magáz, és ez nem jó jel, - gondoltam.

Vörös arccal álltam csak, egy szót sem tudtam kinyögni, azt vártam, utasít majd a leszerelési kérelem megírására.

Végül abbamaradt a dühöngés, és megkérdezte, kinek akarom átadni az ügyet.

Mikor azt feleltem, hogy a Bárkányi főhadnagynak, újra kitört.

- A másik pinabubus! - ordította, - meg vagytok ti keveredve, tünés innen, add át az aktát, ne is lássalak itt egy ideig - mondta végül.

Kisöpörtem az irodájából, bementem a Fricihez és elmeséltem neki, mi történt. Frici mindenfajta hülyének lehordott.

- Minek mentél be? - kérdezte, - elintézhettük volna ezt kettőnk között. - Igaza volt, de így nem válhattam zsarolhatóvá.

Ugyanis tudtam, hogy a fogdát lehallgatják, és a lehallgató részleg fafejű vezetője Losonczy Károly alezredes, amennyiben Mari a fogdában bármit elmond rólam, azonnal Fóti asztalán lesz a másnapi jelentésében.

Végül is nem lett belőle ügy, Mari hallgatott, én pedig intézkedtem, hogy gyakrabban vihessenek be neki csomagot, és cigarettázási engedélyt is kapott.

December 20-án átvettem Gyuricza Ferenc aktáját, akit rablás büntetével gyanúsítottak.

Egy komoly, rendezett külsejű, értelmes fiatalember állt előttem. Szinte nem akartam elhinni, mi történt vele.

Az operatív anyagból azt tudtam meg, hogy előző nap néhány barátjával italozott, majd ott-hagyva őket, egy ideig a lakása közelében lévő Keleti pályaudvari 72. sz. Postahivatal körül ácsorgott.

Mint kiderült, a közeli Óra és Ékszerbolt eladónőjére, egy fiatal lányra várt, akit előzőleg már megfigyelt, hogy az viszi a Postára feladni az üzlet napi bevételét. Aznap, mikor a lány mellé ért, kiszakította kezéből a táskát, melyben 59.000.-Ft. volt. A lány ugyan ellenkezett, de Gyuricza többször megütötte, majd a táskával elszaladt.

Pecse volt, mert egy fiatalember a villamosról látta a történeteket, leugrott és elfogta.

Az ügy tiszta volt, tettenérés történt, a körülmények azonban gyanúsak voltak. Valami nem stimmelt, a lányon nem volt komoly erőszak nyoma, hogy védekezett volna. Terhelt a kihallgatás során olyan modortalannul viselkedett, hogy elmeszakértő kirendelését kértem. Érthetetlen volt számomra az egész ügy.

A házkutatás során sem találtunk semmi terhelőt, ami egy ilyen cselekedetre utalhatott volna.

Szép felesége és négyhónapos kislánya volt, rendezett családi életet éltek. Felesége csak ájultozott, mikor megtudta mi történt.

Nem sikerült azonban kapcsolatot találni a sértett lány és a gyanúsított között, pedig úgy éreztem, ez egy kétszereplős ügy. Miután azonban bizonyítékkal nem tudtam ezt a megérzésemet alátámasztani, a gyanúsítottat rablás büntetének alapos gyanújával, vádemelésre átadtam az ügyészségnek.

A bíróság a bizonyítékok alapján, az enyhítő körülményeket figyelembe véve, büntetlen előéletére figyelemmel, 4 év börtönnel büntette.

A sors azonban meghozta nekem az elégtételt, hogy megérzésem nem volt alaptalan.

Pár évvel leszerelésem után, a munkahelyemen felvették Gyuricza feleségét a gyár óvodájába takarítónőnek. Az én osztályomra került, megismert, sokat beszélgettünk.

Ő mondta végül el, hogy a férjének viszonya volt az eladókislánnyal, akivel együtt tervelték ki a rablási komédiát. Nem számítottak azonban arra, hogy a férjét még a helyszínen elfogják.

Akkor még olyan szerelmes volt a férjébe, hogy bár tudott a kapcsolatról, a kislányt nem keverte be a bűnügybe, hallgatott róla, így az megúszta a büntetést.

Szabadulása után férje visszatért hozzá, jól megvannak, és imádja a kisfiát - fejezte be elbeszélését.

No, de vissza a munkámhoz.

Január elsején Fóti Andor elvtársat alezredesé léptették elő.

Míg írom ezt a visszaemlékezést, egy érdekes iktatószámú ügy, régi feljegyzései akadtak most a kezembe.

1959 januárját írtuk, mikor ezt az ügyet vizsgáltam, de az ügyirat száma 1216/1/1955. volt.

A Nagyházból átjött Ádám Zsigmond százados. Személyesen engem keresett, és arra kért, menjek át hozzájuk, mert egy olyan ügye van, amit szeretnének velem vizsgáltatni.

Fóti elvtárs beleegyezésével átmentem Zsigával a Nagyházba. Útközben a kocsiban a következő történetet adta elő:

Bejelentkezett náluk egy Kovács Győzőné nevű nő, aki elmondta, hogy tudomása szerint, a férje és annak barátja évekkal előbb kiraboltak egy taxist.

A részletek tisztázása közben kiderült, bosszúból jelentette fel férjét, ugyanis megtudta, hogy az el akarja őt hagyni.

A Bűnügyi Nyilvántartóban végignézték a felderítetlen taxi rablásokat, és valóban volt egy, mely a bejelentett eset is lehetett.

A sértett Dunka Lajos taxisofőr volt, aki jelenleg szintén bent van most a Főkapon.

Zsiga arra kért, nézzem meg a két gyanúsítottat. Külön szobában vannak, most puhulnak, fogalmuk nincs, miért vannak benn. Egymásról nem tudnak, és válasszam ki közülük azt, akit elsőnek kihallgatnának, kíváncsi rá, szerintem melyik törik meg leghamarabb.

Izgalmas feladat volt, végigmentünk a két szobán, egy szót sem szóltunk az ott lévő két férfihez, akik csendben izzadtak.

Mikor kijöttünk, azt javasoltam Zsigának, a második szobában lévő Szöllösi Sándorral kezdjék a kihallgatást. Szerencsém volt, bejött a javaslatom, alig negyedóra alatt megtört, és beismerte az egykori rablást, amit Kováccsal együtt követtek el.

Visszamentem a Tolnaiba, majd legnagyobb örömömre, mikor befejezték a nyomozást, nekem szignálták ki az ügyet vizsgálatra.

Nem is csodálkoztam, mikor a felvett jegyzőkönyvekben olvastam, hogy Szöllösi mindent bevallott, de Kovács bár elismerte, hogy ott volt, tagadta, hogy részt vett volna a sértett bántalmazásában. Mindent Szöllösire hárított. A felismertetési eljárás során Dunka Lajos sértett, minden kétséget kizárólag, felismerte Kovácsban azt a személyt, aki őt megverte és kirabolta.

Az operatív eljárás után, a vizsgálatnak meg kellett mindent ismételnie, hogy a bizonyítás minden kétséget kizáró legyen.

Dunka Lajos meghallgatásával kezdtem. Elmondta, hogy 1955. május 17-én, este 21 óra körül, a két gyanúsítottat a Corvin köznél lévő taxiállomáson vette fel, akik a külső-Soroksári utat jelölték meg úti célként. Egyikük arcán, aki mellette foglalt helyet, nagy kötés volt, Ez volt Szöllösi, aki egy gézkötéssel akarta magát felismerhetetlenné tenni. Mikor a Vasöntő Gyárhoz értek, megállították őt.

Ekkor hirtelen erős ütések érték a fejét, de nem vesztette el eszméletét, ki tudott szállni a kocsijából, amit Kovács igyekezett megakadályozni. Miután mégis sikerült kimenekülnie, az út melletti mező felé szaladt. Itt utolérték, Szöllösi lefogta a védekező sértett kezét, Kovács valamilyen kemény tárggyal újból verni kezdte a fejét. Szöllösi a még mindig védekező Dunka láttán rászólt barátjára, hogy a halántékát verje be, akkor biztosan kész lesz, amit az meg is tett.

Váratlanul fény villant a sötétben és egy másik autó közeledett az úton. Támadói abbahagyták az ütlegetést, viasszaszaladtak a taxihoz, amivel aztán Bugyi község felé elhajtottak, útközben az alumíniumrudat, amit a támadásnál használt Kovács, egy útszéli árokba dobta.

Dunka bácsi, - ahogy én neveztem később - elvándorolt a közeli gyár portájáig, ahonnan mentőt hívtak. Három hétig kórházban kezelték, majd félévet betegállományban töltött. Ezt követően leszálalékolták, idegileg alkalmatlan volt taxi vezetésére.

Az annak idején elrendelt nyomozás eredménytelen volt, mint kiderült, bár az ellopott taxit hajnalban Bugyinál megtalálták, nem hallgatták meg azokat a közelben dolgozó közlekedési dolgozókat, akik a rendelkezésre álló, igen jó személyleírás alapján tettéseinket felismerhették volna. A két tettes ugyanis Kovács, Bugyin lakó édesanyjánál töltötte az éjszakát, másnap hajnalban vonattal jöttek vissza Pestre.

Érdekes volt látnom azt az izgalmat, amivel a lehallgatásokat végző Losonczy alezredes, a fogda-felügyeleti csoport vezetője, - aki annak idején főhadnagyként ebben az ügyben a nyomozást vezette, - érdeklődött nálam az ügy állásáról. Kíváncsi volt, mit szúrtak akkor el. Hát ezt.

A két gyanúsított nem tagadta a tett elkövetését, de egymásra fogták az ütlegetést végző személyt. A szembesítések nem vezettek eredményre, azt azonban kétséget kizáróan bizonyítani tudtam, hogy aki Dunka bácsit ütötte, Kovács Győző volt.

A vizsgálat befejezése előtt bementem Fótihoz, és jelentettem neki, hogy a befejező határozatban nem csak a rablás, hanem gyilkosság kísérletének gyanújával is megvádolom a tettéseket.

Fóti elég gorombán nekem esett, azzal, ne akarjam a jogászt játszani, elégedjek meg a bizonyított rablással és a súlyos testi sértés büntetésével.

- Ha gyilkossági kísérlet lenne, át kellene azonnal adni a Gyilkossági csoportnak - mondta.

Ragaszkodtam az álláspontomhoz, míg végül azt válaszolta - Tégy, amit akarsz, de ha nem áll meg a gyilkossági kísérlet, szétrúgom a p... dat. - Elképesztően mocskos szája volt, ez mellett mindegyikünk imádta, de ha magázni kezdett, az isten irgalmazzon a delikvensének.

Néhány héttel később az Ügyészség benyújtotta a vádiratot, melyben emberölési kísérlettel vádolta a két tettet.

Bandi bácsi diadalittasan mondta: - Na, te kis pöcs, ugye nekem volt igazam.

Azt figyelembe sem vette, hogy elfogadta az ügyészség az életellenes büntett minősítést.

- Várjuk meg a bírósági ítéletet, - válaszoltam, ez őt nem érdekelte, úgy érezte neki volt igaza.

A tárgyaláson a Fővárosi Bíróság szándékos emberölés kísérletében bűnösnek találta, és Kovácsot 15 év, Szöllösit 12 év fegyházra ítélte. Már ez is súlyosabb volt, mint az ügyészség minősítése, mert a szándékosságot bizonyítottanak találta.

Megint ragyogott Bandi bácsi, szokásos módján jól letolt, hogy mit akarok én a gyilkossággal, az egy egészen speciális terület, ahhoz szaknyomozók kellenek.

Azt válaszoltam neki, türelmet kérek, még nincs az ügynek vége, nem jogerős az ítélet, ugyanis az ügyész is fellebbezett. Elküldött az anyámba.

Ősz volt, mikor a Fő utcában lévő Legfelsőbb Bíróság, a benyújtott fellebbezések miatt tárgyalta az ügyet. A tárgyalótermet, de a folyosókat is előzőnlötték Dunka bácsi egykori taxis kollegái. A tárgyaláson a közönség között én is ott voltam a folyosón.

A Legfelsőbb Bíróság egyetértett a vizsgálat megállapításaival, Kovács Győzöt életfogytiglani, Szöllösi Sándort 15 év fegyházra ítélte, mert bizonyítottanak állapította meg a gyilkosság kísérletét.

Most aztán én mentem kaján pofával Bandi bácsihoz jelenteni, hogy mi volt a már jogerős ítélet.

Fóti csak annyit mondott, - Menj a francba, - azzal kikergetett a szobájából.

Másnap délben Kovácsné, a főkapitányi titkárság vezetője, hívott fel telefonon. Utasított, hogy menjek haza, és polgári ruhában, nyakkendővel, jelentkeztem nála egy órán belül.

Nem tudtam, mit akarhatnak, de ész nélkül vágtam magam kocsiba, hazamentem átöltözni, és egy óra múlva jelentkeztem a titkárságon.

A titkárnő végignézett, majd bekísért Sós György vezérőrnagy, a budapesti rendőrfőkapitány szobájába.

Ott állt a tábornok, mellette Fóti alezredes. Miután jelentkeztem, a főkapitány elém lépett, kezet fogott és megdicsért a kiváló munkámért, és az alezredes elvtárs felterjesztésével egyetértve, átnyújtotta a „*Közbiztonsági Érdemérem*” **arany** fokozatát.

Azzal egy kis cellofán zacskóban átadta a kitüntetést és mellé annak okiratát. Oly gyorsan intézték, hogy még tokot sem találtak a kitüntetésnek.

Ebben a rendfokozatban, ilyen magas fokozatú érdemérmet eddig még senki nem kapott a vizsgálaton. Alig tudtam kinyögni, hogy a „Hazámat szolgálom”.

Ezt követően Bandi bácsival visszamentünk a Tolnaiba, ahol a két haverom kitörő örömmel, a többiek pedig irigykedve nézték a kitüntetésem.

A Közbiztonsági Érdemérem arany fokozata

Két nap múlva felhívatott magához a felettünk lévő emeletre az Állambiztonsági Vizsgálati alosztály vezetője, Lakatos alezredes. Szívélyesen fogadott, leültetett, majd felajánlotta, hogy átvenne hozzájuk, tiszti rendfokozatban vizsgálónak.

Megköszöntem ajánlatát, - azonban emlékezve Fóti alezredes szavaira a politikai rendőrséggel kapcsolatban, - közöltem, jól érzem magam az erkölcsrendészeten, nem szívesen jönnék el onnan. Tudomásul vette, nem sértődött meg, én pedig köszöntem, azzal eljöttem.

Beköszöntött a nyár, és Kun Miklós csoportvezetőnk két hét szabadságra ment. Hivatalosan a Kertészné százados lett a helyettese. Néhány napig nem is volt semmi gond, de sajnos nem volt vezető típus, szinte bocsánatot kért, mikor egy-egy ügyet kiadott feldolgozásra. A kész anyagok ellenőrzésében sem volt erélyes, elfogadott olyan anyagot is, melyekben több kérdésre is választ kellett volna adni.

Pár kisebb baklövés után, végül valami szarvashibát követett el, mire Bandi bácsi berontott a csoportvezetői szobába, behívta valamennyiünket. Közölte, azonnali hatállyal leváltja Kertésznt a csoportvezetésről és ideiglenesen engem nevez ki, amíg Kun százados vissza nem jön. Azzal kiviharzott, otthagya a megdermedt társaságot.

Nekem volt a legkellemetlenebb, miután egyedül voltam tiszthelyettes a többi tiszt között, bár egyedül fővizsgálói beosztásban.

Kértem Kertésznt, ne nehezteljen rám, azt sem tudom mi volt ez az egész, de ő sértődötten átadta az iratokat, azzal kivonult a szobából.

Eddig is éreztem, hogy irigykednek többen a kitüntetésem miatt, most azonban ennek látható jelei lettek. Leller és Bodor Marin kívül sem Kurilla, sem Nagy nem szívesen állt velem szóba.

Csoportvezetői feladatok közé tartozott a beérkező ügyiratok kiszignálása, az egyes vizsgálókra.

Először is végignéztam, kinél mennyi ügyirat van, s azt láttam, hogy míg mi hárman a Fricivel és Lalival egyszerre 8-9 ügyet vizsgálunk, a többieknek 4-5 van, Kurilla századosnál pedig mindössze egy volt, az is több mint egy hónapja. Másnap reggel az eligazításnál az éjszaka beérkezett jelentések szétosztását ennek megfelelően végeztem. Kurilla 4 ügyet kapott vizsgálatra.

Miután a titkárnőnk, Annuska, - egy nálam mintegy 10 évvel idősebb, molett, és nagyon kedves nő volt, - átadta nekik az anyagokat, Kurilla dühtől vörös fejjel berontott a szobába, kikérte magának, hogy neki egy őrmester, az ő megkérdezése és beleegyezése nélkül adjon ki anyagot, azzal lecsapta az aktákat az asztalomra.

Elkapott a düh, felálltam és felemelt, hivatalos hangon közöltem vele: - Százados elvtárs, most felveszi az aktákat! Tiszteleg és kimegy a szobából. Amennyiben ellenkezik, fegyelmi eljárást kezdeményezek Önnel szemben parancsmegtagadás miatt. - Magam is meglepődtem saját határozottságomtól.

Kurilla megmerevedett, elsápadt, majd felvette az aktákat, tisztelgett és kiment.

Nem sokáig várt magára a megtorlás. Pár nap múlva behívatott magához Fóti alezredes. Szobájában ott állt Kurilla százados is, aki szinte makogva szabadkozott, hogy ő az alezredes elvtársat csak arról tájékoztatta, amit a politikai alosztályon hallott, szinte könyörgött, ne hozza őt ilyen kellemetlen helyzetbe.

Fóti határozottan utasította, mondja a szemembe, amit neki előadott.

Kurilla ekkor dadogva azt mondta, hogy tudomása szerint én a nyilas párt tagja voltam, nem értik a politikások, hogyan férközhettem be a rendőrség kötelékébe.

Elhűlve hallgattam ezt az aljas rágalmat, visszautasítottam és jelentettem az alezredes elvtársnak, hogy amennyiben ez az igaz lenne, miért szándékozott engem Lakatos alezredes elvtárs politikai vizsgálótisztnek átvenni.

Most Fótin volt a csodálkozás sora, nem tudott erről az esetről, ugyanis sem én, sem a Lakatos alezredes úgy látszik, nem szólt róla neki. Azonnal felvette a telefont és kérte Lakatost, fáradjon le hozzá.

Mikor Lakatos belépett, Fóti megismételtette Kurillával, amit itt elmondott, majd megkérdezte, hogy valóban át akart-e venni engem.

Lakatos kijelentette, hogy mielőtt felajánlotta az átvételemet, ellenőrzött, semmi ilyesmivel, amit itt a százados mondott, nem találkozott. Fogalma sincs, kivel beszélhetett a százados az ő alosztályán, azt mondta, kivizsgálja ezt az ügyet. Megerősítette az állításomat, majd miután Fóti elvtárs megköszönte a tájékoztatást, eltávozott.

Kurilla úgy állt ott, mint akit egy vödör vízzel leöntöttek.

- Mind a ketten elmehetnek, lezártam ezt az ügyet. Bodó elvtárs dolgozzon tovább, - mondta Fóti, azzal leléptetett minket.

Kurilla a folyosón egy szót sem szólt, gyűlölködve nézett rám, azzal bement a szobájába.

Néhány óra alatt híre ment az esetnek, Leller Mari és Kovácsné Kati bejöttek, elmondták, vigyázzak, mert Kurilla bosszúálló ember, akitől pártfunkciója miatt mindannyian félnek. Felesége az ORFK Pártbizottságán dolgozik, annak keze mindenhova elér, nem tudnak ellene semmit tenni. Ezt nem fogja nekem megbocsátani és megtorolja.

(Lehet, hogy a felesége keze mindenhova elért, de Münnich Ferencig, aki az MSZMP PB tagja volt és annak barátjához, Fóti elvtárshoz biztosan nem. (Ezt az esetet követően, nemsokára Münnich Ferenc, miután a Fegyveres-erők Minisztériuma megszűnt, visszatért a Párt legfelsőbb apparátusába. Megalakult az önálló Belügyminisztérium, melynek vezetője Biszku Béla lett.)

Kurilla az esetet követő harmadik napon már nem volt az alosztályunkon. Fóti áthelyeztette, már nem tudom hova, de nem volt hajlandó vele tovább dolgozni.

Végre visszajött Kun százados, átadtam neki a folyamatos ügyeket és megkönnyebbülve tértem vissza a saját munkámhoz. Kun Miklós nem akarta elhinni, hogy Kurillával ezt meg lehetett tenni, de nagy lett a tekintélyem a többiek előtt.

Ekkor még nem tudatosult bennem a BM beltenyészetből adódó személyzeti politikája. Pedig, ha nem csak saját munkámmal vagyok elfoglalva, és csak a haveri környezettel érintkezem, látnom kellett volna, mi történik körülöttem.

Megjelentek a rendőri munkát nem hivatásnak, hanem egy jól fizető munkának tartó valakik, akik belügyes szüleiket, pártkapcsolataikat felhasználva BM dolgozók lettek, mégpedig országos szinten, ostobaságuk nem ismert határt. Fontossági tudatukat abban élték ki, hogy örökké átszervezéseket hajtottak végre. *(Ez történik manapság is.)*

A tulajdonképpen munkát irányító parancsnokok is azonban ennek a helyzetnek az előidézői voltak, mert amint észrevettek egy ilyen tehetségtelen, semmire nem használható embert, akinek mellesleg még magas beosztású pártfogója is volt, igyekeztek megszabadulni tőle.

Ha másként nem lehetett, elküldték őket a Rendőr Akadémiára, továbbtanulni. A BM hierarchia következtében aztán ezek bekerültek a központi apparátusba, és tényleges munka helyett „irányítottak.” Igaz lett az a magyar közmondás: „Aki tudja, csinálja, aki nem, az magyarázza.”

Nem csoda a rendőri állomány fokozatos, szinte észrevehetetlen lezülése, a polgárok cél-táblájává válása.

Az egyik jellegzetesen tehetségtelen káder volt Lőcsei József őrnagy, akit az „R” csoportban ismertem meg. Én csak idézések kihordását tudtam vele végeztetni, más feladatra alkalmatlan volt. Miként lett belőle őrnagy, már elmeséltem.

Már nem voltam a Cégnél, mikor 1967-68 táján, megkeresett a fenti Lőcsei elvtárs. Ekkor már alezredesként, a BM Nemzetközi Osztályán dolgozott. Hiába, a kapcsolatok!

A Párt nevében arra kért, térjek vissza hivatásosként SzT-nek, *(szigorúan titkos tiszt)* fedett állományba a III/I osztályra (hírszerzés).

Rezidentura vezetőnek szemeltek ki, mint diplomatának, kereskedelmi attasé lenne a fedésem, átvehetném az egyik nyugati államban az új rezidentura megszervezését és irányítását.

Úgy elhajtottam, mint a macskát sz.... ni!

Közöltem vele, ha nem voltam jó a Belügynek, mint erkölcsrendészeti vizsgáló, csak nem képzelik, hogy visszamegyek olyanok közé, akik - bármilyen jól dolgozom, - képesek elárulni. Még egy ideig magyarázkodott a rehabilitásról, tévedésről, stb. végül dolgozvégezetlenül távozott.

Az államapparátus hasonlóképpen belülről rothadt. Nagykövetek álltak át az ellenséges államok oldalára, feladva nekik az állambiztonsági szervek kiépített ügynökhálózatát.

Egy évtized alatt háromszor kellett a teljes ügynökhálózatot, - mely a titkosszolgálati munka alapja, - újjáépíteni.

Az első teljes személycsere az ellenforradalom után következett be, mikor a volt ÁVH külső-belső ügynökhálózata nagyrészt kicserélődött, a tartó tisztekkel egyetemben. Ez még természetes eljárás volt, nem lehetett csodálkozni rajta. Kádár elvtárs nem bízott bennük.

A második hasonló eset, 1967-ben, a „nagy árulás”, a washingtoni és a londoni nagykövetek és elhárító tisztek átállása után történt. Akkor Radványi János washingtoni nagykövettel együtt a régi „R” Csoportos Hatházi Zoltán, a nagykövetség elhárító tisztje is áruló lett, átállt, átadva az FBI-nak a teljes amerikai ügynökhálózatunkat. Sok ügynökünk halálának lett okozója. Tudomásom szerint a csehszlovák titkosszolgálat megtalálta és likvidálta.

Keservesen, de újra kiépült a titkosszolgálatunk. Pár évre rá, az élet engem igazolt.

Kiderült, a Moszad, (*izraeli titkosszolgálat*) oly mértékben beépült az állambiztonsági szerveinkhez az ilyen tehetségtelen, kontraszelektált káderek segítségével, hogy ismét újjá kellett szervezni az egész felderítő és elhárító szolgálatot.

Az állambiztonsági szervek ezt követően a rendszerváltásnak elnevezett restauráció bekövetkeztéig dolgoztak. Nem is rosszul.

De a belső elhárítás hiába küldte jelzéseit az állam és a pártvezetésnek, olyan emberek, mint a hírhedt (táskás) Végvári őrnagy, de nem utolsó sorban, maga Horváth István belügyminiszter, akinek a veje, Stumpf István, egyetemi tanársegéd, védte a hatalom ellen szervezkedő egyetemistákat.

Gondoskodtak arról, a titkosszolgálati munka csődbe menjen, és mindez Pozsgay Imre, az MSZMP PB. tagjának asszisztálása mellett.

Azóta is, minden választás után cserélődnek a titkosszolgálati vezetők, még csoda, ha valaki ügynöki munkát mer vállalni.

Ez után a kitérő után, visszatérek a saját történetemhez.

1959. július elsejével Fóti alezredes átkerült a Nagyházba, az Akció Alosztály vezetőjének, hozzánk pedig dr. Mados Imre őrnagy jött új alosztályvezetőként.

Mint megtudtuk, a Rajk-féle koncepciók perben őt is letartóztatták, soha nem mondta el, mit tettek vele, de szerintem ott törték meg gerincét. Alkalmazkodó ember lett, soha, senkiért nem volt hajlandó kiállni. Évek múltán, családi problémái miatt, szörnyű módon öngyilkos lett. Titkárnoje, Ilike, nagyon barátságos, segítőkész fiatalasszony volt, aki, amiben csak tudott, segített nekünk.

Szervezeti változás is következett, új elnevezésünk a BRFK. Bűnüldözési Osztály Vizsgálati alosztály, erkölcsrendészeti csoportja lett.

Eseménytelen hónapok következtek, komoly ügyünk alig akadt. Szobáztatók, üzletszerű kéjelgéssel, homoszexualitással gyanúsítottak kerültek hozzánk. Képtelen történeteket vizsgáltunk.

Pl. Egy igen jól kereső, egyedülálló asszony, otthon elég sokat ivott, majd lement a közeli eszpresszóba, ahol tovább ivott. Néhány ott lézengő fiatal ajánlkozott, hogy hazakíséri. Lakásán az ittas nővel, annak ellenkezése dacára, közösültek, majd minden pénzét elvitték. A nő másnap feljelentést tett, amiben igen kevés tényre emlékezett, ennek ellenére a tetteseket elfogtuk.

Nem szerettük ezeket az erőszakos közösülési ügyeket. Miután ez két ember között történt, egy állítás állt szemben egy tagadással. Ritkán sikerült úgy bizonyítani, hogy az ügyészség elfogadja, vagy át is adja a bíróságnak. Nem vették komolyan az eseteket, még bizonyított esetben is 1-2 évvel megúszták az erőszaktevők.

Végül azonban megtörtént a nagy változás. A budapesti III. Kerületi Ügyészség egyik ügyésze a feleségét kapta el egy férfi, amint hazafelé igyekezett, és megerőszakolta.

Ádámék megtalálták és elfogták az elkövetőt, a tettet sikerült bizonyítani. Érdekes módon az addig elég passzív ügyészség azonnal súlyos büntett minősítéssel átadta az ügyet a bíróságnak, mely egyből 8 évet adott a tettesnek. Ezt követően az ilyen erőszakoskodók 5-8 év börtönön alul nem úszták meg. Lám mit tesz, ha valakiket közvetlenül érint egy bűntény. Ezt követően számottevően megritkultak az ilyen bűncselekmények.

Egy alkalommal egy férfit hoztak át, aki akkor már nem emlékezett semmire, mit tett.

Az intézkedő rendőr jelentéséből kiderült, hogy totál részegen, egy vendéglő kerthelységénél mindenki szeme láttára, egy kutya hímvesszejét szopta. A kutya az intézkedő rendőrt meg is harapta, mikor az ittas férfit elhúzta tőle. A vizsgálat során megállapítottam, hogy a tettes rendezett családi körülmények között él, gyermeke van.

Az idézésre nem jelent meg, úgyhogy én mentem ki érte és hoztam be a Tolnaiba. Mikor bementem hozzájuk, éppen aludt, s mikor felkeltettem, sírva könyörgött, nehogy elmondjam a feleségének, miért viszem be. Nem is adtam felvilágosítást a csodálkozó, csinos asszonykának, de ma sem értem, miként követhette el ezt a cselekedetet. Egyébként bíróság elé került.

Egy rablási ügy vizsgálata során egy elejtett megjegyzésre figyeltem fel, aminek az lett a vége, hogy egy újpesti bőrüzembe történő betörésre is fény derült. Sikerült előkeríteni a rablásból és a betörésből származó tárgyak orgazdait is, valamennyien a bíróság előtt feleltek tettükért.

Mindezek mellett a barátaimmal is akadtak gondok. Bárkányi Frici és Kónya Lali is erősen ivott, bár be nem ismerték volna, hogy alkoholizálnak.

Bárkányit, Kun Miklós százados kérésére, egyik reggel a BRFK ügyeletéről kellett behoznom. Kiderült, éjjel ittasan kiállt a Népköztársaság út közepére, leintette az Akció alosztály egyik járőrökcsiját, azzal, hogy: - Haverok, egy kutya kölykei vagyunk, vigyetek haza!

Rövid Jóska, akit az „R” csoportból ismertem, és az URH járőr parancsnoka volt, olyan „haver”-nek bizonyult, hogy nem hazavitte, hanem azonnal beszállították a központi ügyeletre.

Volt olyan eset, azért küldtek ki a lakására, mert nem jelent meg szolgálatra, még csak be sem telefonált. A lakásukban nagy volt a rendetlenség, felesége mikor meglátott, sírva fakadt, Fricin pedig látható volt, hogy még alig józanodott ki. Azt ajánlottam, próbálja magát rendbe hozni, utána menjen be valami ürüggyel a Gorkijba, s onnan hozzon igazolást. A Gorkij utcában volt a BM rendelője.

Más alkalommal egy ismert prosti hívta fel Lalit, hogy a főhadnagy úr, a Bérkocsis utca egyik üzlethelyiségébe ment szobára a „Japán” gúnynevű lánnyal. Kirohantunk Kónyával, nehogy a belső elhárítást értesítsék, és alig tudtuk ketten onnan kihozni Fricit, és hazavinni.

Egyébként Lali sem volt különb. Egyik nap bementem hozzá a kihallgató-szobájába beszélni vele az egyik gyanúsítottáról.

Ekkor már minden vizsgálónak külön szobája volt, szükség esetén gépirónőt is kaptunk. Többek között ott dolgozott gépirónőként Hatházi Zoltán felesége is, egy rendkívül csinos fiatalasszony, akit csak azzal nem dugott, aki nem akarta. Hihetetlen szexuális étvágya és teljesítménye volt.

A szobába belépve, Lalit az asztalánál ülve találtam, kétségbeesve integetett, menjek ki a szobából. Egy pillanatig azt hittem rosszul van, de annyira hevesen intett, hogy kimentem.

Röviddel később láttam, hogy a „Japán” jön ki a szobájából, és mikor visszamentem, akkor derült ki, a prosti az asztal alá bújva szopta le a Lajost.

Eszembe nem jutott volna ilyen tenni, pláne az épületen belül, ahova bármikor benyithatott a parancsnok.

Egy alkalommal azonban magam is megszegtam a szabályzatot. Egyik vasárnap ügyeletes voltam, mikor a Bárkányi Frici bejött. Beszélgettünk egy ideig, majd kiötlötte, hogy vitessük fel az orvosi rendelőbe az éjszaka előállított prostikat, és mintha orvosok lennénk, nézzük meg őket. A fogdából fel is hoztak vagy hat prostit, de a sors nem akarta, hogy lebukjunk, mert kinéztem az ablakon, mikor a Dr. Szabó Laci rendőrorvos éppen kiszállt a kocsijából. Mikor belépett a rendelőbe, elmondtuk neki, mire készültünk, de miután jó haver volt, csak letolt minket, azzal elvégezte a vizsgálatokat. Senki nem tudott meg semmit a hülyeségünkről.

Engem október elsején törzsőrmesterré, egyben kiemelt fővizsgálói beosztásba léptettek elő. Egyetlen fővizsgáló lettem az alosztályon, fizetésem több lett, mint Bárkányi főhadnagynak.

Elvégeztették velem a Felsőfokú tiszti alaptanfolyamot. Az egyetemi tanulmányaimmal egy időben kiváló eredménnyel vizgáztam.

Azt, hogy az egyetemi végzettséget szerezhettem, még ma is alig hiszem el.

Az első év végi szigorlatozás az egyetemen nagyon nehéz volt, annyira erős volt a vizsgáztatás.

A második év kezdete után a Nagyházból átjött Konczer István hadnagy azzal a javaslattal, alakítsunk egy tanulócsoportot, könnyebb lesz tanulnunk. Így is tettünk, a csoportban rajta kívül Körmendi Tibor, Hajda Károly, Gáspár Zoltán (Big Bill volt a beceneve, miután a technikán fegyverszakértőként dolgozott) és én voltunk. Mikor a második év végén bementünk az egyetemre, meglepődve láttuk, hogy a 260 főből, akikkel együtt kezdtük a tanulmányokat, mindössze, ha ötvenen maradtunk.

1960 Szilveszterét együtt ünnepeltük feleségemmel és a Frici feleségével. Ügyeletesen voltunk beosztva a Duna szállóba, oda jöttek az asszonyok is, remekül éreztük magunkat. Olyan Szilveszter egyébként négy év alatt nem volt, melyet otthon tölthettem volna.

Párttitkár leszek!

Taggyűlési megbeszélés.

Márciusban behívtak a BRFK Pártbizottsága titkárához, Kovács Ernő elvtárshoz.

Közölte, rövidesen megalakul a Vizsgálati Osztály, melynek önálló pártszervezete lesz. Engem találtak alkalmasnak, hogy mint pártszervező készítsem elő az új pártszervezetet, és legyek a Vizsgálati Osztály párttitkára.

Mikor tájékoztattam, érvényben lévő pártbüntetésem van, melyet még a MERT. Rt.-nél kaptam, közölte, azonnal intézkednek, hogy azt töröljék. Megtiszteltetés volt ez részemre, és a fegyelmi büntetés törlését egy hét alatt elintézték.

Mire visszatértem a Tolnaiba, Mados már tudta, mire jelöltek, hiszen az ő egyetértésével történt mindez. Elmondta, elkészült a hadnagyi rangra történő felterjesztésem, és a nyugállományba készülő Kun szds. után, én leszek a csoportvezető. Ezt követően elővette az épület alaprajzát. Megnézte, az én szobámba van-e lehallgató készülék.

Most tudtam meg, a vizsgálókat is lehallgatja a fogda-felügyeleti csoport. Miután a kimutatás szerint az én szobámban nem volt, maradhattam a helyemen, ugyanis a pártfunkcionáriusok lehallgatása tilos volt.

Aztán megkaptam a vizsgálati munkámnak részemre legérdekesebb ügyét.

Előzménye az volt, hogy az Ádám százados tudomására jutott, néhány kapitányságon különböző időpontokban, fiatal lányok feljelentést tettek ismeretlen tettes ellen, hogy az megerősöskolta őket.

Az elkövetési mód minden esetben azonos volt.

Egy jóképű fiatalember, nyakában fényképezőgépekkel, különböző helyeken leszólította a sértetteket, bemutatkozott, mint az MTI fotóriportere. Elmondta, még új a vállalatnál, és kiugró sikert jelentene részére, ha egy csinos lányról olyan fotót tudna készíteni, mely alkalmas egy képes újság címlapjára.

A fiatal sértettek valamennyien elhitték ezt a kérést, roppantul imponált nekik, hogy címlapképek lehetnek, és beleegyeztek a fotózásba.

A fotós arra kérte a lányokat, menjenek fel vele a Szabadsághegyre, ahol ragyogó háttér van a fotózáshoz. Fel is ment mindegyik sértett, akiket egy elhagyott sétaútra vitt, közben be nem állt a szája, kábította az áldozatait. Végül egy, a kirándulóktól ritkán látogatott helyen megállt, és kérte a vele lévő lányt, hogy menjen beljebb az erdőbe, ahol egy fának támaszkodva remek háttérrel találkozott.

Majd mégsem találta megfelelőnek a háttérrel, egy mohos fát kerestek, s mikor kellő távolságba értek az úttól, elkapta a lány nyakát, és közölte, most pedig aktot akar fotózni. Ezt követően az ellenkező áldozatát levetkőztette és megerőszakolta.

Az első feljelentés 1959 októberében történt, az egyik kerületi kapitányságon. A feljelentést tévő lány elmondta, szeptemberben, tehát egy hónappal előbb, a fenti módon megerőszakolta egy magát Tibódi Lászlónak nevező fotós. Arra a kérdésre, miért nem jelentette azonnal, arra hivatkozott, hogy szégyellte magát.

Miután semmi nyoma nem volt az erőszaknak, az eljáró nyomozók sem vették komolyan az ügyet, az eljárást megszüntették.

Már említettem, az erőszakos közönsélesi ügyeket senki nem szerette, nehéz volt bizonyítani, nem vették komolyan.

1960 áprilisában egy panaszos hasonló feljelentést tett, de neki Molnár Attila néven mutatkozott be a férfi, aki hasonló módon fotózás és címlapkép ürügyével felcsalta a hegyre, ahol erőszakkal levetkőztette, meztelenül lefotózta, majd megerőszakolta.

A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy erőszaknak nem lehetett nyomát felfedezni, de mint az előző áldozat is, a közönséléskor szűz volt.

Még tartott ez ügyben a nyomozás, mikor júniusban a főkap ügyeletén, újabb panaszos tett feljelentést. A bejelentéskor már látszottak az erőszak jelei, sáros, gyűrött, véres ruházat, mely el is volt szakadva. Vele is egy Molnár Attila nevű fotós erőszakoskodott, pontosan olyan volt az elkövetés módja, mint az előzőekben, az áldozat közönséléskor még ártatlan volt. Elmondta, hogy védekezés közben körmeivel végigszántott az erőszaktevő hímveszején, ezért az nem tudta megerőszakolni, de nagyon megverte és otthagya az erdőben.

Ezt követően a nyomozást átvette az erkölcsrendészet operatív alosztálya, egyesítette a feljelentéseket, és teljes erővel ráálltak a tettes vagy tettesek felderítésére. (Két nevet ismertek, bár az elkövetés módjából sejtették, ugyanarról a fiatalemberről van szó.)

A Forradalmi Karhatalmi ezredtől kértek segítséget, akik a megjelölt környéken rejtett figyelést végeztek. Civil ruhába öltözött rendőrnök és karhatalmisták andalogtak a sétautakon, de nem találtak semmi érdemleges nyomot.

Már abba akarták hagyni a rejtett figyelést, mikor június 16-án, egyik járőröző pár felfigyelt egy csinos fiatalasszonyra, aki a megadott személyleírásnak megfelelő fiatalemberrel, - akinek fényképezőgép lógott a nyakában, - az erdő felé sétálnak.

Igazoltatták őket, a férfi Kaposi Gyula névre szóló személyi igazolvánnyal igazolta magát, a MOM-ban dolgozott segédmunkásként.

A vele lévő nő meglepődött, mert neki, mint Molnár Attila fotóművész mutatkozott be.

Meg volt a keresett bűnöző. Ádám Zsiga ismét áthívott a Nagyházba, ahol az elsődleges kihallgatás folyt. Az asztalra kipakoltatták a nála lévő holmit, a két fényképezőgépet, igazolványát, kulcsokat, stb.

Kaposi tiltakozott az ellen, hogy ő erőszakot követett volna el bárkivel szemben, nyegle magatartása visszatetsző volt. Ekkor már volt annyi szakmai tapasztalatom, hogy megkérdeztem a rendőrpárost, hogy volt-e őrizetlenül bármikor a gyanúsított.

Meglepődtek a kérdésen, mert megbilincselve hozták be, de a rendőrlánynak eszébe jutott, hogy ők az első, alaposabb azonosítást a Normafa étteremben végezték, ahol egy rövid időre Kaposi kimehetett a WC-re. Zsigával egymásra néztünk, s mint az örültek, kocsiba vágtuk magunkat és felrobogtunk az étterembe.

Szerencsénk volt, az étteremben még bent volt a személyzet, a WC-t addig nem takarították ki. A víztartály mögé bedugva találtuk meg Kaposi két zsebnaptárát, mely végül az ügy teljes felderítését lehetővé tette.

A naptárakban közel kétszáz nő neve és lakcíme, némelyiknek a telefonszáma is be volt jegyezve. A nevek mellett apró jelzések voltak. Ezeket a jelzéseket kellett először megfejteni. Kaposi nem segített, de később kiderült, hogy a karikák az ismerkedést jelezték, a keresztek azokat, akikkel sikerült nemi kapcsolatot létesíteni, a zöld jelzés az erőszakot, a piros pedig az áldozat szűz voltát jelezte.

Elcsodálkoztunk, legalább száz lányt erőszakolt meg, akik közül vagy hetvenen szűzek voltak.

Mondtam is, - nem csoda, ha nem akad Budapesten szűzlány - az ilyen alakok gondoskodnak róla.

Valamennyi áldozata 16 és 22 év közötti volt, akik között egyetemi hallgató éppen úgy akadt, mint BKV kalauznő. Mind sztár akart lenni, de címlapsztár helyett csak megdugták őket, akár akarták, akár nem.

Áthozattam Kaposit a Tolnaiba. Megkezdődött a gyanúsítottként történő kihallgatása. Azzal kezdte, hogy megpanaszolta az őrizetbe vételét és a gyanúsítottá nyilvánítását. A felügyeletet gyakorló ügyész azonnal elutasította a panaszát, így tovább folyhatott a vizsgálat. Ismertettem vele a panasza elutasítását, majd az adatai és önéletrajzának felvétele után a fényképek hol-létéről kérdeztem. Mindennemű együttműködést elutasított, végig tagadta az erőszakot, kijelentette, minden lány, akivel közösült, maga is akarta. Még nem ismerte a pszichikai erőszak fogalmát, melyre az egész kihallgatási taktikát felépítettem.

Ezt követően házkutatást rendeltem el, melyet Ádám századossal ketten végeztünk. Szülei ekkor tudták meg, mi történt a fiúkkal, már két napja azt sem tudták hol van.

Az akkori időkhöz képest kimagaslóan jól éltek.

Apja tanár volt a Bencés rendi iskolában, ő saját gépkocsival, fia motorkerékpárral rendelkezett. A lakásuk az I. Kerület igen előkelő helyén volt, fényűzően berendezve. Nem hitték el, hogy a fiukat mivel gyanúsítjuk, anyja sírva könyörgött, engedjük beszélni a fiával, biztosan tévedés van a dologban.

A házkutatás eredményre nem vezetett, nem találtuk meg a fényképeket. Anyja kérését a találkozáshoz, a nyomozás érdekében tekintettel elutasítottam.

Visszatérve tájékoztattam Kaposit a történetekről, s ekkor végre beszélni kezdett. Közölte, ha engedem anyjával találkozni, elmondja, hol tartja a fényképeket és azok negatívjait. Így is történt, az újabb házkutatás során, apja garázsában, a szerszámos szekrényben megtaláltuk a tárgyi bizonyítékokat, a bűncselekmény során készült felvételek negatívjait. Ezt követően behívtam az anyját beszélőre.

Beszélgetésük a szobámban zajlott le. Anyja tejszínhabos epret hozott be neki, és amíg azt eszegette, a síró anyjának is azt mondta, hogy ő csak olyan lányokkal feküdt le, akik maguk is akarták, hogy a közösülés megtörténjék. Tagadta, bármiféle bűncselekményt követett volna el.

Anyja nyugtatgatta, biztosan hamarosan szabadlábra fog kerülni, kiderül az ártatlansága, a legjobb ügyvédet fogadja fel, aki kideríti a rendőrség gyanúsításának alaptalanságát. Sírva búcsúztak el.

A találkozásuk után, az ügyészség jóváhagyásával előzetes letartóztatásba helyeztem. Ezzel biztosítva volt, hogy 30 napig nyugodtan lehet dolgozni az ügy teljes felderítésén és a bizonyításon.

A letartóztatott Kaposi magatartását megismerve, és figyelembe véve, hogy öngyilkossággal is fenyegetőzött, ha gyorsan nem derítem ki az ártatlanságát, a letartóztatási határozat fogdapéldányára piros postairónnal ráírtam: **Különös figyelemmel vigyázni rá!**

Még aznap kiderült, mennyire hasznomra vált ez az óvatosságom.

Délután, munkaidő végén befejeztem a kihallgatását, majd az egyik fogdaőrrel levitettem a fogdába és elindultam haza. Kónyával és Bárkányival a kapuban találkoztunk, ahol Bárkányi arra kért minket, várjunk egy kicsit, WC-re megy. Örökké ilyen problémái voltak.

Amint ott várakoztunk, felhangzott az épületben a riasztás.

Azonnal Kaposi jutott az eszembe, otthagya a várakozó Kónyát, rohantam az udvarra, s amint kiléptem, láttam, hogy az épület József utcai kerítésének tetején Kaposi egyensúlyoz a 6 méter magasban.

A fogdaőrség az udvaron állt és bámult. Nálam nem volt fegyver, a kapuőrre kiáltottam, lőjön egy sorozatot mellé. Az őrs nem mert lőni, Kaposi pedig a kerítésről az utca felé nyitott, üres telekre leugorva eltűnt a szemem elől.

Visszarohantam a bejáráthoz, addigra Bárkányi is előkerült, így két társammal kiszaladtunk az utcára, megkerültük az épületet, és még láttuk, amint Kaposi bicegve befordul a Rigó utcába, de mire mi a Baross utcára kiértünk, csak azt láttuk, hogy Kaposi egy induló troli hátsó ablakán integet felénk, azzal eltűnik a szemünk elől. Egyikünknek sem volt erőse a futás, meglépett.

Visszamentünk az épületbe, ahol a kapuőr jelentette, hogy már értesítették a Központi Ügyeletet, fogolyszökés történt.

Ismerve Kaposi gyenge jellemét, elkényeztetett természetét, tudtam, csak a szüleihez mehet, így én is telefonáltam az ügyeletre, küldjenek egy gépkocsit, mert a Tolnaiban akkor már egy sem volt.

Az ügyeletes tiszt azt válaszolta, először a körözést rendelik el, gépkocsit nem küld, hanem diktáljam be pontosan a szökött gyanúsított adatait, tegyek részletes jelentést az eseményről. Utasított, várakozzunk a helyszínen. Hiába vitatkoztam vele, sürgős lenne egy jármű, mert tudom, hol lehet elfogni, hajthatatlan maradt.

Míg a vita folyt, nyílt a kapu és bevonult Dr. Vörös Balogh ezredes, főkapitány-helyettes, kíséretében a Fegyelmi osztály vezetője, a legocsmányabb fegyelmi tiszt, akit csak ismertem. Magunk között a vörös haja miatt csak „vörösnek” neveztük. Nekik persze azonnal volt kocsijuk.

Vörös Balogh első kérdése az volt, ki az ügy vizsgálója. Jelentettem neki, hogy én vagyok, ekkor utasított, azonnal adjam át a fegyverem és az igazolványom a fegyelmi tisztnek, a továbbiakban fel vagyok függesztve. Csak az igazolványomat tudtam átadni, fegyverem el volt zárva.

Ezt követően tudtam csak tájékoztatni a történetekről. Mikor odaértem, hogy a határozaton jeleztem, veszélyes a fogoly, a hangulat hirtelen megváltozott.

Vörös Balogh befejezte a hivataloskodást, és együttesen lementünk a fogdaörségre, ahol átadták neki a határozatot.

Ott virított vörös betűkkel a figyelmeztetés. Azonnal visszakaptam az igazolványom, és utasított a szökött fogoly felkutatására. A fegyelmi osztály vezetőjét leléptette.

Saját kocsiját ajánlotta fel, közölve, egy másik is már útban van, ha akarom, az rendelkezésemre áll. Közöltem, induljunk minél előbb, így is sokat késtünk. Bárkányival és Kónyával beültünk a kocsijába. A nagy sietségben észre sem vettem, Vörös Balogh egyenruhában van, akkor fel sem tűnt, ez csak később bosszulta meg magát.

Kaposi lakására mentünk, ahol a síró anyját találtuk, aki hosszas rábeszélésre végül elmondta, fia valóban ott járt, pénzt kért, majd egy rokonukhoz ment a Rákóczi útra, ahol biztonságban érezheti magát.

Kónya Lali ott maradt, nehogy az anya telefonálni tudjon, mi pedig indultunk a rokon lakására. A lakáshoz közeli mellékutcában parkoltunk le, és onnan mentünk át a Rákóczi út másik oldalára.

Ekkor már felötlött bennem, nem kellene egy egyenruhás kíséretében mennünk a lakáshoz, de mégsem mondhattam egy főkapitány-helyettesnek, maradjon a kocsiban, mikor elkapta őt is a vadászösztön.

A megadott címen nem találtuk Kaposit, de a rokon elmondta, a fiú az ablaknál állt és észrevette, hogy egy egyenruhás rendőr kíséretében megyek a ház felé, így azonnal kirohant a lakásból, azt nem tudta megmondani, hová ment.

Miután a lépcsőházban nem jött velünk szembe, tudtuk, feljebb ment a lépcsőfordulóba, és mikor mi bementünk a lakásba, esze nélkül kirohant a házból és eltűnt az emberek között. Hiba volt, hogy mindhárman felmentünk a lakásba és Bárkányit nem állítottuk örnek a kapuba.

Ezt követően három napba tellett, mire ismét kézre került. Ismerve a szökevény jellemét, nem izgultam, tudtam, csak az első esős napra kell várni, azonnal előkerül. Elkényeztetett úri gyerek, nem bírja a gyűrődést.

A három nap alatt volt időm a sértettek kihallgatására. Soha annyi csinos, szép lány nem várakozott a Tolnai erkölcsrendészeti alosztályának folyosóján, mint akkor. Legtöbbje először azt sem tudta, miért kellett bejönnie.

Minden kiber (*nyomozó*) a vizsgálaton, engem irigyelt. A tanúk külseje nagyságrendekkel meghaladta a szokásos prostikét. Meghallgatásuk során elképedtem, milyen ostoba mesével el lehet szédíteni a fiatal lányokat. Kaposi jó érzékkel választotta ki áldozatait, egyetlen férjes asszony sem volt köztük. Szerencsétlenségére, az első férjes nővel bukott meg.

A meghallgatottak közt egyetemi hallgatónő, pincérlány, egy horthysta tábornok lányától a munkanélküli lumpen proli gyermekéig mind megtalálható volt. Arra is fény derült, miért tartott közel egy hónapig az elfogása. Az utolsó feljelentő lány úgy megsértette a farkát, hogy meg kellett várnia, míg a sérülések begyógyulnak.

A megrázó eset az volt, mikor az egyik fiatal lány az anyjával jött be meghallgatásra. Anyja felháborodottan vont kérdőre engem, amiért zaklatni merem az ő kislányát.

Miután minden sértettet a rendőrorvosnak is meg kellett vizsgálnia, anyja minden tiltakozása ellenére bekísértem a Füsti doktorhoz.

Az orvosi vizsgálat után, az addig harcias mama majdnem ott ájult el, mikor közöltem vele, a lánya már nem ártatlan, de mellé még terhes is.

A szökést követő harmadik napon aztán eleredt az eső. Nem sokkal később felhívott Kaposi ügyvédje, hogy amennyiben elfogadom, hogy a fiú önként adja fel magát, behozza a terheltet.

Nyugodtan megígérhettem neki, hiszen a fogolyszökés büntette mindenképp megállt, legfeljebb enyhítő körülményként veheti figyelembe a bíróság az önként jelentkezést.

A tanúkihallgatások, szembesítések után, már a nyomozást befejező határozatot akartam elkészíteni, mikor a lefoglalt tárgyak listáját nézve, szemembe ötlött a két fényképezőgép.

Ma sem tudnám megmondani, mi volt az oka, - hiszen igen jó módú család tagjáról volt szó, - de mindkét gép számát leadtam a tárgykörözési nyilvántartásnak.

Meglepődtem, mikor visszahívtak, hogy az egyik igen drága, (akkor 7.500.-Ft.-os) fényképezőgépet az OFOTÉRT Vállalat körözteti, mert azt a Kaposi lakásától nem messze lévő, Magyar Jakobinusok terei boltjukból lopták el.

Átkértem a már megszüntetett nyomozás anyagát a kerületi kapitányságtól, a helyszínre is kimentem, ott tudtam meg, hogy a gépet a kirakatból lopták el.

A vállalat az eladónővel kifizetette annak árát, mert őt tartották felelősnek a figyelmetlensége miatt.

A fiatal kis eladólány sírógörcsöt kapott, mikor megtudta, megvan az ellopott gép, nem gyanúsíthatják őt gondatlansággal vagy lopással. Intézkedtem, hogy a levont pénzét is visszakapja.

Kaposit újból kihallgattam a fényképezőgéppel kapcsolatban, tagadta a lopást, állítása szerint azt kétezer forintért egy ismeretlen férfitől vette a Duna parton.

Miután ragaszkodott ehhez a vallomáshoz, a lopást nem lehetett bizonyítani, orgazdaság büntetéssel gyanúsítottam meg a befejező határozatban. Mindegy volt, a lopásnak és az orgazdaságnak azonos volt a büntetési tétele.

Megjegyzem, már nem voltam a rendőrségnél, mikor megtudtam, harmadolták és kiengedték a börtönből, ahol négy éves büntetését töltötte. Nem sokkal később, ismét hasonló büntetettét követte el, de Ádám Zsigáék azonnal tudták kit keressenek.

Most 8 év börtönt kapott. Börtönévei alatt az egyik foglártnőt leütötte és a WC-ben megerőszkolta. Valami nem volt rendben ennek a fiatalembernek a fejével.

Dr. Mados Imre hívatott és közölte, felterjesztését a hadnagyi előléptetésemre elfogadták. Az erről szóló papírokat a közeli napokban várja, hogy megérkezzenek.

Megtartottam életem első párttaggyűlését, ahol egyhangúlag megválasztottak az osztály párttitkárának, majd elmondtam első beszámolómat. Beszédemet kedvezően fogadták, mint párttitkárt körbeudvarolt mindenki.

Miután közeledett az év vége, megszerveztem az első bűnügyi bált, melyre a Közlekedésrendészet nagytermét szemeltem ki. Sok színészt, előadóművészt hívtunk meg, mind örömmel vállalkozott ellenszolgáltatás nélkül a szereplésre.

1961-ben, saját kérelmemre leszereltem. Nem voltam hajlandó tűrni az időközönkénti nyugatos jelző emlegetését.